

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

ЕВРОПА 2020: НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ

АКТУАЛИЗАЦИЯ 2012 г.

Април 2012 г.
София, България

Съдържание

Въведение	5
1. Перспективи за развитие на българската икономика	6
1.1. Макроикономически сценарий за развитие на българската икономика	6
2.2. Механизъм за ранно предупреждение	10
2. Изпълнение на програмите и мерките през 2011 г.	15
3. Интелигентен растеж	31
3.1. Актуална информация и стратегия на политиката за постигане на интелигентен растеж	31
3.2. Научни изследвания и иновации	32
3.3. Образование и обучение	36
3.4. Информационни и комуникационни технологии	38
4. Устойчив растеж	40
4.1. Актуална информация и стратегия на политиката за постигане на устойчив растеж	40
4.2. Ефективност и устойчивост на публичните разходи	41
4.3. Климат-енергетика	43
4.4. Бизнес среда	46
4.5. Инфраструктура	50
5. Приобщаващ растеж	52
5.1. Актуална информация и стратегия на политика за приобщаващ растеж	52
5.2. Заетост	53
5.3. Бедност и социално включване	56
6. Принос на Структурните фондове и Кохезионния фонд в прилагането на НПР до 2015 г. (n+2)	59
6.1. Мерки за подобряване на усвояването на Структурните фондове и Кохезионния фонд	59
6.2. Принос на Структурните фондове и Кохезионния фонд за финансирането на мерките в НПР към момента и прогноза до 2015 г.	60
6.3. Прогноза за усвояване на средства по теми, имащи принос към постигането на целите на НПР до 2020г.	61
7. Хоризонтални и методологически въпроси	65
7.1. Политическо участие (парламент, регионални и местни власти) и участие на социалните партньори	65
7.2. Координация на секторни политики на регионално и местно ниво	66
7.3. Инструменти за наблюдение	66
8. Приложения	68

Списък на графиките

Граф. 1 – Приноси по компоненти към годишния растеж на БВП и БДС (пр. п)	6
Граф. 2 – Брой заети и ниво* на безработица**	8
Граф. 3 – Динамика на реалните РТЕП при база 2009 г.	9
Граф. 4 – Търговско салдо по видове стоки (млн. евро)	10
Граф. 5 – Компоненти на нетната международна инвестиционна позиция (млн. евро, % от БВП)	11
Граф. 6 – Размер на ПЧИ в страната по основни икономически отрасли (млн.евро)	11
Граф. 7 – РЕВК изчислен с различни дефлатори, 1999 г.=100	12
Граф. 8 – Разпределение на мерките	15

Списък на каретата

Каре 1 — Приоритетни проекти по ОПТ, за които са отворени процедури за директно предоставяне на БФП:	50
Каре 2 — Списък с основните проекти и списък с алтернативни проекти, които включват и направление от разширената TEN-T мрежа	63

Списък на приложенията

Приложение 1. Оценка на специфичните препоръки и ключовите макро-структурни реформи в Националната програма за реформи на Република България (2012-2020 г.)	69
Приложение 2. Отчитане на изпълнението на националните цели в изпълнение на тези по стратегия „Европа 2020“ и други ключови ангажменти, заложи в Националната програма за реформи на Република България (2012-2020 г.)	84
Приложение 3. Информация за изпълнението на проектите по приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по транс-европейските и национални транспортни оси“ по ОПТ:	102
Приложение 4. Източници на финансиране на мерки за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност, както и данъчните облекчения за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност	103
Приложение 5. Усвоени и договорени средства за финансиране на мерки, свързани с постигането на по-висок растеж и повече работни места, данни от ИСУН към 20.03.2012 г. (млн. евро)	105

Списък на използваните съкращения

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция	ЕК	Европейска комисия
АЗ	Агенция по заетостта	ЕС	Европейски съюз
АИС	Автоматизирана информационна система	ЕСГРАОН	Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението
АМ	Автомагистрала	ЕСО	Електроенергиен системен оператор
АОП	Агенция за обществени поръчки	ЕСФ	Европейски социален фонд
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“	ЗВО	Закон за висшето образование
АПР	Анализ ползи-разходи	ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
АСП	Агенция за социално подпомагане	ЗДСл	Закон за държавния служител
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие	ЗЕ	Закон за енергетиката
БВП	Брутен вътрешен продукт	ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
БФП	Безвъзмездна финансова помощ	ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници	ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ВИ	Възобновяеми източници	ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ВУЗ	Висше учебно заведение	ЗНИ	Закон за насърчаване на инвестициите
ГКПП	Гранично-контролен пропускателен пункт	ЗОАРАКСД	Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност
ГПР	Годишен преглед на растежа	ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор	ИА „ГИТ“	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
ДВ	Държавен вестник	ИА „ЕСМИС“	Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“
ДДУИ	Домове за деца и младежи с умствена изостаналост	ИКТ	информационни и комуникационни технологии
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране	ИН	Интегрирани насоки
ДОО	Държавно обществено осигуряване	ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение (на средствата от структурните инструменти на ЕС)
ЕАД	Еднолично акционерно дружество	КЛЕЕВЕИ	Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие	КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
ЕВРИКА	трансевропейска мрежа за пазарно-ориентирана изследователска и развойна дейност в областта на промишлеността	КСО	Кодекс за социално осигуряване
ЕВРОСТАРС	съвместна инициатива на ЕВРИКА и Европейската комисия (ЕК) за финансиране на пазарно ориентирани научни изследвания и експериментално развитие с активното участие на малки и средни предприятия, осъществяващи научно-развойна дейност.		
ЕЕ	Енергийна ефективност		
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка		
е.ж.	еквивалентни жители		

КФП	Консолидирана фискална програма	ПОИС	– План за организация и изпълнение в строителството
МЗ	Министерство на здравеопазването	ПРБК	– Първостепенни разпоредители с бюджетни кредити
МВФ	Международен валутен фонд	ПРСР	– Програма за развитие на селските райони
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетика и туризма	ПСОВ	– пречиствателни станции за отпадъчни води
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката	ПТКП	– подробен транспортно-комуникационен план
МС	Министерския съвет	ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
МСП	малки и средни предприятия	ПУП-ПП	Подробен устройствен план – Парцеларен план
МТИТС	- Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията	ПЧП	Публично-частно партньорство
МФ	Министерство на финансите	РЗП	Разгънатата застроена площ
МФИ	Международни финансови институции	РМС	Решение на Министерския съвет
МФК	международни финансови корпорации	САР	Съвет за административната реформа
МРРБ	Министерство на регионалното, развитие и благоустройството	СБ	Световна банка
НАП	Национална агенция по приходите	СЗИ	Схема за зелени инвестиции
НЕК	Национална електрическа компания	СКУСЕС	Съвет за координация при управлението на средствата от Европейския съюз към МС
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса	СКФ	Структурни фондове и Кохезионен фонд
НИРД	научно-изследователска и развойна дейност	СМР	строително-монтажни работи
НИТРД	- научно-изследователски, технологични и развойни дейности	СП	скоростен път
НОИ	Национален осигурителен институт	СП 1	Специфична препоръка 1 „Да продължи с ефективното изпълнение на бюджета с цел коригиране на прекомерния дефицит през 2011 г. в съответствие с Препоръката на Съвета от 13 юли 2010 г. по отношение на процедурата при прекомерен дефицит. Да определи мерките за изпълнение на бюджетната стратегия за периода 2012–2014 г. Да се възползва от протичащото икономическо възстановяване за постигане на средносрочната цел, главно чрез строг контрол на растежа на разходите и същевременно чрез повишаване на дела на разходите, стимулиращи растежа.“
НПДЕВИ	- Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници	СП 2	Специфична препоръка 2 „Да предприеме по-нататъшни действия за подобряване на предвидимостта при изготвянето на бюджета и на контрола по изпълнението му, включително въз основа на текущо начисляване, по-специално чрез засилване на фискалното управление. За тази цел да изготви и въведе задължителни фискални правила и ясно определена средносрочна бюджетна рамка, която да осигурява прозрачност на всички нива на управление.“
НПДЕЕ	- Национален план за действие по енергийна ефективност	СП 3	Специфична препоръка 3 „Да изпълни действията, договорени със социалните партньори по провежданата понастоящем реформа на пенсионната система, да ускори някои от ключовите ѝ мерки, които биха спомогнали за повишаване на действителната възраст за пенсиониране и намаляване на ранното напускане на трудовия пазар като постепенното увеличаване на продължителността на социалното осигуряване, както и да засили мерките за улесняване на възрастните работници да остават по-дълго на работа.“
НПДЗ	Национален план за действие по заетостта	СП 4	Специфична препоръка 4 „В сътрудничество със социалните партньори и в съответствие с националните практики да провежда политика, с която да се гарантира, че растежът на заплатите е по-тясно обвързан с прираста на производителността на труда, и да се поддържа конкурентоспособността, като се следи за непрекъсната конвергенция.“
НПР	Национална програма за реформи	СП 5	Специфична препоръка 5 „Да предприеме действия за борба с бедността и насърчаване на социалното приобщаване, особено по отношение на уязвимите групи от населението, изправени пред множество затруднения. Да предприеме мерки за модернизиране на публичните служби по заетостта с
НС	Народно събрание		
НСИ	Национален статистически институт		
НСОРБ	- Националното сдружение на общините в Република България		
НЦ 1	Национална цел 1 „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20–64 г. до 2020 г.“		
НЦ 2	Национална цел 2 „Инвестиции в НИРД в размер на 1.5% от БВП“		
НЦ 3	Национална цел 3 „Климат-енергетика“- „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутно крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.“		
НЦ 4	Национална цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30–34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.“		
НЦ 5	Национална цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души“		
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда		
ОП	Оперативна програма		
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“		
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“		
ОПРКИБЗ	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“		
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“		
ОПРСР	- Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“		
ОПРЧР	- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“		
ОПТ	- ОП „Транспорт“		
пр.п.	- процентни пункта		
ПЕЕ	- Програма „Енергийна ефективност“		
ПЗР	- Преходни и заключителни разпоредби		
ПМС	- Постановление на Министерския съвет		

цел повишаване на способността им да откриват работници с подходящ профил за задоволяване на търсенето на трудовия пазар; за съсредоточаване на повече усилия за подпомагане на младежите с ниска квалификация. Да продължи образователната реформа чрез приемане на Закон за предучилищното и училищното образование и на нов Закон за висшето образование до средата на 2012 г.“

СП 6 Специфична препоръка 6 „Да положи повече усилия за повишаване на административния капацитет в ключовите държавни ведомства и регулаторни органи, за да се осигури по-висока ефективност на публичните услуги при задоволяване на потребностите на гражданите и предприятията; да въведе и да изпълни ефективно мерки за извършване на проверки на обществените поръчки въз основа на оценка на риска; да повиши капацитета на органите да предотвратяват и санкционират нередностите, за да се подобри качеството и ефикасността при използването на публичните средства.“

СП 7 Специфична препоръка 7 „Да премахне пречките за навлизане на пазара, разпоредбите за гарантирана печалба и контрола на цените и да осигури пълна независимост на българския орган за енергийно регулиране, за да се отворят пазарите на електроенергия и газ за по-голяма конкуренция. Да въведе стимули за повишаване на енергийната ефективност на сградите.“

тне тона нефтен еквивалент

ТЕТК транс-европейски транспортен коридор

ФР 1 Фактор за устойчив икономически растеж 1 „Подобряване ефективността на публичните разходи

и осигуряване на преразпределение на публичните разходи към дейности, повишаващи потенциала за растеж на икономиката“

ФР 2 Фактор за устойчив икономически растеж 2 „По-добро и по-ефективно използване на трудовия потенциал на икономиката“

ФР 3 Фактор за устойчив икономически растеж 3 „Адресиране на слабостите в бизнес-средата и подобряване на административната ефективност“

ФР 4 Фактор за устойчив икономически растеж 4 „Подобряване качеството и ефективността на образователните и обучителни системи“

ФР 5 Фактор за устойчив икономически растеж 5 „Инфраструктура с оглед на подобряване на достъпа до Единния пазар“

ЦКЗ Централно координационно звено

ЦНСТ Център за настаняване от семеен тип

***

BBMRI - пан-европейски научен инфраструктурен проект в областта на биобанкирането и биомолекулярните ресурси

CLARIN - пан-европейски научен инфраструктурен проект в областта на езиковите ресурси

EURO-ARGO - пан-европейски научен инфраструктурен проект в областта на морските науки и мониторинга на моретата и океаните

JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) - Обединени европейски ресурси за подкрепа на малки и средни предприятия

ВЪВЕДЕНИЕ

Националната програма за реформи (2011–2015 г.) беше одобрена от Министерския съвет през април 2011 г. Настоящата актуализация (2012–2020 г.) се разработва в рамките на Европейския семестър за 2012 г. и адресира препоръките в заключенията на Годишния преглед на растежа за 2012 г. Заедно с Конвергентната програма на Република България (2012–2015 г.), тя отразява мерките и политиките на българското правителство в отговор на препоръките и мнението на Съвета от 12 юли 2011 г. С приложението на мерките, заложи в Националната програма за реформи (НПР), се спазват и ангажиментите на страната по Пакта „Евро плюс“ за повишаване на конкурентоспособността, заетостта и устойчивостта на публичните финанси.

Приоритетните области, допринасящи в най-голяма степен за повишаване на жизнения стандарт като крайна цел на икономическата политика, са дефинирани в Националната програма за реформи на Република България (2011–2015 г.), а именно: по-добра инфраструктура, конкурентоспособна младеж, по-добра бизнес среда и по-голямо доверие в държавните институции. Тези области се допълват от целенасочени действия за подобряване на ефективността на публичните разходи в подкрепа на растежа, осигуряване на институционална и финансова подкрепа за предприятията и намаляване на безработицата сред най-уязвимите групи в обществото (младежи, нискоквалифицирани и беззуражени лица, и възрастни хора).

Българското правителство запазва националните цели в изпълнение на стратегия „Европа 2020“, които са дефинирани в Националната програма за реформи на Република България (2011–2015 г.). Предвид все още несигурната външна среда и очакванията за възстановяване на икономиката, предвиждаме средносрочен преглед на напредъка в достигането на националните цели. Мерките в настоящата актуализация на програмата са насочени към преодоляване на съществуващите предизвикателства пред растежа и към достигане на националните цели за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Те са в съответствие и с интегрираните насоки и седемте водещи инициативи по стратегията „Европа 2020“. ▼

1

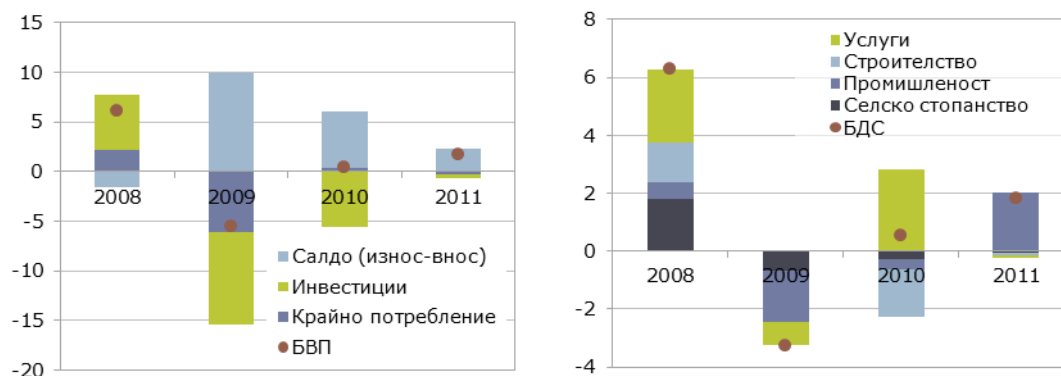
ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

1.1 Макроикономически сценарий за развитие на българската икономика

Настоящата актуализация на Националната програма за реформи за 2012–2020 г. се базира на макроикономическата рамка за 2012–2015 г. и оценките на потенциалния растеж до 2015 г. при сценарий без промяна на политиките и допускания за основни показатели на външната среда на ЕК, Международния валутен фонд (МВФ) и Министерството на финансите на Република България (МФ), актуални към началото на месец март 2012 г.¹ Използваният в програмата базисен сценарий съвпада с този в Конвергентната програма на Република България (2012–2015 г.).

През 2011 г. отчетеният икономически растеж в страната беше 1.7% и динамиката му се определяше главно от външното търсене. Реалният ръст на износа възлезе на 12.8%, достигайки най-високите си нива по постоянни цени. Вътрешното търсене остана потиснато със спад при потребителските разходи на домакинствата (0.6%) и с продължаващо, макар и с по-бавни темпове, намаление на инвестициите (1.6%).

Граф. 1 — Приноси по компоненти към годишния растеж на БВП и БДС (пр. п)

Източник: НСИ

Прогнозата за икономическото развитие на България през 2012 г. се базира на предположението за влошена външна среда и забавяне на растежа на основните търговски партньори. Очаква се растежът да бъде задвижен основно от плавното възстановяване на вътрешното търсене, включващо сравнително ниски растежи при потреблението и инвестициите. За периода 2013–2015 г. се предвижда възстановяване на външното търсене, но и по-ускорен растеж на вътрешното търсене. Не се очаква темповете на растеж на потреблението и инвестициите да достигнат предкризисните си нива и това да доведе до макроикономически дисбаланси.

1. Табл. 1 на Конвергентната програма.

Табл. 1 — Допускания относно основни макроикономически показатели

	2011	2012	2013	2014	2015
Валутен курс USD/EUR– средногодишен	1.39	1.32	1.28	1.28	1.27
БВП (в реално изражение, % изменение) – Световна икономика	3.8	3.3	3.9	4.4	4.6
БВП (в реално изражение, % изменение) – ЕС	1.5	0.0	1.5	1.8	2.0
Цени на петрола (APSP) (USD/барел, % изменение)	31.5	1.6	-3.1	- 4.3	-3.2
Шестмесечен ЛИБОР по деноминирани в USD депозити	0.51	0.71	0.71	0.73	1.35
Шестмесечен ЛИБОР по деноминирани в EUR депозити	1.39	0.89	0.88	1.28	1.91
Стокови цени (2005=100, годишно изменение %)	17.8	-10.4	-1.7	-3.4	-3.2
Храни	19.7	-10.6	-2.0	-3.8	-3.7
Напитки	16.6	-16.9	1.7	-4.0	-14.5
Селскостопански суровини	22.7	-10.8	-3.9	-1.9	-4.0
Метали	13.5	-8.9	-0.7	-3.4	-0.6

Източник:ЕК, МВФ, МФ

В резултат на направените допускания се очаква икономически растеж от 1.4% през 2012 г., като това забавяне ще дойде главно по линия на ниския принос на нетния износ. По отношение на потреблението на домакинствата, очакваме основен принос да имат крайните потребителски разходи на домакинствата. Последните ще бъдат подкрепени от стабилизирането на пазара на труда, както и от по-ниската инфлация в сравнение с 2011 . Акумулираните спестявания на домакинствата са потенциален източник за повишаване на потреблението, което може да се ускори при ситуация, в която несигурността в Европа бъде преодоляна. Ръст на инвестициите се предвижда главно по линия на усвояване на средства от европейските фондове. Основен риск за растежа на БВП на България през 2012г. представлява по-бавно от очакваното възстановяване на европейската икономика.

Табл. 2 — Основни показатели на макроикономическия сценарий за 2011–2015 г.

		2011*	2012	2013	2014	2015
БВП – текущи цени	млн. лв.	75 265	78 553	82 819	88 110	94 142
Реален растеж на БВП	%	1.7	1.4	2.5	3.5	4.0
Приноси за растежа на БВП, в т.ч.						
Инвестиции	%	-0.4	0.8	1.3	1.8	2.1
Потребление	%	-0.3	0.5	1.6	2.7	3.2
Нетен износ	%	2.3	0.1	-0.5	-1.0	-1.2
Дефлатор на БВП	%	5.0	2.9	2.9	2.8	2.7
Хармонизирана инфлация – средна за периода	%	3.4	2.1	2.4	2.5	2.5
Текуща сметка (БВП)	%	1.9	1.5	0.1	-0.8	-1.4
Търговски баланс	%	-4.8	-4.9	-5.9	-6.8	-7.7
Услуги, нето	%	6.2	6.1	5.8	5.7	5.8
Доход, нето	%	-3.9	-4.3	-4.2	-3.6	-3.3
Текущи трансфери, нето	%	4.4	4.6	4.4	3.8	3.8
Финансова и капиталова сметка, в т. ч.	млн. евро	-897	1 665	987	2 992	2 824
Преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	1 065	1 148	1 721	2 202	2 512
Общ баланс	млн. евро	159	2 249	1 024	2 611	2 130

* Данните, използвани при разработването на прогнозата, са към 6 март 2012 г.
Източник: МФ

За периода 2013–2015 г. се прогнозира растеж между 2.5 и 4%. Процесът на реална конвергенция в този период ще се ускори. Продължаването на изпреварващите темпове на нарастване на производителността в България от средното за ЕС, ще бъде фактор за привличането на чуждестранни инвестиции. В периода 2009–2011 г., външно-икономическата среда беше основният ограничител на инвестиционната активност в страната. Повишеното бизнес и потребителско доверие и поддържането на макроикономическа стабилност в страната ще доведат до ускоряване на растежа на вътрешното търсене до 5.2% през 2015 г.

По оценки на Министерството на финансите, потенциалният икономически растеж на България през 2011 г. е бил 0.7%. Очакванията за 2012 г. са потенциалният растеж да нарасне до 1.2%, а за периода 2013–2015 г. се предвижда растеж средно от 2.4%. От страна на производствените фактори с най-голям принос ще е общата факторна производителност, а трудът ще е с положителен принос през 2014 г. и 2015 г. Икономиката ще се развива под потенциала си до 2014 г. включително.

Намалението на заетостта в условията на ръст на БВП бе свързано с различия, в сравнение с предкризисния период, източник на икономически растеж и бавното възстановяване във вътрешното търсене. Започналото в средата на 2010 г. икономическо възстановяване се реализира основно по линия на износа, докато вътрешното търсене, което има и определящ характер за динамиката на заетостта, показва признаци на възстановяване едва от второто тримесечие на 2011 г.

Годишният спад на заетите² през 2011 г. отбеляза известно забавяне в сравнение с предходната година (4.2% при 4.7% през 2010 г.), което бе свързано с по-бавния темп на намаление на заетостта в индустрията, докато в сектора на услугите спадът на заетите се ускори на годишна база. Нарасналото търсене на труд в част от експортно-ориентираните отрасли (производство на машини и оборудване и производство на електрически съоръжения) не бе в състояние да компенсира продължаващото намаление на заетите в дейностите, които са основно зависими от вътрешното търсене.

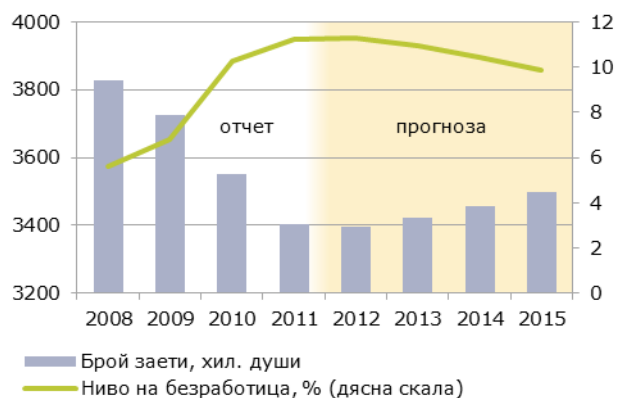
Сезонното оживление на пазара на труда през второто и третото тримесечие спомогна за забавянето, но не и за преодоляването на негативните годишни тенденции в нивото на безработица. Неговата средногодишна стойност достигна 11.2% и отбеляза прираст от 1 пр.п. в сравнение с 2010 г. В резултат на продължаващия процес на оптимизиране на заетостта и свитите възможности за наемане на труд, коефициентът на икономическа активност на населението (15+) се понижи с 0.7 пр.п. до 51.3%.

През първите два месеца на 2012 г. регистрираната безработица³ се повиши до 11.5% през февруари, като отбеляза нарастване от 0.5 пр.п. в сравнение с февруари 2011 г.

Очакванията за развитието на пазара на труда през 2012 г. са свързани със стабилизиране на основните показатели около нивата им от 2011 г. През първата половина на годината нивото на безработица се очаква да остане по-високо на годишна база, но през втората да се установи около нивата си от второто полугодие на предходната година. Така средногодишната му стойност ще възлезе на 11.3%⁴, отбелязвайки незначителен ръст от 0.1 пр.п. на годишна база. По-съществено подобрение на пазара на труда се очаква от 2013 г., когато повишеното вътрешно търсене и инвестиционна активност се очаква да се отразят в нарастване на заетостта. В периода 2013–2015 г. средногодишният прираст на заетите⁵ ще бъде около 1%, а нивото на безработица постепенно ще спадне до 9.8%.

Динамиката на средната работна заплата и на производителността на труда през 2011 г. оказаха благоприятен ефект по отношение на поддържането на разходната и ценовата конкурентоспособност на икономиката.

Граф. 2 — Брой заети и ниво* на безработица**

* По дефиниция на Националните сметки.
** По дефиниция на НРС.

Източник: НСИ, МФ

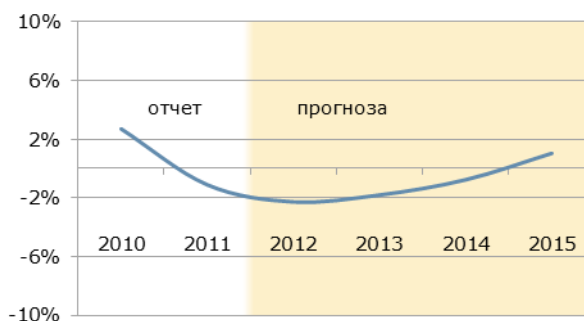
2. Според данните от Националните сметки.
3. По данни на Агенция по заетостта.
4. Според дефиницията на НРС.
5. Според дефиницията на Системата на националните сметки.

През разглеждания период средната работна заплата⁶ се повиши с 9.1% в номинално и с 4.7% в реално изражение⁷ спрямо 2010 г. Наблюдаваше се съществено оптимизиране на разходите в бюджетния сектор на икономиката, което от своя страна обуслови и динамиката на доходите в обществения сектор, където номиналният растеж на показателя се забави до 3.1%, а в реално изражение беше отчетен спад от 1.1%. Същевременно частният сектор се характеризираше със значително по-високи темпове на изменение на средната работна заплата от 11.2% и 6.7% в номинално и реално изражение съответно.

Продължаващият процес на оптимизиране на заетостта подпомогна нарастването на производителността на труда⁸ с 6.1% за 2011 г. Наблюдаваното развитие бе обусловено от значителния растеж на показателя в търгуемия⁹ сектор на икономиката (12.4%). Секторът на услугите също регистрира нарастване на добавената стойност на един зает, подкрепен преди всичко от високите растежи в професионални дейности и научни изследвания, операции с недвижими имоти, финансови и застрахователни дейности и търговия.

Високият темп на нарастване на производителността на труда подпомогна намалението на реалните разходи за труд на единица продукция (РТЕП) с 3.7%¹⁰ спрямо предходната година. Положителното развитие на показателя бе обусловено в основна степен от търгуемия сектор на икономиката, който е директно изложен на конкурентен натиск и е двигател на икономическия растеж. През разглеждания период търгуемият сектор запази разходната си конкурентоспособност и отбеляза намаление на реалните РТЕП с 8% на годишна база.

Граф. 3 — Динамика на реалните РТЕП при база 2009 г.

Източник: НСИ, МФ

Очакваните високи нива на безработица ще продължат да оказват задържащ ефект върху растежа на средната работна заплата през 2012 г. В рамките на програмния период се очаква показателят да се повишава с умерени темпове, като постепенното увеличение в търсенето на труд ще доведе до нарастване на дела на компенсациите на наетите в БВП. Доходите от труд ще се изменят с темпове, близки до тези на производителността на труда, което няма да окаже негативен ефект върху конкурентоспособността на икономиката в средносрочен времеви план.

Изменението на цените през 2011 г. бе в голяма степен отражение на динамиката на международните цени на храните и енергийните продукти, а изчерпването на базисния ефект от повишените акцизни ставки върху тютюневите изделия през 2010 г. и бавното възстановяване във вътрешното търсене оказаха ограничаващо влияние върху нарастването на потребителските цени. Общата инфлация, измерена чрез ХИПЦ по месеци на годишна база, се забави до 2% в края на годината, а средногодишната възлезе на 3.4%. Годишното изменение при административно регулираните цени се изчислява на 4.5% и обяснява почти 1/3 от общото повишение на потребителските цени в края на годината.

През първите два месеца на 2012 г. общата годишна инфлация се стабилизира на нивото си от края на предходната година, а средногодишната ѝ стойност продължи да се забавя до 3% през февруари. Ускореното повишение в международните цени на петрола и обезценката на еврото спрямо американския долар доведоха до нарастване на вътрешните цени на горивата, но това до голяма степен бе компенсирано от продължаващото забавяне на поскъпването при храните и спада в цените на нехранителните стоки.

Прогнозата за динамиката на потребителските цени е за слабо ускорение на инфлацията до 2.6% в края на 2012г. под влияние на по-високите международни цени на енергийните суровини.

6. По данни от Наблюдението на предприятията.

7. Дефлирана с ХИПЦ.

8. Изчислена като БВП на един зает по постоянни цени на 2005 г. (данни от НСИ).

9. В настоящия анализ търгуемият сектор се представя от промишлеността (индустрия без строителство).

10. Изчислени като отношение между компенсацията на един нает и БВП на един зает по текущи цени.

Влияние се очаква и по линия на обявените вече повишения в административните цени при природен газ, електро- и топлоенергия. Ограниченото потребителско търсене на дълготрайни стоки и услуги ще продължи да задържа базисната инфлация на сравнително ниско ниво. С постепенното възстановяване на вътрешното търсене инфлацията при услугите се очаква да започне плавно повишение, а динамиката ѝ ще бъде повлияна и от вторични ефекти по линия на по-скъпите горива при транспортните услуги и повишения в административните цени.

Средногодишната инфлация се очаква да се понижи до 2.1% през 2012 г., поради значителното забавяне в темповете на инфлация, отчетени в края на 2011 г. и първите месеци на настоящата година, след което слабо да се повиши до 2.4–2.5% в периода 2013–2015 г.

В следващите години не се очаква повишение в международните цени на суровините в доларово изражение и при допускане за стабилно евро не се очаква ускорение на инфлацията по линия на външни фактори. С възстановяването на икономиката се очакват по-високи относителни потребителски цени на услугите в сравнение с хранителните и нехранителните стоки.

Слаб се очаква да бъде приносът на административните цени върху общата инфлация в периода 2013–2015г. Влиянието на данъчната политика също се очаква да има доста нисък принос върху инфлацията, тъй като планираното повишение на акцизите ще има слабо отражение върху потребителските цени, в рамките на 0.01 пр.п. към инфлацията в края на годината през 2012 и 2013г.

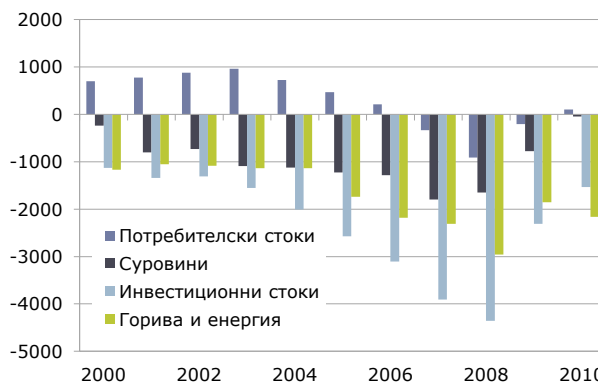
Основните рискове, свързани с прогнозата за инфлацията, се отнасят до развитието на международните цени, чието повишение може да предизвика по-висока инфлация в страната. В същото време, евентуално по-нисък икономически растеж на българската икономика ще окаже задържащ ефект върху цените на нехранителните стоки и услугите.

1.2 Механизъм за ранно предупреждение

В приложение на чл. 3 и 4 от Регламент (ЕС) 1176/2011 относно превенцията и корекцията на макроикономическите дисбаланси, ЕК предложи България да е обект на задълбочен преглед относно наличието и корекцията на потенциални макроикономически дисбаланси. В изводите на доклада по механизма за ранно предупреждение¹¹ се акцентира върху развитието на външната позиция, оценена посредством показатели за текущата сметка и нетната международна инвестиционна позиция, ценова конкурентоспособност, измерена чрез показател за разходите за труд на единица продукция и задлъжнялостта на частния сектор, в частност на фирмената задлъжнялост.

Годишите преди глобалната икономическа и финансова криза бяха години на висок икономически растеж и ускорена реална конвергенция на българската икономика, обусловена от присъединяването на страната към ЕС през 2007 г. В тези условия очакванията за сравнително висока доходност на инвестициите и очакванията за висок растеж ускориха финансовите потоци към страната, основно под формата на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ). Нарастващите потоци от ПЧИ стимулираха вътрешното инвестиционно търсене и съответно доведоха до нарастване на вноса на инвестиционни стоки. Същевременно, ускоряването на конвергенцията и задълбочаването на финансовата интеграция допринесоха за увеличаване на доходите и на частното потребление, което стимулира вноса и на потребителски стоки. Търговското салдо, и най-вече значителният внос на инвестиционни стоки, които подпомагат икономическия растеж и процеса на

Граф. 4 — Търговско салдо по видове стоки (млн. евро)

Източник: БНБ, МФ

11. COM(2012) 68, 14.02.2012

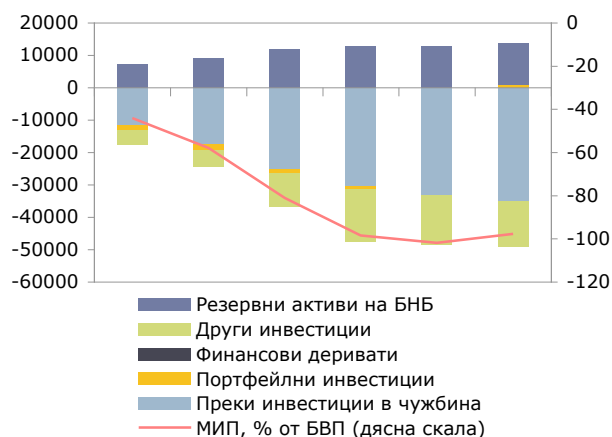
конвергенция на икономиката, имаше основен принос за силното нарастване на дефицита по текущата сметка, който през 2007 г. достигна 25.2% от БВП.

В резултат от глобалната икономическа криза настъпи бърза корекция на дефицита по текущата сметка през 2009–2010 г., а през 2011 г. текущата сметка е на излишък от 0.9% от БВП. Бързата корекция във външната позиция е показателна за високата степен на гъвкавост на икономиката, като основен принос за корекцията има подобряването на търговския баланс. Първоначално това подобряване се дължеше на значителното ограничаване на вноса, а от 2011 г. основен принос за динамиката има износът, който беше основен фактор за възстановяване на българската икономика. През 2010 г. темповете на растеж на българския износ бяха значително по-високи от средното ниво за държавите-членки на ЕС и в края на периода равнището на износа си възвърна нивото отпреди кризата. По този начин пазарният дял на страната нарасна по-бързо в сравнение с повечето от останалите държави-членки на ЕС. С възстановяването на растежа и на вътрешното потребление в средносрочен период се очаква текущата сметка отново да бъде отрицателна, но индикаторът за баланса по текущата сметка ще бъде в рамките на заложения от ЕК праг.

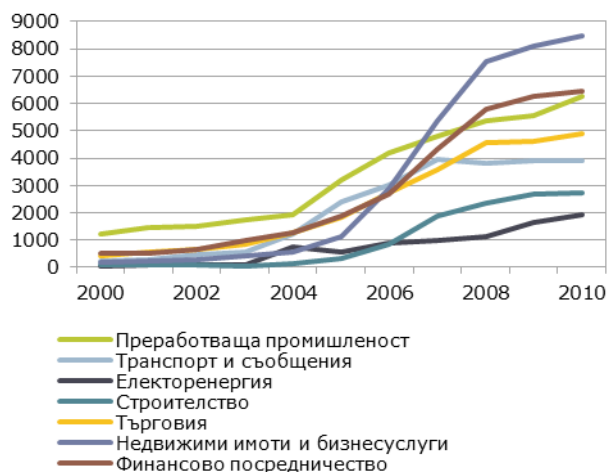
Значителното нарастване на дефицита по текущата сметка в периода 2005–2008 г. беше основно финансирано от притока на ПЧИ в съответствие с процеса на „догонване“, като средно за периода покритието е над 100%. Поради това, натрупването на голям дефицит по текущата сметка не представляваше заплаха за устойчивостта на икономическото развитие. От 2005 г. размерът на ПЧИ в експортно ориентирани отрасли като преработващата промишленост значително нараства, докато размерът на ПЧИ в недвижими имоти и строителство рязко се увеличи непосредствено преди кризата. За да се стимулира притока на инвестиции в производствени сектори, подкрепящи растежа и заетостта, през 2004 г. беше приет Закон за насърчаване на инвестициите (изменение и допълнение на Закона за чуждестранните инвестиции), с който се въведоха финансови и административни стимули за инвестиции в дълготрайни материални активи. През 2009 г. бяха намалени праговете за клас инвестиция и въведени т. нар. „приоритетни инвестиционни проекти“. През 2012 г. предстои разширяване на обхвата на закона, като ще могат да бъдат стимулирани и инвестиции в сектора на високотехнологичните услуги, което се очаква да подкрепи износа на услуги и съответния положителен принос на услугите за текущата сметка.

В годините преди кризата България е на първо място по размер на ПЧИ като дял от БВП сред новите държави-членки (ЕС10), като през 2007 г. стойността достига 29.4% от БВП срещу средно от 7.7% от БВП за ЕС10. Намаленият приток на ПЧИ имаше основен принос за влошаване на нетната международна инвестиционна позиция на страната в периода 2005–2008 г. Настъпилата корекция по време на кризата, основно по линия на пасивите във финансовата сметка на платежния баланс, се отрази в

Граф. 5 — Компоненти на нетната международна инвестиционна позиция (млн. евро, % от БВП – 2005-2010 г.)

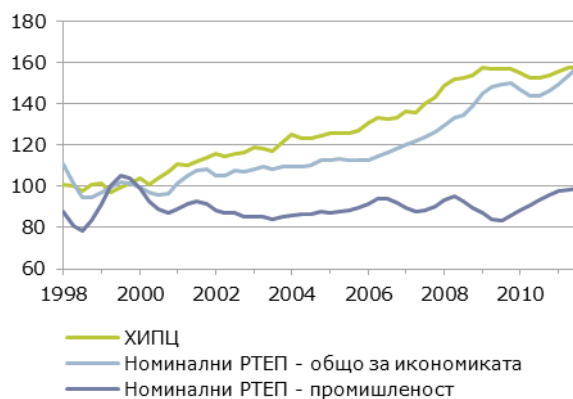
Граф. 6 — Размер на ПЧИ в страната по основни икономически отрасли (млн.евро)

подобряване на нетната международна инвестиционна позиция от 102% през 2009 г. на 85% през 2011г.

Притокът на ПЧИ остава положителен по време на кризата, въпреки че е на доста по-ниски нива в сравнение с трите години преди кризата, като към четвърто тримесечие на 2011 г. ПЧИ възлиза на 2.7% от БВП. Ниското ниво на ПЧИ се дължеше на по-ниски брутни капиталови потоци и нетно изплащане на междуфирмени заеми в резултат на намалялото инвестиционно търсене. Постигането на макроикономическа стабилност чрез прилаганите мерки за фискална консолидация и стриктно придържане към изискванията на Пакта за стабилност и растеж ще продължи да поддържа доверието на инвеститорите и ще допринесе за привличането на чуждестранен капитал в страната. От друга страна, мерките за повишаване на инвестициите в научни изследвания и иновации (разписани в част 3.2), както и приложението на Закона за насърчване на инвестициите ще допринесат за насочване на чуждестранните инвестиции към дейности, стимулиращи растежа. Въпреки това, в краткосрочен план очакванията за потиснат икономически растеж на българската икономика и в ЕС като цяло ще задържат положителните потоци на ПЧИ на умерени нива.

Граф. 7 — РЕВК изчислен с различни дефлатори, 1999 г.=100

Източник: ЕК

Темпът на нарастване на износа през 2010 и 2011 г. беше над средното за ЕС ниво, което позволи на страната да подобри конкурентните си позиции. Делът на българския износ във вноса на ЕС продължи да се увеличава и по време на кризата.

Реалното поскъпване на българската валута следва да се разглежда като равновесно движение, обосновано от фундаментални фактори като силното нарастване на производителността на труда над средния за ЕС растеж, а не като загуба на конкурентоспособност. Данните за РЕВК общо за икономиката, базиран на номиналните РТЕП, показват, че спрямо 1999 г. валутата на България поскъпва, но не толкова, колкото в други нови държави-членки, включително държави с независима парична политика в условията на плаващ валутен курс. Реалното поскъпване се формира почти изцяло от нетъргуемия сектор на икономиката, тъй като РЕВК, базиран на номиналните РТЕП в промишлеността нямат стойност по-висока от 100 за целия период 1999–2011 г. През 2010 и 2011 г. се наблюдава подобрене на показателя РЕВК с дефлатор ХИПЦ¹². През следващите години дефлираният с ХИПЦ РЕВК ще продължи да поскъпва в резултат на и в зависимост от поддържането на положителен диференциал в нарастването на производителността и скоростта на реална конвергенция спрямо по-напредналите в своето икономическо развитие държави-членки на ЕС. Предвид очакваната сравнително ниска инфлация за България в периода 2012–2015 г., стойността на този индикатор няма да надмине определения праг.

В периода преди глобалната финансова и икономическа криза, разходите за труд на единица продукция (РТЕП) се характеризираха с възходяща динамика, обусловена преди всичко от високото търсене и процеса на конвергенция, наблюдавани в българската икономика. Прегряването на икономиката, както и несъответствието между търсене и предлагане на работна сила в определени икономически дейности, доведе до изпреварващо нарастване на заплатите спрямо това на производителността на труда. В допълнение към икономически обусловените, редица други фактори повлияха върху високия растеж на доходите от труд. Така например, ежегодното повишаване на минималните осигурителни прагове с цел изсветляване на недеklarирани доходи, оказваше пряко и косвено въздействие върху средните доходи в страната.

С настъпването на кризата през 2009 г., изразяваща се в свиване на икономическата активност, спад в продажбите и, впоследствие, ограничени финансови ресурси, се наложи адекватна корекция в посока намаляване на разходите за труд. Процесът на оптимизация на последните се

12. Посочен като измерител на външната ценова конкурентоспособност в таблото с индикатори за макроикономически дисбаланси.

осъществи преди всичко чрез освобождаване на заети лица, което беше допълнително подпомогнато от ограничаване на растежа на заплатите. По-бавното адаптиране на доходите бе до известна степен повлияно от институционални фактори, като ежегодното увеличение на минималната работна заплата и минималните осигурителни доходи, както и от промяната в структурата на заетостта поради освобождаването на по-ниско платена работна сила, в т.ч. младежи и нискоквалифицирани работници. Въпреки това, през 2010 и 2011 г. производителността на труда се характеризираше със значителен темп на растеж, който изпревари този на доходите от труд, в резултат на което динамиката на РТЕП се забави значително спрямо стойностите от предкризисния период. През разглеждания период търгуемият сектор на икономиката (промишлеността) бе един от първите, в който се използваша засилени и обширни мерки за намаляване на разходите. Това осигури адекватна корекция в номиналните и реалните РТЕП, а оттам – и запазване на ценова конкурентоспособност на българската икономика през периода 2009–2011 г.

В периода от 2000 г. насам се подобрява и неценовата конкурентоспособност на българската икономика. Нараства производителността на труда в сектор промишленост, което обяснява стабилността в динамиката на РЕВК дефлиран с РТЕП, както и значителното намаляване на дела на компенсацията на наетите в брунтата добавена стойност за този сектор. Същевременно, печалбата на българските предприятия в икономиката като цяло се подобрява за периода 2009–2011г., като най-значително е подобрението в сектор промишленост, където номиналният растеж на брунтния опериращ излишък нараства с над 20 пр.п. през 2011 г. спрямо 2010 г. Запазването на конкурентните позиции на страната се осигурява и чрез постепенно повишаване на технологичното равнище и качеството на изнасяните продукти, за което свидетелства нарастването на стойността на единица изнесена продукция, което е едно от най-високите сред новите държави-членки на ЕС.

В периода 2012–2015 г. се очаква динамиката на показателя да бъде под дефинирания праг от 12%. В съответствие с изискванията на икономиката, прилаганите мерки за повишаване качеството на работната сила и постигането на по-добро съответствие между търсене и предлагане на труд, подобряването на качеството на услугите на агенциите по заетостта, както и мерките за иновативен растеж, ще подкрепят повишаването на производителността на труда. Предвид факта, че разходите за труд са сред най-ниските спрямо останалите държави-членки на ЕС, може да се очаква те да продължат постепенно да се повишават. Допълнително влияние в тази посока може да се очаква и в резултат от промяната на структурата на икономиката със сравнително по-голяма тежест на дейности в сектори с по-висока добавена стойност, и съответно по-високо заплащане, и засилване на контрола и санкциите за борба с недеklarираната заетост.

Отношението на общите задължения на частния сектор към БВП за България в края на 2010 г. е 169% и е малко по-високо от предвидения максимален праг от 160%. През 2011 г. се наблюдава тенденция на изплащане на задължения на частния сектор – на банки към банки-майки и на дъщерни фирми към собствениците си в чужбина, както и на междуфирмени задължения. Изплащанията в банковия сектор се извършиха без сътресения поради нарастващите вътрешни спестявания и свръхликвидност на местните банки. Към края на 2010 г. нивото на вземанията само на банковата система от неправителствения сектор към БВП е 74.1%, а в края на 2011 г. то спада до 72.1%. Ако към банковия кредит се добави външния дълг на частния сектор, съотношението на тази сума към БВП се понижава от 122.6% до 115.5%, или с повече от 7 пр.п. По този начин може да се твърди, че в края на 2011 г. нивото на индикатора е било много близо до допустимата граница. Тази тенденция ще продължи и през 2012 г., подкрепена от все още високия ръст на спестяванията, като до края на годината съотношението вече ще се намира под максимално допустимата си стойност.

В средносрочен план се очаква корекцията на външните дисбаланси да е устойчива. Световната икономическа криза промени модела на растеж на българската икономика. Икономическите агенти, в това число и частния сектор, показват склонност да не поемат рискове. В допълнение, растежът и насочеността на положителните потоци на ПЧИ в следващите години се очаква да бъдат в подкрепа на устойчива корекция на външната позиция на страната.

Устойчивостта на корекцията ще бъде подкрепена от развитието на неценовите фактори за конкурентоспособност, които са определящи за динамиката на износа и вноса. За малката отворена икономика в процес на конвергенция, каквато е българската, външното търсене и

потоците на ПЧИ са много по-важни фактори за развитието на търговията отколкото ценовата конкурентоспособност¹³. Според интертемпоралния подход на текущата сметка, ПЧИ са най-важния определящ фактор за спестяванията и инвестициите, докато променливата за РЕВК е статистически незначима и еластичността ѝ по отношение на текущата сметка е практически нула.

Един от основните фактори за постепенното възстановяване на българската икономика и за устойчива корекция на външната позиция е износът, чийто потенциал бе изграден и усилен през годините на високи инвестиции и значителен поток на ПЧИ. Външната конкуренция, която българската икономика среща, ще продължи да засилва дисциплината на българските предприятия по отношение на разходите за единица продукция, както и ще насърчава техните усилия за подобряване на качеството на изнасяната продукция и ефикасно използване на производствения капацитет. ▼

---

¹³ Пенкова-Пиърсън Е. (2011) „Trade convergence and exchange rate regime: evidence from Bulgaria and Romania“, Дискусийни материали на БНБ, бр. 85/2011 г.

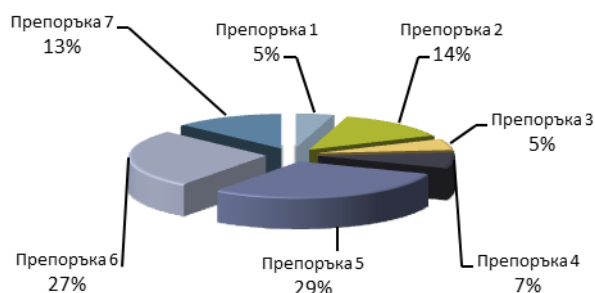
2

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМИТЕ И МЕРКИТЕ ПРЕЗ 2011

Приетата през април 2011 г. НПР (2011–2015 г.) и Плана за действие към нея съдържаха общо 204 мерки. В изпълнение на РМС № 605 от 05.08.2011 г.¹⁴ някои от тях бяха консолидирани, променени или допълнени с цел да отговорят адекватно на препоръките на Съвета от 12 юли 2011 г. С РМС № 692 от 15.09.2011 г.¹⁵ се подобри мониторинга по изпълнението на програмата, като се въведе задължение ресорните министри да отчитат неизпълнени мерки или в риск от забавяне в двуседмичен срок след приемане от Министерския съвет на тримесечния отчет по НПР. От планираните до 2020 г. мерки най-много са предвидени да бъдат изпълнени през 2011, 2012 и 2015 г. Планирането до 2015 г. е улеснено, тъй като съвпада с хоризонта на средносрочната бюджетна рамка, както и края на плащанията по текущия програмен период по Многогодишната финансова рамка за 2007–2013 г.

От дефинираните в Плана за действие към Националната програма за реформи на Република България (2011–2015 г.) мерки 77% адресират препоръките на Съвета на Европейския съюз.

Граф. 8 — Разпределение на мерките

Източник: МФ

Адресиране на Специфична препоръка 1 и 2 (СП 1 и СП 2)

През 2011 г. приоритетно се прилагаха структурни мерки за осигуряване на устойчивостта и подобряване на управлението на **публичните финанси**, адресиращи СП 1 и СП 2. Тези мерки, които са подробно разписани в *Конвергентната програма на Република България (2012–2015 г.)*, подпомагат и за постигането на ФР 1. **Законодателните промени** допринесоха за запазване на макроикономическата стабилност като основа за провеждането на структурни реформи, стимулиращи растежа:

- ▶ С цел подобряване на фискалната рамка и финансовото управление в публичния сектор, от 1 януари 2012 г. влезе в сила ЗИД на Закона за устройството на държавния бюджет¹⁶, с който се въвеждат правила за ограничаване на разходите по консолидираната фискална програма (КФП) до 40% от БВП, както и праг на дефицита по КФП в размер на 2% от БВП, разписани в Пакта за финансова стабилност. Устойчивостта на бюджетните решения е осигурена и с бюджетната процедура за 2013 г., като се акцентира върху своевременното представяне на разширена

14. РМС № 605 от 05.08.2011 г. за одобряване на Доклад относно постигнатите резултати и необходимите последващи действия в отговор на препоръките на Съвета на ЕС относно Националната програма за реформи на Република България (2011–2015 г.) и на мнението на Съвета на ЕС относно Конвергентната програма на Република България (2011–2014 г.)

15. РМС № 692 от 15.09.2011 г. за определяне на механизма за отчитане изпълнението на заложените в Националната програма за реформи на Република България мерки и действия и контрола върху тяхното отчитане и изпълнение

16. Обн. в ДВ, бр.54 от 15.07.2011г.

информация за показателите и допусканията по бюджетната прогноза за периода 2013–2015 г., както и върху прозрачността на всички нива на финансово управление в публичния сектор.

- ▶ За да се осигури ефикасен финансов контрол и повече прозрачност при финансовото управление на публичните средства, беше приет ЗИД на Закона за вътрешния одит в публичния сектор¹⁷, с което се постигна съответствие със стандартите за вътрешен одит на Международния институт на вътрешните одитори и добрите европейски практики. С някои от направените промени се регламентира възможността за провеждане на вътрешен одит от външни за организацията физически лица, които отговарят на определени условия; разширява се обхвата на дейността на звената за вътрешен одит в първостепенните разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК) с цел ефикасно изразходване на публични средства; въвеждат се специфични текстове в съответствие с Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета относно функциите на Одитния орган и програмите на Изпълнителната агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 1.
- ▶ Прозрачност и по-добро финансово управление на публичните средства се постига и със ЗИД на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор¹⁸. Чрез въвеждане на административно-наказателни разпоредби за неизпълнение на задължението за предоставяне на информация на министъра на финансите съгласно чл. 8, ал. 1 от закона се засилва управленската отговорност на ръководителите на държавни предприятия, което следва да ограничи незаконосъобразното и неефективно изразходване на публични средства. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 1.

Както бе заложено и в НПП (2011–2015 г.), приоритет на икономическата политика на българското правителство и фактор за устойчив икономически растеж (ФР 5) е **развитието на инфраструктурата** за осигуряването на по-добра свързаност с Европа и за сближаване на регионите в България. В тази насока се прилагат следните мерки:

- ▶ По приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по транс-европейските и национални транспортни оси“ по ОПТ се реализират пет коридора от TEN-T мрежата, преминаващи през територията на Република България. В процес на изграждане са пет инфраструктурни проекта по програмата и до края на периода 2007–2013 г. се предвижда да се изградят още пет (Приложение 3).
- ▶ За развитието на пътната инфраструктура с регионално измерение, вкл. второкласни и третокласни пътища, се изпълнява схема „Подкрепа за рехабилитация и реконструкция на второкласни и третокласни пътища“ по ОПРР. Към края на 2011 г. са подписани общо 44 договора на обща стойност 251.3 млн. евро, а са разплатени 60.1 млн. евро.
- ▶ За подобряването на достъпността в рамките на градските агломерационни ареали се изпълнява схема за БФП „Подкрепа за устойчиво и интегрирано местно развитие чрез рехабилитация и реконструкция на общинска пътна мрежа“. Бенефициенти са 86 общини, като общият размер на договорените средства към края на 2011 г. е 59.9 млн. евро, а изплатени са 48.5 млн. евро.
- ▶ През 2011 г. бе разработен стратегически документ „Приоритетите за изграждане на пътната инфраструктура на Република България до 2020 г. за пътищата с общоевропейско и национално значение“¹⁹, който определя националните цели и приоритети за развитие на пътната инфраструктура. Финансирането на идентифицираните приоритети ще става предимно със средства по ОПТ²⁰, по която към декември 2011 г. има одобрени 65 проекта с общ размер на договорената финансова помощ 1 744.2 млн. евро или над 87% от средствата на програмата.
- ▶ През 2011 г. стартира набиране на проектни предложения по ОПРР по програма „Подкрепа за развитие на критична, защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ

17. Държавен вестник на Република България бр. 98, 13 декември 2011 г.

18. Държавен вестник на Република България бр. 98, 13 декември 2011 г.; в сила от 1 януари 2012 г.

19. Одобен от Съвета за развитие към Министерския съвет на 20 април 2011 г.

20. Включително и по бъдещата оперативна програма в област транспорт по МФР 2014-2020 г.

инфраструктура“ за изграждането на широколентов достъп до Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в отдалечени и слабо населени райони. До 2015 г. програмата, по която бенефициент е Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“ (ИА „ЕСМИС“) към МТИТС, разполага с общ бюджет от 20 млн. евро.

- ▶ Към края на 2011 г. са договорени средства на обща стойност 164 млн. евро по две схеми по ОПРР за развитие и подобряване на градската среда²¹, като към 31.12.2011 г. са разплатени 44.2 млн. евро. Към същия период по същата ОП са договорени и средства за подкрепа на системите за интегриран градски транспорт в две големи общини – община Бургас и Столична община, като сумите са съответно 51.8 млн. евро и 50 млн. евро.
- ▶ Към края на 2011 г. по ОПРР се изпълняват 36 договора с общини, от които 7 са общини на големи градове (Столична община, Пловдив, Стара Загора, Бургас, Варна, Русе и Плевен) и 29 са общини на средно големи градове – центрове на агломерационни ареали. Финансирането се предоставя с цел разработване на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, като общият бюджет е 11 млн. евро, а усвоените към 28.02.2012 г. средства са 0.6 млн. евро.
- ▶ По схема за „Подкрепа за реконструкция/обновяване и оборудване на общински лечебни заведения в градските агломерации“ се финансират 9 онкологични центрове и специализирани болници и 9 големи общински болници на обща стойност 44 млн. евро²². По схема за БФП „Подкрепа за реконструкция/обновяване и оборудване на общински лечебни заведения, извън градските агломерационни ареали“ на обща стойност 15 млн. евро²³ се финансират 7 лечебни заведения.

За подобряване на ефективността и ефикасността на публичните разходи допринесе и изпълнението през 2011 г. на следните мерки:

- ▶ С промени в Закона за администрацията²⁴ се въведе ограничаване за увеличаването на числеността на администрациите (с изключение на общинските), която не може да превишава нивата си от датата на влизане на закона в сила. Увеличение ще е възможно само чрез компенсиращи промени в рамките на съществуващата численост. Прецизира се редът за функционирането на консултативните звена към органите на изпълнителната власт, които ще се създават единствено към Министерския съвет само с постановление, а техни председатели ще могат да бъдат единствено членове на Министерския съвет. В срок до 6 месеца от влизане на закона в сила ще се подготви и необходимата подзаконова нормативна уредба, като актовете на Министерския съвет се приведат в съответствие със закона. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 3.
- ▶ В изпълнение на Плана за изпълнение на мерките за оптимизация на държавната администрация бяха оптимизирани функции, подобри се ефективността и ефикасността на административните структури и се премахнаха и облекчиха административни режими. Мониторингът на изпълнението ще продължи и през 2012 г. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 3.
- ▶ Като част от мерките за подобряване на ефективността на публичните разходи, през август 2011 г. стартира изпълнението на двугодишен проект за създаване и внедряване на интегрирана здравно-информационна система до края на 2013 г., финансиран със средства от Европейския социален фонд (ЕСФ) по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР) на стойност 5 млн. евро. В изпълнение на проекта, в рамките на който ще бъдат обучени около 8000 души от целевата група, ще бъдат свързани в реално време информационните системи на институциите и изпълнителите в сферата на здравеопазването (лечебни заведения и аптеки). Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 1.

21. Схема за БФП „Подкрепа за интегрирано и устойчиво развитие чрез подобряване на градската среда“ (общ бюджет 124.8 млн. евро) и схема за БФП „Подкрепа за интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“ (общ бюджет 11 млн. евро) по ОПРР.

22. Решение № РД 02-14-2629/19.12.2011 г.

23. Решение № РД 02-14-2526/08.12.2011 г.

24 Държавен вестник на Република България бр.15 от 21 февруари 2012 г.

- ▶ В края на 2011 г. е ратифициран договор относно правата за използване на класификационната система AR-DRG²⁵, с която ще се внедрят диагностично-свързаните групи като метод за заплащане и контрол върху работата на болниците. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6.
- ▶ Процесът на реструктуриране на болниците ще се извършва на базата на приетата през февруари 2011 г. Национална здравна карта за лечебните заведения²⁶. През февруари 2012 г. НС прие на първо четене проект на ЗИД на Закона за лечебните заведения, който ще осигури равномерно териториално разпределение на здравните услуги, финансирани с публични средства чрез НЗОК. Предвижда се планирането на лечебните заведения да се извършва само на национално ниво, чрез националната здравна карта, която ще определя и максималния брой лечебни заведения за болнична помощ, които се финансират по договор с НЗОК и/или от републиканския бюджет. С измененията на закона се въвежда и възможност за оказване на първична извънболнична медицинска помощ от сега съществуващите лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ; регламентира се дейността „дневен стационар“; актуализират се изискванията към минималната леглова база за различните категории медицински заведения с цел да се гарантира свободен достъп на пациентите до болнична помощ. Изпълнението на тази мярка адресира и СП 6 и ФР 1.

Адресиране на Специфична препоръка 3 (СП 3)

В отговор на препоръката на Съвета за ускоряване на дефинираната в НПР 2011–2015 г. пенсионна реформа, от началото на 2012 г. започна прилагането на мярката за увеличаване на необходимия стаж за придобиване право на пенсия за работещите при трета категория труд с по 4 месеца на всяка календарна година до достигане на 37 години стаж за жените и 40 години стаж за мъжете през 2020 г. Правителството предприе и допълнителни мерки с приложение от 1 януари 2012 г. (които адресират и ФР 3), а именно:

- ▶ Увеличаване на възрастта за пенсиониране на жените и мъжете – с по 4 месеца всяка година до достигане на 63 г. за жените през 2020 г. и 65 г. за мъжете през 2017 г.;
- ▶ Увеличаване на тежестта на една година осигурителен стаж от 3% на 4% в случай, че лицето продължи да работи, след като отговаря на условията за пенсиониране по чл. 68 на КСО²⁷;
- ▶ Увеличаване с две години на необходимия осигурителен стаж за придобиване на право на пенсия за работещите в специалните ведомства (военни и полиция) от 25 на 27 години.

Адресиране на Специфична препоръка 4 (СП 4)

С цел поддържане на конкурентоспособността на икономиката и предвид факта, че равнището на заплащане в България, което се формира съгласно пазарните принципи, е едно от най-ниските в ЕС, политиката на правителството е насочена към повишаване на **производителността на труда** в дългосрочен план. Постигането на последното се осигурява от успешното реализиране на мерките за постигането на национална цел (НЦ) 2 и на НЦ 4, както и на мерките за подобряването на функционирането на ФР 4. Тези мерки имат висок потенциален положителен ефект както върху производителността на труда и заетостта (т.е. постигането на НЦ 1), така и върху намаляването на бедността и социалното изключване в отговор на СП 5.

По-долу посочените мерки допринасят в голяма степен за развитие на сектори с по-висок интензитет на **иновации** (и за постигането на НЦ 2) и следователно, за подобряване на конкурентоспособността на икономиката. Мерките за постигане на НЦ 2, които се отнасят до

25 Ратификация на основание на Конституцията на Република България и РМС №836/17.11.2011 г. Договорът е ратифициран със закон на 41-то Народно събрание на 14 декември 2011 г., обн. ДВ, бр. 102 от 22.12.2011 г.

26. Приета с РМС №103 от 24.02.2011 г., може да се извърши актуализация чрез изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения през 2015 г.

27. Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012г., в който беше включено предложението за промяна в чл. 70, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване е приет от Народното събрание (обн. ДВ, бр. 100 от 2011г.)

развитие на научните изследвания с пазарна ориентация, изграждане на подходяща научно-изследователска и иновационна инфраструктура и стимулиране на иновационната дейност в предприятията, представляват 13.5% от всички мерки в НПР за 2011–2015 г.

- ▶ Приетата Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020²⁸ е база за развитието на стратегия за интелигентна специализация на България, като въвежда общонационални приоритети за развитие на науката в следващите години в областите: енергия, енергийна ефективност и транспорт, развитие на зелени и еко-технологии; здраве и качество на живота, биотехнологии и екологично чисти храни; нови материали и технологии; културно историческо наследство и информационни и комуникационни технологии. Основна цел на стратегията е изграждането на модерна научноизследователска инфраструктура чрез финансиране със средства от Структурните фондове, като достъпът ще се осъществява на конкурсен принцип. В началото материалната база и апаратурата ще се поддържат чрез националния бюджет, а впоследствие – чрез споделено финансиране от националния бюджет и отчисления от изпълнение на изследователски проекти или задачи, поставени от публични органи или бизнеса.
- ▶ През декември 2011 г. стартира проект „Извършване на хоризонтален функционален анализ на системата за формулиране и реализация на научната политика“, финансиран по ОПАК, който ще позволи да се оптимизират структурите и институциите, участващи във формулирането и реализацията на националната научна политика, като се осигури по-добра координация между тях, както и да се идентифицира (в пътна карта) необходимостта за изменение на други законови и подзаконови нормативни актове. Проектът ще завърши до края на 2012 г.
- ▶ С цел осигуряване на подкрепа за развитие на иновационната дейност в предприятията, към 29.02.2012 г., в рамките на ОПРКБИ, са обявени общо 6 процедури за предоставяне на БФП и са сключени 85 договора с общ размер на предоставената БФП на предприятията от 33.5 млн. евро. През 2011 г. в рамките на ОПРКБИ бяха обявени и две процедури за БФП, насочени към подобряване на иновативната инфраструктура с общ бюджет от 25 млн. евро.

Предприеха се мерки, които отговарят на необходимостта от подобряване на **достъпа на българските предприятия до финансиране**, в съответствие и с насоките на Годишния преглед на растежа за 2012 г. Тези мерки, които са в допълнение на институционалните и законодателните мерки за подобряване на бизнес средата, са в подкрепа на инвестициите в иновации на частния сектор, което допринася също така и за постигане на НЦ 2 и ФР 3.

- ▶ Към декември 2011 г. в изпълнение на инициативата JEREMIE са създадени 3 фонда за дялово участие: Рисков фонд, Фонд за растеж и Мецанин фонд. Мениджърите на трите фонда са идентифицирали 26 потенциални проекта за инвестиции в размер на 68.7 млн. евро. Предстои в кратки срокове избор на фонд мениджър на четвърти фонд за дялово участие – Фонд за промотиране на предприемачеството.
- ▶ В рамките на JEREMIE бе създаден и оперира Гаранционен фонд, по който 5 търговски банки отпускат кредити за МСП при по-облекчени условия. Гаранционният продукт цели да повиши инвестиционното кредитиране на малкия и среден бизнес като поощрява банките да финансират рискови проекти при изискване за значително по-ниски обезпечения в реални активи на кредитополучателите, включително новостартиращи фирми и иновативен бизнес без кредитна история. За първите три месеца от лансирането на гаранционния продукт (септември-ноември 2011 г.) са предоставени 88 заема на стойност 10 млн. евро, а в процес на одобрение са други заеми на стойност 15 млн. евро. Предвижда се размерът на гарантираните нови заеми през 2012 г. да достигне до 200 млн. евро.
- ▶ С финансов принос от 33 млн. евро от ОПРП се изпълнява инициатива JESSICA, с двустепенна структура на управление чрез Холдингов фонд, управляван от Европейска инвестиционна банка (ЕИБ) и Фондове за градско развитие, които финансират публични, частни и публично-частни проекти чрез предоставяне на заеми и банкови гаранции. Инициатива JESSICA се прилага за седемте големи български

града. Към момента е избран Регионален фонд за градско развитие, финансиращ проекти в градовете Пловдив, Стара Загора, Бургас, Варна, Плевен и Русе, а предстои избор на Фонд за градско развитие и за град София. В рамките на Регионалния фонд за градско развитие е акумулиран двойно по-голям частен ресурс спрямо инвестираните от ОПРР средства, като общият размер на управлението от фонда ресурс възлиза на 56.6 млн. евро до 2015 г.

Адресиране на Специфична препоръка 5 (СП 5)

Сложният и многостранен характер на **бедността** изисква предприемането на комплексни мерки, обхващащи различни сектори на политиката. Част от тези мерки са заложили в НРР (2011–2015 г.) с оглед на постигането на НЦ 5. В тази връзка, повишаването на равнището на заетост чрез прилагането на мерки за постигането на НЦ 1 и чрез подобряване на функционирането на ФР 2, както и подобряването на достъпа до образование и обучение (ФР 4), са ключови предпоставки за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване. В допълнение към изпълняваните мерки от общ характер за намаляване на бедността, се прилагат и мерки, насочени конкретно към идентифицираните уязвими групи, които в най-голяма степен са застрашени от изпадане в бедност и социално изключване – деца, възрастни хора, безработни и работещи бедни.

- ▶ Разработен е проект на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване (2012–2020). Очаква се финалният вариант на стратегията да бъде готов през юни 2012 г и да бъде внесен за разглеждане от Министерския съвет. Стратегията е разработена с участието на всички заинтересовани страни и представя актуалното състояние, национални цели, основни предизвикателства, целеви групи, приоритети и мерки. Предстои в рамките на работната група да се обсъдят въпроси относно изпълнението на стратегията, финансирането на мерките и мониторинга.
- ▶ В съответствие с европейския подход за активно старееене, бе разработена Национална концепция за активен живот на възрастните хора, която предстои да бъде приета от Министерския съвет до средата на 2012 г. Концепцията очертава рамката за посрещане на предизвикателствата от застаряването на населението и идентифицира приоритетни области за предприемане на действия за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България.
- ▶ Националната стратегия за демографско развитие беше актуализирана за периода 2012–2030 г.²⁹ Нейното прилагане ще способства за подобряване на демографския баланс, забавяне темповете на намаляване броя на населението с тенденция за постигане на устойчивост в дългосрочен план, осигуряване на високо качество на човешкия капитал, на равни възможности за всички и на кохезията в обществото.
- ▶ Проектът на нов Закон за детето, с който се гарантират правата на всички деца, а не само на децата в риск, е в процес на обществено обсъждане. Предвижда се той да бъде приет през 2012 г.
- ▶ През 2011 г., в рамките на Проект за социално включване (ПСВ), са реализирани инвестиции в интегрирани услуги за ранно детско развитие, като са сключени договори за строителство на 50 проекта на стойност над 10 млн. евро. Строителните работи по проекта включват изграждане и/или ремонт на сгради и помещения за предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие за деца от 0 до 7 г. Усвоените средства по ПСВ през 2011 г. са в размер на 3.1 млн. евро. През януари 2012 г. стартира втория етап на кандидатстване по ПСВ, като девет общини подадоха проектни предложения на обща стойност 7.2 млн. евро. Представените предложения в момента се оценяват и предстои сключване на споразумения за финансиране с общините до края на април 2012 г.
- ▶ В изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ през 2011 г. бяха предприети мерки за подобряване на състоянието на децата и младежите от Домове за деца и младежи с умствена

---

²⁹ Приета с РМС от 01.02.2012 г

изостаналост (ДДУИ) – проведени са обученията за интензивно общуване и наблюдавано хранене на персонала в 20 ДДУИ и са проведени над 3000 здравни прегледа на деца и младежи. Също така бяха предприети мерки за изграждане и подобряване на социалната инфраструктура за грижите за деца съгласно Националната карта на резидентните услуги. Към февруари 2012 г. 51 общини, попадащи в обхвата на градските агломерации са сключили договори за БФП по схема „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“ по ОПРР на обща стойност 41.2 млн. евро. В процес на подготовка е сключването на договори с още 3 общини на обща стойност 2 млн. евро. Останалите 8 общини от списъка с бенефициенти ще подават проектни предложения за финансиране по мярка „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони“ по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР). По последната мярка ще се осигури и целево финансиране за изграждане на 16 центъра за настаняване от семеен тип (ЦНСТ), 9 защитени жилища, един дневен център за деца с увреждания и 8 центъра за социална рехабилитация и интеграция в 19 общини. Общият размер на средствата за изграждане на новата социална инфраструктура, предоставен от ПРСР, е 8.7 млн. евро. Освен работа по инфраструктурни проекти, се предприеха и мерки за подготовка на административния капацитет за прехода от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда. В тази връзка бяха сформирани и обучени регионалните екипи за деинституционализация, както и бяха обучени 192 социални работници от Отделите за закрила на детето за работа със семействата относно оценката на възможностите за поддържане на контакт и грижа за детето, за задълбочаване на отношенията родител-дете и евентуална реинтеграция.

- ▶ По Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) през 2011 г. от държавния бюджет³⁰ са изплатени помощи на семействата с деца на стойност 250.5 млн. евро, а за 2012 г. предвидените бюджетни средства са в размер на 247.7 млн. евро. По този начин се подкрепя отглеждането на деца в семейна среда, насърчава се посещаването на училище чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството, включително за предотвратяване на нарушаването на правата на детето на достъп до образование и до здравни грижи. За следващите години до 2015 г. се предвижда финансиране от 249.2 млн. евро на година.
- ▶ Създаването на интегрирани социални, здравни и образователни услуги за бездомните лица е ключова мярка за намаляване на бедността и социалното изключване. Към 31.12.2011 г. броят на Центровете за временно настаняване е 10, с капацитет 613 места, от които са заети 543. За следващия програмен период ще се търсят възможности за европейско финансиране.
- ▶ През 2011 г. за осигуряване на материална подкрепа и на достъпна среда за хората с увреждания са осигурени 81.3 млн. евро.
- ▶ С цел насърчаване на трудовата и социалната интеграция и подобряване на качеството на живот на хората с увреждания е разработена Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011–2020 г. и План за действие за периода 2012–2013 г.³¹ През 2011 г. за интеграция на хората с увреждания по програми и мерки са били изразходвани 83.9 млн. евро, като се предвижда за периода 2012–2015 г. да се изразходват общо 335.2 млн. евро.
- ▶ За създаване на нови и подкрепа на съществуващи предприятия в сферата на социалната икономика през 2011 г. са финансирани 88 проекта по ОПРЧР.
- ▶ Най-мощната Национална програма за активна политика на пазара на труда „От социални помощи към осигуряване на заетост“, която се реализира със средства от държавния бюджет е насочена към интеграцията на продължително безработни лица. През 2011 г. по програмата в заетост са включени 28 943 безработни лица. За 2012 г. е направена промяна, като се изисква не по-малко от 70% от включените безработни да не са работили по програмата от началото на предходната година. Осигурените

---

30. Програмата „Подпомагане на семейства с деца“

31. Приета, заедно с Плана за действие 2012-2013 г. от Министерския съвет на 29 юни 2011 г.

средства от 9 млн. евро ще бъдат използвани за създаване на заетост средногодишно на 5 400 лица.

- ▶ През 2011 г. бе разработена и приета Националната програма за младежта (2011–2015 г.)³², която се базира на отчетените потребности на младите хора въз основа на изводите и препоръките от направената оценка на Програмата за младежки дейности (2008–2010 г.) и Националната програма „Младежки информационно-консултативни центрове“ (2007–2010 г.). По новата програма са предвидени 3.1 млн. евро за финансиране на проекти за младежки дейности по 4 подпрограми – развитие на мрежата от младежки информационно-консултантски центрове, национални младежки инициативи и кампании, младежко доброволчество и развитие и признаване на младежката работа.
- ▶ Съгласно Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) за 2012 г. трудовото възнаграждение на наетите лица е 138 евро при пълен работен ден (148.3 евро от 01.05.2012 г.) и 179 евро за висшистите, наетите на длъжности, за които се изисква висше образование. Също така, от началото на 2012 г. със средства от държавния бюджет за активна политика се субсидират, освен разходите за социални осигуровки за сметка на работодателя, и разходите за трудови възнаграждения на наетите безработни младежи.
- ▶ По Национална програма „Помощ за пенсиониране“ и по насърчителни мерки (чл. 55а и чл. 55б от ЗНЗ) през 2011 г. беше осигурена субсидирана заетост на 978 безработни лица в предпенсионна възраст. С цел повишаване на ефективността и обхвата на програмата е предвидено през 2012 г. увеличаване на срока за субсидирана заетост до 2 години.
- ▶ През 2012 г. ще продължи да се изпълнява и Националната програма „Асистенти на хора с увреждания“, чрез която ще бъде осигурена заетост на 3000 лица при 6-часов работен ден, като стойността на програмата е 4.8 млн. евро.
- ▶ През 2011 г. беше тестван средносрочният модел за **прогнозиране на бъдещите потребности от знания и умения** в България и са получени първите прогнозни данни за търсенето на работна сила с определени качествени характеристики за периода до 2020 г. Този модел, който ще предоставя информация за потребностите от работна сила с определени качествени характеристики по икономически дейности, класове, професии и др., ще се прилага през 2012 г.
- ▶ В рамките на схемата „Повишаване на гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори“ по ОПРЧР се изгражда Национална референтна мрежа (НРМ) за оценка на компетенциите на работната сила на браншово и регионално ниво. Общият бюджет на проекта, който се изпълнява от Българската стопанска камара, е 4.6 млн. евро. През 2011 г. са разработени професионални стандарти за 72 длъжности от седем ключови икономически дейности.

Във връзка с отправената към България препоръка да бъдат предприети мерки за модернизиране и укрепване на капацитета на публичните служби по заетостта, през 2011 г. бяха инициирани следните мерки:

- ▶ Три схеми в рамките на ОПЧР: По схема „Повишаване качеството на предоставяните от Агенция по заетостта услуги за гражданите и бизнеса с фокус върху уязвимите групи на пазара на труда“ (с бюджет 2.5 млн. евро.) бяха наети 350 трудови посредници, които да работят предимно с уязвимите групи, като също така са предвидени обучения за кариерно развитие и усъвършенстване за 1 550 трудови посредници от системата на Агенцията по заетостта.
- ▶ По схема „Модернизиране системата за предоставяне на услуги“ (с бюджет 1.3 евро.) ще бъдат изградени електронни терминали в 108 точки за обслужване в системата на Агенцията по заетостта, благодарение на което ще се улесни достъпът на гражданите и бизнеса на информация за предлаганите и търсените работни места.

---

32. С Протокол № 29 на Министерския съвет от 27.07.2011 г.

- ▶ По схема „Подобряване качеството на услугите в системата на Министерството на труда и социалната политика“ (бюджет 1 млн. евро), по която бе изградено консултантско звено за предоставяне на телекомуникационни услуги на гражданите и бизнеса относно услугите, предоставяни от в системата на МТСП.

През 2011 г. в отговор на препоръката да бъдат съсредоточени повече усилия за подкрепа на младежите и тяхната реализация на пазара на труда, бяха изпълнени следните мерки:

- ▶ По схема „Повишаване заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България“ (бюджет 5.6 евро), по която безработни младежи с ниско образование от уязвимите групи на пазара на труда получават посреднически услуги, чуждоезиково обучение и обучение за придобиване на компютърни умения, до момента успешно своите знания и умения са повишили над 5 000 млади хора.
- ▶ За периода януари 2011 г. – януари 2012 г. по схемата „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ на платени 6-месечни стажове при работодатели от частния сектор в заетост са включени общо 916 безработни младежи до 29 години със средно и висше образование. Индикативният общ бюджет по схемата за периода 2010–2013 г. е 17.9 млн. евро, като за 2012 г. са предвидени 12.2 млн. евро.
- ▶ По програма „Старт на кариерата“, по която завършилите висше образование младежи до 29-годишна възраст имат възможност да придобият трудов стаж в публичната администрация, през 2011 г. е осигурена заетост на 1 040 младежи за 9-месечен период. През 2011 г. са получени 2 657 заявки при обща квота за всички ведомства от 1 200 работни места. Предвижда се през 2013 г. да бъде удължен субсидираният стаж от 9 на 12 месеца, което ще осигури плавен преход на младежите от образование към заетост, както и възможност за натрупване на ценен първи професионален опит.

Изпълнени бяха и редица мерки за насърчаване на заетостта, които индиректно адресират СП5.

- ▶ В изпълнение на Националния план за действие по заетостта за 2011 г. по програми и мерки за заетост и в обучение са включени общо над 50 хил. лица, като изразходваните средства от държавния бюджет са над 30.7 .
- ▶ За 2011 г. изразходените средства за изпълнението на мерките по Закона за насърчаването на заетостта, които осигуряват устойчива заетост в частния сектор, бяха 9.5 млн. евро, като нововключените безработни лица за този период достигна общо 6 747.
- ▶ За подпомагане наемането на безработни лица, през 2011 г. са организирани 107 трудови борси за осъществяване на директен контакт между младежи и работодатели. До края на 2015 г. ще бъдат организирани още 297 борси.
- ▶ В приложение на Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) през 2011 г. бяха издадени 4 сертификата за инвестиция клас А за проекти на обща стойност 47.2 млн. евро, по които бяха разкрити 338 нови работни места.³³ За същия период и по реда на същия закон са насърчени със средства от бюджета на МИЕТ (1.3 млн. евро) два сертифицирани по ЗНИ проекта за изграждане на довеждаща общинска пътна инфраструктура – стойността на инвестициите е 25.8 млн. евро като се създават 355 нови работни места. Общият обем на привлечените през 2011 г. преки чуждестранни инвестиции по предварителни данни е 1.34 млрд. евро.
- ▶ За подобряване на контрола за спазване на трудовото законодателство през 2011 г., в съответствие с Годишния план за дейността на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА „ГИТ“), са извършени 15173 проверки по законосъобразното наемане на работа и заплащането на труда. Извършвани са и проверки във връзка със законността на трудовите правоотношения, работното време и заплащането.
- ▶ С промени в Кодекса на труда³⁴ се определиха допълнителни изисквания за надомна работа и се регламентира работата от разстояние и се създадоха законови гаранции за

33. Всички сертифицирани проекти са с чуждестранно участие (Финландия, Турция, Германия, Австрия) и се осъществяват в преработващата промишленост, а един - във високотехнологично производство.

34. Обн в ДВ бр. 82 от 21.10.2011 г.

равнопоставеност между надомните работници и останалите работници, като се отчита специфичният характер на този труд. С промени в Кодекса на труда и Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ)³⁵ беше регламентирана дейността на предприятията, които осигуряват временна работа. С промените в КТ се осигуриха възможности за прилагане на гъвкави форми на заетост.

- ▶ С промените в Кодекса на труда³⁶ се въведе и нова мярка за борба с недекларираната заетост с въвеждането на санкции за работника или служителя, който работи без трудов договор. Санкцията ще бъде в размер на три здравни и пенсионни осигурителни вноски, които ще се превеждат във фондовете на Държавното обществено осигуряване и на Националната здравно-осигурителна каса.
- ▶ За повишаване на географската мобилност на работната сила през август 2011 г. стартира схема „По-близо до работа“ по ОПРЧР с продължителност 2011–2013 г. и бюджет 18.9 млн. евро, по която до края на 2011 г. във въвеждащо обучение са включени 24 лица. Схемата предоставя възможност за лица, намерили работа в населено място, различно от това по местоживеене, да получат преференции за транспорт до работното си място. Към началото на февруари 2012 г. по нея заявки за участие са подали 224 заети лица. Реализирането на тази мярка ще допринесе положително и за постигането на НЦ 1.
- ▶ През 2011 г. се прилагат схеми, финансирани от ОПРЧР, за включване на безработни лица в обучение и заетост и на заети лица в обучение. По схема „Развитие“ общо от стартиране на схемата до края на 2011 г. са включени – 23 870 лица, от които в заетост са включени – 20 679 лица. По схема „Адаптивност“ в обучение за периода са включени 1 481 лица, а по схеми „Аз мога“ и „Аз мога повече“ чрез ваучери в обучение са включени общо 82 800 заети лица.
- ▶ През януари 2012 г. Министерският съвет одобри Националната стратегия за интегриране на ромите (2012–2020) и Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012–2020)³⁷, а през март Народното събрание³⁸ единодушно прие стратегията, която е политически рамков документ, задаващ насоките за изпълнение на политиката за социална интеграция на ромите. Изпълнението на плана за действие за изпълнение на стратегията ще допринесе и за постигането на НЦ 1, 4 и 5.

Реформата в **образователните и обучителните системи** има многосекторен характер, като част от заложените в НПП (2011–2015 г.) мерки ще допринесат за постигането на НЦ 4 и подобряването на достъпа до образование и обучение (ФР 4).

- ▶ В началото на 2012 г. е предложен на обсъждане проектът на Закон за предучилищното и училищното образование, който се основава на концепцията³⁹ за организация на образователната среда, ориентирана към детето и ученика, към неговите способности и култура. Проектозаконът беше одобрен от МС на 28 март 2012 г.⁴⁰ и предстои разглеждането му в НС. По-добър достъп до образование и задържането в образователната система се постига чрез разработване на нови образователни стандарти за придобиване на единна общообразователна подготовка, независимо от местоположението или вида на училището, предлагане на гъвкави форми на обучение (алтернативни, паралелни, дистанционни) съобразени с различните възможности и потребности на децата, обща и допълнителна подкрепа, организация на учебния процес в извънкласни занимания и подготовка и подобряване на проходимостта на системата. Със закона се въвежда нова образователна структура, която осигурява равен достъп до качествено образование за всички ученици в съответствие с целите и приоритетите на стратегическата рамка за европейско сътрудничество „Образование и обучение 2020“ и водещата инициатива „Младеш в движение“.

---

35. Обн. в ДВ бр. 43 от 7.06.2011 г., в сила от 15.06.2011 г., и в ДВ бр. 7 от 24.01.2012 г.

36. Обн. в ДВ бр. 7 от 24.01.2012 г.

37. РМС №1 от 05.01.2012 г.

38. Решение на Народното събрание от 1 март 2012 г.

39. Концепцията е представена през март 2011 г.

40. Одобрен с РМС № 271 от 05.04.2012 г

- ▶ Промените в Закона за висшето образование⁴¹ (ЗВО) от 2011 г. са в отговор на Съобщенията на ЕК за модернизация на висшето образование и са в подкрепа на интернационализацията на българската система за висше образование и наука и за повишаване на качеството на обучението. По-конкретно, премахват се ограниченията за платено обучение за бакалавърска и магистърска степен, след завършено средно образование, разширяват се възможностите за обучение на студенти, франчайзинг и свободно договаряне с бизнес и производство, премахва се централизираната система за признаване на дипломи за висше образование, въвежда се външна оценка от независима европейска агенция за акредитацията на висшите училища и се въвеждат диференцирани такси за обучение на студенти, в зависимост от постиженията и социалния статус. Това ще допринесе и за адресирането на СП 4 и за подобряване на функционирането на ФР 1 и 4. В изпълнение на препоръката на Съвета и отчетената необходимост от модернизация на висшето образование ще продължат промените в съществуващото законодателство в областта на висшето образование.
- ▶ В рамките на мярка „Стартиране на програми за училища „втори шанс“ – допълнителни възможности за ограмотяване и професионално развитие на отпаднали ученици“ от март 2011 г. се изпълнява проект на МОМН „Нов шанс за успех“ за включване на лица над 16 години в обучение за ограмотяване и за изучаване на учебното съдържание за 5–7 клас. Валидирането на резултатите от проведеното обучение предоставя възможност за продължаване на образованието в следващ клас от формалното образование или в обучение за придобиване на степен на професионална квалификация. Тази възможност се регламентира в проекта на Закон за предучилищното и училищното образование и допринася и за концентрирана подкрепа за интеграция на млади нискоквалифицирани млади хора на пазара на труда. Поради това след приключването на проекта в края на 2013 г. ще се търси финансиране за неговото продължаване.
- ▶ С въвеждането на рейтинговата система⁴² за висшите училища през 2010 г. най-добрите факултети получиха до 10% допълнителни средства през 2011 г. и ще получат още до 25% допълнително финансиране през 2012 г. Рейтинговата система е насочена към измерване на реализацията на студентите на пазара на труда, като към момента се разработва и нов модел на финансиране на държавните висши училища в зависимост от рейтинга, който ще бъде впоследствие въведен чрез изменение на Закона за висшето образование. Моделът се разработва в рамките на проект със Световната банка, който ще приключи през юни 2012 г. Изпълнението на мярката ще позволи по-добро функциониране на ФР 4.
- ▶ От януари 2012 г. започна да функционира регистърът на завършилите студенти със степен „бакалавър“ и „магистър“⁴³. Регистърът съдържа данни за завършена специалност и професионално направление, които ще бъдат използвани за анализи на образователното равнище и компетенциите на предлагания труд и за постигане на по-добра обвързаност на обучението с изискванията на пазара на труда.
- ▶ Към края на март 2012 г., в изпълнение на програмата за студентско кредитиране в съответствие със Закона за кредитиране на студенти и докторанти, трите банки-участнички в програмата (Банка ДСК ЕАД, Райфайзенбанк България ЕАД и Алианцбанк България АД) са предоставили общо 36 млн. евро за студентско кредитиране. В подготовка на учебната 2011/2012 година през юни 2011 г. стартира кампания за популяризиране на програмата за студентско кредитиране под мотото „Инвестирай в себе си“ със съдействието на Националното представителство на студентските съвети, в резултат на която се създаде специализирана Интернет страница с информация в услуга на настоящите и бъдещи студенти⁴⁴. В допълнение на държавното финансиране по програмата за студентско кредитиране продължава изпълнението на проект „Студентски стипендии и награди“ по ОПРЧР на обща стойност 24 млн. евро, отпускани по линия на Европейския социален фонд (ЕСФ). За учебните 2010/2011 и 2011/2012

41. Промените са направени последователно през август и декември 2011 г. - ДВ бр.61, 9 август 2011 г. и ДВ бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г.

42. С ПМС № 168 от 17 юни 2011 г., www.rsvu.mon.bg.

43. В приложение на чл. 10, ал. 3 от Закона за висшето образование.

44. <http://www.studentskicredit.eu/>

години месечните стипендии обхващат около 8% от студентите в редовна форма на обучение, а 10% от тях ще получат и еднократни награди. Изпълнението на мярката ще допринесе и за постигането на НЦ 4.

- ▶ През 2011 г. продължи изпълнението на тригодишния (2010–2012 г.) проект „Изграждане и развитие на центрове за насърчаване на предприемачеството към висшите училища в България“. Проектът се реализира чрез договор между МИЕТ и 4 висши училища – Лесотехнически университет – София, Технически университет – Пловдив, Технически университет – Габрово и висше училище „Международен колеж“ – Добрич. Общият бюджет на проекта е в размер на 0.4 млн. евро от бюджета на МИЕТ, а усвоената сума през първите две години от проекта е в размер на 0.16 млн. евро. До момента в рамките на проекта са обучени над 1000 студенти в различни курсове по предприемачество, подпомогнати са 11 стартиращи студентски фирми с оборудване, проведени са няколко конкурса за „Най-добра бизнес идея за стартираща фирма“ и за „Най-добър млад предприемач“, издадена е разнообразна специализирана литература. В допълнение към развиваните по проекта дейности, през 2012 г. се планира да бъдат организирани и срещи между успели предприемачи и студенти с цел обмен на добри практики и насърчаване на предприемаческия дух сред младите хора.

Адресиране на Специфична препоръка 6 (СП 6)

В изпълнение на СП 6 бяха предприети следните допълнителни мерки, които подпомагат функционирането и на ФР 3:

- ▶ През 2011 г. е разработен проект на Концепция за реформа на областното ниво⁴⁵, с който се предлага модел за бъдеща регионализация и за подготовка за въвеждане на второ ниво на самоуправление. До средата на 2012 г. Концепцията ще бъде внесена за разглеждане от Съвета за административна реформа и ще бъде предложена за приемане от Министерския съвет. Концепцията ще се приложи чрез изменение на законодателството, в частност на Закона за административното и териториално управление на Република България, Закона за регионалното развитие, Закона за администрацията и Административно-процесуалния кодекс.
- ▶ През 2011 г. е приет Закон за изменение и допълнение на Закона за държавната финансова инспекция⁴⁶ с цел повишаване на ефективността и засилване на последващия контрол в областта на обществените поръчки и подобряване на взаимодействието и сътрудничеството между контролните органи в областта на възлагането и изпълнението на обществените поръчки.
- ▶ През 2011 г. е приет Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки⁴⁷, който предоставя единна регулаторна рамка за всички видове режими и процедури за обществени поръчки, подобрява предварителния „ex-ante“ контрол върху обществените поръчки за проекти, финансирани със средства от европейските фондове, който се извършва централизирано от Агенцията по обществени поръчки (АОП), и позволява по-голяма гъвкавост в процедурите.
- ▶ Законът за публично-частното партньорство (ПЧП) е одобрен от Министерския съвет⁴⁸ и към настоящия момент се разглежда от съответните комисии в Народното събрание. Законът цели да внесе ясен ред в отношенията между държавата и бизнеса, както и да запълни пропуски в законите за обществените поръчки и за концесиите. Със закона се разширява възможността за публично-частно партньорство за всички обекти на социалната инфраструктура (болници, училища, детски градини, затвори, спортни обекти и др.), както и за поддържане на пътища, ж.п. гари, събиране, депониране и преработване на битови отпадъци.
- ▶ През октомври 2011 г. е създаден Консултативен механизъм във връзка с налагането на финансови корекции – механизмът представлява експертна работна група за осъществяване на анализ на казуси, свързани с налагането на финансови корекции по

45. Приет от Съвета по децентрализация на държавното управление с Решение № 3 от 13.07.2011 г.

46. Обн. в ДВ бр. 60 от 5.08.2011 г.

47. Обн. в ДВ бр. от 2011 г.

48. РМС № 685 от 13 септември 2011 г.

седемте ОП, по ПРСР и ОПРСР. Работната група включва представители на договарящите органи по всички програми, ЦКЗ в администрацията на МС, Одитния орган, Сертифициращия орган, Сметната палата, АДФИ и АОП. Основната цел на консултативния механизъм е уеднаквяване на практиката при налагането на финансови корекции от страна на Договарящите органи на ОП за нарушения, свързани, както с изпълнението на договорите/заповедите за предоставяне на БФП, така и с прилагането на Методологията за определяне на финансови корекции⁴⁹. Предвижда се оказване на методическа подкрепа за договарящите органи във връзка с оценяването на тежестта на отделните случаи на установени нарушения и определянето на конкретните размери на финансовите корекции по тях.

- ▶ Към декември 2011 г. по схема за БФП „Техническа помощ за подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация, контрол и укрепване на административния капацитет“ за изпълнение на ОПРР с общ бюджет от 54.1 млн. евро, са договорени средства в размер на 28.9 млн. евро, като от тях са разплатени 5.8 млн. евро. Дейностите, финансирани по схемата, са основно за подпомагане на цялостната дейност на Управляващия орган (УО) по ОПРР и за укрепване на капацитета на бенефициентите по проектите.

От изпълнените през 2011 г. с най-голям дял (29%) са мерките за **подобряване на бизнес средата и повишаване на административната ефективност** (ФР 3), като планираните мерки в тази област представляват 42% от всички планирани мерки в НПР (2011–2015 г.). Подобряването на бизнес средата включва предимно мерки с хоризонтален характер и намаляване на административната тежест в съчетание с подобряване на качеството на административните услуги, като по този начин индиректно адресира и СП 6:

- ▶ Към края на 2011 г. от 130 дефинирани мерки са изпълнени 91 мерки (70%) от Плана за действие⁵⁰ за постигане на националната цел за намаляване на административната тежест, а останалите са в процес на изпълнение. По този начин до края на 2012 г. административната тежест от национално законодателство, което не транспонира европейски изисквания, ще бъде намалена с 20%. През юни 2011 г. приключи вторият етап на обществена поръчка с предмет „Измерване на административната тежест, произтичаща от задълженията за информирание на бизнеса и предложения за нейното намаляване“, в резултат на която са измерени 20 закона, които съдържат както национални, така и транспонирани европейски изисквания, 239 подзаконови нормативни акта към тях, както и 193 акта, свързани със законодателството на ЕС. Оценени са 918 задължения за информирание и са направени 302 предложения, което ще позволи намаляване на административната тежест за бизнеса от измерените 20 закона с 20% или 150 млн. евро годишно. Предложенията са изпратени за предварително съгласуване с отговорните институции.
- ▶ През януари 2012 г. бе приета Методиката за определяне на разходно-ориентиран размер на таксите⁵¹, според която размерът на таксите ще бъде съобразен с разходите за извършване на административната услуга. Методиката предвижда приходите от такси да се използват за повишаване на качеството на предоставяната услуга. По предварителната оценка, прилагането на методиката ще позволи спестяване на разходи на предприятията в размер между 25.6 и 102.3 млн. евро.
- ▶ През септември 2011 г. стартира проект „Политика на таксите в съответствие с обществените отношения – условие за добро управление“, финансиран по ОПАК, с който се разработва концепция за нов Закон за таксите. Проектът е с продължителност 18 месеца, като новият закон се очаква да бъде приет през първата половина на 2013 г.
- ▶ През декември 2011 г. по стратегическо направление „Цифрова администрация“ стартира система за електронен обмен на документи в държавната администрация. Въвеждането на такъв обмен на документи се очаква да спести време и финансов

49. ПМС № 134/2010г.

50. Планът за действие се отчита на всеки три месеца.

51. ПМС № 1 от 5 януари 2012 г. Методиката към чл. 7а от ЗОАРАКСД следва да се приложи от административните органи в срок до 30 септември 2012 г., като същата ще влезе в сила от 1 януари 2013 г. В обхвата на методиката попадат единствено всички административни услуги, свързани със стопанската дейност.

ресурс, и да повиши ефективността на администрацията. През март 2012 г. всички централни администрации се присъединиха към системата, като до средата на годината ще започне и присъединяване на всички общински администрации.

- ▶ С оглед на подобряването на качеството на административните услуги, в рамките на Приоритетна ос 3 „Качествени административни услуги и развитие на електронното управление“ на ОПАК през 2011 г. бяха реализирани 46 проекта за централните, областните и общинските администрации, включващи реинженеринг на процесите и актуализиране на вътрешните правила, регламентиращи предоставянето на електронни административни услуги от администрациите, както и въвеждането на електронни услуги за гражданите и бизнеса. По същата процедура през 2011 г. е въведена информационна система „Лицензиране и регистри“ в Комисията по регулиране на съобщенията (КРС) с цел да бъде улеснен достъпът на външните субекти до комплексните административни услуги и публични бази данни на регулатора. Изискването за поддържането на публични регистри се въведе като задължение с приемането на ЗИД на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД)⁵².
- ▶ С цел осигуряване на подкрепа за създаване и развитие на регионални бизнес инкубатори, по ОПРКБИ през 2011 г. приключи набирането на проектни предложения по процедура за създаване и развитие на бизнес инкубатори като в резултат бяха сключени 17 договора на обща стойност 7.2 млн. евро. Изпълнението на тези проекти ще допринесе за създаване на нови и развитие на вече съществуващи бизнес инкубатори като средство за предоставяне на по-широк кръг услуги за развитие на бизнеса. В процес на подготовка е още една процедура за регионални бизнес инкубатори, която ще бъде отворена за кандидатстване през 2012 г.

Адресиране на Специфична препоръка 7 (СП 7)

Голяма част от изпълнените през 2011 г. мерки са насочени към **подобряване на енергийната ефективност** и намаляване на енергийната зависимост на българската икономика. Тези мерки допринасят и за постигането на НЦ 3.

- ▶ През юли 2011 г., по линия на ОПРР, е обявена схема за предоставяне на БФП „Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилните жилищни сгради“ в размер на 25.6 млн. евро, по която бяха подавани проектни предложения до 31.01.2012 г.
- ▶ През 2011 г. бяха договорени средства за подкрепа на енергийната ефективност в общинската образователна структура в градските агломерации и в 178 малки общини по две схеми по ОПРР⁵³. Към края на 2011 г. договорените средства по двете схеми възлизаха на обща стойност от 57.9 млн. евро, а изплатените – на 6.2 млн. евро, като са финансирани 23 проекта в градските агломерации и 38 проекта в малки общини.
- ▶ Паралелно с това, с процедура за обществена поръчка беше избран Фонд за жилищно обновяване (ФЖО) като инструмент за финансов инженеринг за финансиране на мерки за енергийна ефективност чрез предоставяне на заеми и гаранции по заеми. За управление на фонда се предоставят 6.4 млн. евро от ОПРР⁵⁴, а осигуреното от ФЖО съфинансиране е в размер 0.5 млн. евро.
- ▶ През септември 2011 г. бе приет Вторият национален план за действие по енергийна ефективност (НПДЕЕ) за 2011–2013 г.⁵⁵, който залага 60 индивидуални мерки за повишаване на енергийната ефективност във всички сектори на базата на резултатите от оценката на първия НПДЕЕ за периода 2008–2010 г.

---

52. В сила от 20 май 2012 г.

53. Схема за предоставяне на БФП „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации“ и схема „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура на 178 малки общини“ по ОПРР.

54. Енергийната ефективност в обществени и жилищни сгради е идентифицирана и като възможен сектор/област на интервенция, който би могъл да се финансира със средствата по Многогодишната финансова рамка и за следващия програмен период 2014–2020 г.

55. Протокол № 36 от заседанието на Министерския съвет на 28.09.2011 г.

- ▶ В изпълнение на Националния план за действие за енергия от възобновяеми източници (НПДЕВИ) за периода 2011–2020 г.⁵⁶, разработен в съответствие с Директива 2009/28/ЕО, през декември 2011 г. беше изготвен и изпратен на ЕК първият доклад за напредъка на България в поетите ангажименти по плана. Докладът отчита постигнатото в областта на ВЕИ през периода 2009–2010 г., включително общото количество на потребена енергия от ВИ и напредъка относно отстраняване на регулаторни и нерегулаторни пречки, свързани с реализацията на проекти за производство на енергия от ВИ.
- ▶ През октомври 2011 г. е създаден единен координиращ административен орган в областта на ВЕИ – Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР)⁵⁷ с оглед да се стимулират инвестициите в технологии за ВИ и производството и потреблението на енергия от ВИ. Със създаването на АУЕР, която е правопреемник на Агенцията по енергийна ефективност, се постига оптимизиране на дейностите в съответствие с изискванията, породени от нарастващото значение на енергийната ефективност и използването на енергията от ВИ, в европейски и национален мащаб, както и ясно разграничаване на функционалните отговорности на звената в специализираната администрация в съответствие със Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ) и Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ).
- ▶ В изпълнение на Третия енергиен либерализационен пакет бе изготвен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за енергетиката⁵⁸ (ЗЕ), с който се въвеждат изискванията на Директива 2009/72/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и Директива 2009/73/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ. Проектозаконът е приет на първо четене от Народното събрание на 8 март 2012 г. и е в процес на обсъждане в парламентарните комисии. Основните изменения регламентират рамката за независимото осъществяване на дейностите по производство и доставка, пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ, засилване на правомощията на националния енергиен регулатор, улесняване на трансграничната търговия с енергия, насърчаване на трансграничното коопериране и инвестиции, повишаване на прозрачността на пазара по отношение на мрежовото опериране и снабдяването, подобрена защита на интересите на потребителите и увеличаване на солидарността между държавите-членки. Основна промяна е и изискването в „електрическата“ директива за нов модел „независим“ преносен оператор. Отделянето по собственост на мрежата е част от този модел, като преносната мрежа и всички необходими активи ще бъдат собственост на независимия преносен оператор (Електроенергийния системен оператор ЕАО – ЕСО). В проектозакона също така е предвидено Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) да издаде един лиценз за дейността „Организиране на борсов пазар на електрическа енергия“, което ще се осъществи до юни 2012 г. В подготовка на приложението на ЗИД на ЗЕ след неговото приемане от НС стартира процедура за предоставяне на консултантски услуги относно реструктурирането на Националната енергийна компания (НЕК) ЕАО и Електроенергийния системен оператор ЕАО. От началото на 2011 г. започна пилотно тестване на новия модел, с който да се въведе почасов пазар, позволяващ търговията на електроенергия да се реализира чрез електроенергийна борса.
- ▶ През януари 2012 г. започна предпроектно проучване на стойност 2.5 млн. евро за изграждане на междусистемна газова връзка България – Сърбия. За същинското изграждане на междусистемната газова връзка са осигурени 48 млн. евро по линия на ОПРКБИ. Тази мярка адресира и ФР 5.
- ▶ Междусистемната връзка Русе–Гюргево свързва националните газопреносни мрежи на България и Румъния и е с обща дължина 23.8 км. Общата стойност на проекта е изчислена на 23.8 млн. евро, от които 8.9 млн. евро е БФП по „Европейската

56. НПДЕВИ е изпратен на ЕК на 30.06.2010 г. и след направени корекции, поискани от ЕК, отново е изпратен на ЕК през април 2011 г. На 5 декември 2011 г. по информационната система ИнфраСолв за управление на процедурите за нарушение, поддържане на база данни на новоприетото законодателство на ЕО и управление на запитванията, е получено съобщение, че ЕК е приела отговора на България и е затворила случая на 05.12.2011 г.

57. С ПМС №296 от 30.10.2011 г. е приет Устройственият правилник на АУЕР.

58. Одобрен с ПМС №42 от 23.01.2012 г.

енергийна програма за възстановяване". Към настоящия момент се изпълнява подписаният на 27.09.2011 г. договор между „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Тракия газ проект“ ЕАД за проектиране за наземната част от проекта на българска територия, както и на Географско информационна система (ГИС) Русе-изток. Планира се строителните работи да започнат през месец август 2012 г. и да приключат в края на 2012 г., а газопроводът да влезе в експлоатация в началото на 2013 г.

- ▶ През 2011 г. е приет Национален план за действие за насърчаване на „зелените“ обществени поръчки⁵⁹ с приложение през периода 2012–2014 г. Отразявайки инициативите на европейско ниво, планът има за цел да повиши информираността на заинтересованите страни за ползите от възлагане на зелените поръчки, да стимулира закупуването на стоки и услуги с по-висока „обществена стойност“ и да съдейства за ефективното възлагане на „зелени“ обществени поръчки. ▼

---

59. Протокол №38.2 от заседание на Министерски съвет на 13.10. 2011 г.

3 | ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

3.1 Актуална информация и стратегия на политиката за постигане на интелигентен растеж

Иновационната политика е една от ключовите области за повишаване на конкурентоспособността на българската икономика и за ускоряване на потенциала за растеж в следкризисния период в съответствие с насоките на Годишния преглед на растежа (ГПР) за 2012 г. Основен принос за достигането на заложената в НПР (2011–2015 г.) НЦ 2 ще има увеличаването на дела на частните инвестиции. В тази връзка, България ще продължи да предприема мерки за осигуряване на среда, стимулираща научната дейност и иновациите, включително чрез намаляване на административната тежест и разширяване на достъпа до финансиране за МСП. Като се има предвид, че България е малка икономика с най-ниско равнище на доходите⁶⁰ в ЕС, основна роля за развитието на иновациите ще имат и мерките за интернационализация на научно-изследователската и иновационна дейност в рамките на европейски и международни проекти.

В момента България е в групата на „умерените иноватори“⁶¹. Инвестициите в НИРД през 2010 г. възлизат на 0.6% от БВП спрямо 2% средно ниво за ЕС, като за първи път се отчита повишение, макар и минимално, на частните инвестиции над публичните разходи, като в реално изражение инвестиции нарастват близо двойно през 2010 г. спрямо 2009 г. Иновационният капацитет на икономиката, измерен с показателя брой подадени заявки за регистриране на патенти към Европейския патентен офис за 2009 г. е много нисък – 1.22 патента на един милион души, в сравнение с 115.8 средно за ЕС. Въпреки това, България е добре позиционирана по отношение на обезпечеността с кадри за научно-изследователска дейност, като делът на висшите на възраст 20–29 г. в направление математика и приложни науки в България е близък до средните за ЕС нива.

Засилването на иновационния потенциал и реструктурирането на икономиката към сектори, интензивни на знания и високи технологии, и сектори с висока добавена стойност зависи и от развитието на човешкия потенциал. Основно предизвикателство пред България остава по-ниското качество на образованието, във връзка с което, съгласно НПР (2011–2015 г.), се прилагат мерки за по-добро функциониране на фактора за устойчив икономически растеж „Подобряване на качеството и ефективността на образователните и обучителните системи“ (ФР 4). Планираната модернизация на системата, освен повишаване на знанията и уменията на работната сила, позволява и постигане на по-добро съответствие между образователното равнище и квалификацията на работната сила и изискванията на пазара на труда. В резултат от предприетите до момента мерки се отчита намаляване на броя на отпадналите от училище в училищна възраст – от 6 680 през учебната 2009/2010 г. на 5 615 през учебната 2010/2011 г. Спад се отчита и при преждевременно напусналите, тъй като делът на лицата на възраст между 18 и 24 години с образование по-ниско от средно, които не са включени в никакви форми на обучение, намалява от 14.7% през 2009 г. на 13.9% през 2010 г, което е по-ниско от средната за Европа стойност от 14.1%. През последните 10 години се наблюдава и увеличаване на дела на населението на възраст 30–34 г. със завършено висше образование. Това е добра предпоставка за постигане на Национална цел 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30–34 годишните със завършено висше образование – 36 % до 2020 г.“.

60. Измерен като равнище на БВП на глава от населението, в ППС.

61. Innovation Union Scoreboard 2011 (February 2012)

По данни на Евростат за 2010 г., делът на възрастните, участващи в учене през целия живот в България е 1.2%, докато европейското референтно равнище на средни европейски постижения по този индикатор е 15% до 2020 г.⁶² По данни от последното към момента изследване на обучението за възрастни⁶³, което използва различна методология, стойността на този показател за България е 36.4%. Разликата между двете изследвания е продължителността на обучителните курсове за възрастни – минимум четиридесетични в изследването на работната сила в ЕС и курсове, независимо от продължителността в изследването на обучението за възрастни. В тази връзка България многократно е изразявала становището при отчитане на напредъка на държавите-членки по този показател да се вземат предвид и други изследвания, освен изследването на работната сила в ЕС.

В областта на ИКТ, които се явяват важен фактор за повишаване на производителността и за изграждането на конкурентоспособна икономика, основана на знанието и иновациите, България изостава от другите държави-членки на ЕС по отношение на състоянието на ширококолентовата инфраструктура по редица показатели. Например, по показателите „проникване на Интернет“ и „покритие на Интернет“, през 2010 г. 15% от населението на България използва ширококолентов достъп по фиксирани линии спрямо средно 26.6% за ЕС и едва 3.5% от населението има ширококолентов достъп по мобилни мрежи спрямо средно 7% за ЕС. Повече от двойно по-нисък е и достъпът до интернет сред домакинствата. Това е и една от причините страната да отчита ниски стойности по други свързани показатели – 51% от населението никога не е използвало интернет, едва 5.1% от населението поръчва стоки и услуги по интернет, а само 24.2% от населението използва онлайн административни услуги. Въпреки това, налице е положителна тенденция по отношение на ширококолентовите скорости, като в България 98% от потребителите на ширококолентов интернет използват скорости, не по-ниски от 2Mb/sec.

3.2 Научни изследвания и иновации

3.2.1 Стимулиране на инвестициите в НИРД

Повишаването на инвестициите в НИРД ще се осигури чрез насърчаване на сътрудничество между предприятията и носителите на иновативния потенциал, чрез по-целенасочена държавна политика в подкрепа на иновациите, както и чрез увеличаване на публичните разходи в изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020, привличане на външно финансиране от Структурните фондове и новата рамкова програма „Хоризонт 2020“. По този начин ще се стимулира благоприятна среда за научна и иновативна дейност на предприятията и по-целенасочена държавна политика в подкрепа на НИРД.

През 2011 г. бе изготвен проект на Закон за иновациите, с който се предвижда институционализиране на Българския фонд за иновации (правоприемник на Националния иновационен фонд). Той ще осигури допълняемост между източниците за финансиране на иновациите, насочени както към МСП, така и към добре работещи големи предприятия. Ще бъдат обхванати всички национални, двустранни и многостранни програми за насърчаване на иновациите (включително ЕВРИКА, ЕВРОСТАРС, Рамкови програми на ЕС). Проектозаконът също така цели да осигури по-добра съгласуваност на политиките за развитие на науката, технологиите, образованието и иновациите, да регламентира задълженията на държавните органи в провеждането на националната политика за иновации и да гарантира устойчива подкрепа на иновационната активност на предприятията. Проектът ще бъде приет през 2012 г.

В процес на подготовка е разработването на нова Иновационна стратегия, която ще предвижда оценка на ефективността на прилаганите до момента мерки в сферата на иновационната политика и ще предложи усъвършенстван механизъм за координация на научната и иновационна политика. Стратегията, заменяща Иновационната стратегия на Република България от 2004 г., която следва да бъде приета и да влезе в действие до края на 2014 г., ще дефинира националните приоритети в областта на иновациите, ще гарантира ефикасност в изразходването на публични средства за насърчаване на иновациите и ще допринесе за регионално сближаване между районите на планиране в областта на иновациите.

Целите на интелигентния растеж ще бъдат постигнати и с прилагането на заложените в Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) стимули за създаване на високотехнологични производства и

62. Данните са съгласно изследването на работната сила в ЕС - EU Labour force survey.

63. Adult Education Survey (2007).

услуги и специализирано обучение на новоназначени служители по проекти, сертифицирани по ЗНИ. През 2012 г. ще бъдат направени изменения и допълнения в ЗНИ, целящи създаване на допълнителни възможности за сертифициране и насърчване на инвестиционните проекти в сектора на услугите, в частност т. нар. аутсорсинг. Предвижда се въвеждането на нов критерий за сертифициране, свързан с броя на създадените нови работни места (прилаган до момента за приоритетните инвестиционни проекти), което ще допринесе за постигането на НЦ 1 и НЦ 5. Ще бъде въведена и нова насърчителна мярка, свързана с частично покриване на разходите за осигуровки на работодателя за определен период от време. Целта на промените е да бъдат създадени допълнителни конкурентни предимства за привличане на инвестиции с висока добавена стойност.

3.2.2 Подобряване на достъпа до финансиране и институционална подкрепа за предприятията, вкл. за МСП

Предвид високия рисков профил на иновационните дейности, реализирани от иновативните предприятия, особено на МСП, през 2010 г. в рамките на ОПРКБИ бяха предприети конкретни действия за подобряване на достъпа до финансиране на предприятията чрез използване на инструментите на финансовия инженеринг, като бе създаден специален холдингов фонд „Джерми България“ ЕАД, който да отговаря за изпълнението на тези инструменти. Финансовите инструменти в посока на подобряване достъпа до финансиране на МСП, които са организирани до момента, са пет: Фонд за нововъзникващ бизнес, Рисков фонд, Фонд за растеж, Мечанин фонд и Гаранционен фонд. Допълнително през 2012 г. се предвижда да бъде структуриран още един инструмент в подкрепа на достъпа до финансиране на МСП – „Инструмент за предоставяне на финансиране чрез споделяне на риска“ (FRSP – Funded Risk Sharing Product). Новият инструмент ще цели намаление от поне 50% на лихвените нива по кредитите за МСП. Средствата за неговото изпълнение са в размер на 300 млн. евро, 150 млн. евро от които ще бъдат предоставени по линия на ОПРКБИ. Посредством посочените инструменти, чрез комбинация от публична подкрепа и частни инвестиции, „Джерми България“ ЕАД ще допринесе за предоставяне на финансиране на микро-, малки, средни и средно големи (mid caps) предприятия в размер на 862 млн. евро, като 349 млн. евро ще бъдат предоставяни по ОПРКБИ до 2015 г., а останалите, предимно частни средства, ще продължат да бъдат предоставяни в по-дългосрочен период.

През 2012 г. се очаква размерът на гарантираните нови заеми по линия на Гаранционния фонд, по който 5 търговски банки отпускат кредити за МСП при по-облекчени условия, да достигне до 200 млн. евро. Общият размер на финансовия ресурс за кредитиране, по който се отпускат гаранции от фонда, е в размер на 392 млн. евро. Тази мярка, която е напълно в съответствие с приоритетните насоки на Годишния преглед на растежа за 2012 г., осигурява значителен публичен и частен ресурс в подкрепа на МСП, като използването на посочените дялови и капиталови инструменти покрива всички етапи на жизнения цикъл на предприятията.

С приемането на Закона за иновациите се предвижда създаването на административна структура (при спазване на разпоредбите на §16 от ЗИД на ЗА), която ще реализира финансовите мерки в изпълнение на националната иновационна политика и се очаква да подобри достъпа на иновативните предприятия до финансов ресурс.

В подкрепа на инвестиционната активност на предприятията в рамките на ОПРКБИ към 31.12.2011 г. са обявени общо пет процедури за технологична модернизация в МСП, две процедури за технологична модернизация в големи предприятия и една процедура за технологична модернизация на предприятия и кооперации на хора с увреждания. Изпълнението на проекти по посочените процедури ще продължи до 2015 г.

Друга мярка, чрез която се подкрепя реализирането на инвестиции в предприятията са и процедурите за „Покриване на международно признати стандарти и въвеждане на системи за управление в предприятията“, които се изпълняват в рамките на ОПРКБИ, като до момента са обявени общо 4 такива процедури. Изпълнението на проекти по посочените процедури ще продължи до 2015 г.

3.2.3 Подобряване на качеството на научната дейност, вкл. чрез развитие на човешкия потенциал за научни изследвания и иновации, и осъществяване на връзката наука-бизнес

Развитието на научните изследвания като част от иновационния процес се подпомага и от реформата във висшето образование и науката, тъй като научноизследователските звена и висшите училища са важна част в „триъгълника на знанието“. Подобряването на качеството на

научно-изследователската дейност и засилването на нейната приложна ориентация се постига чрез реформиране на системата на висшето образование и науката и чрез създаване на стабилни връзки между науката и бизнеса, което е основополагащо в контекста на новата програма „Хоризонт 2020“, особено в сектори, идентифицирани като големи предизвикателства – устойчиво развитие, зелени и екотехнологии, промени в климата. Във връзка с последното ключова роля имат университетите, като ще се стимулира интересът на студентите към научна кариера, вкл. чрез съвместни докторантури и програми между академията и индустрията, ваучерни схеми и подкрепа за спин-оф компании на млади предприемачи.

Разработен е проект на правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана във висшите училища и научните организации в съответствие с разпоредбите на Закона за насърчване на научните изследвания. Проектът е в процес на утвърждаване. Въвеждането на системата за регулярна вътрешна и външна (международна) оценка на научната дейност, което ще се осъществи от МОМН през 2013 г., ще допринесе за повишаване на ефективността на научните дейности, но също така ще позволи и прилагането на диференциран подход на държавна субсидия във висшите училища и научни организации.

По ОПРЧР се изпълнява проект „Наука-бизнес“ на стойност 2.5 евро с основна цел да подпомогне участниците в научно-иновационната система да имат здрав и гъвкав диалог по общи въпроси и проблеми с оглед да преодолеят несъвършената информация и липсата на подходяща среда, вкл. дигитална. Това ще се постигне чрез обучение на млади учени в организации, в които т. нар. „триъгълник на знанието“ се случва; изготвяне на секторни анализи и провеждане на тематични срещи на представителите на определени сектори и др.

3.2.4 Изграждане и подобряване на научно-изследователската и иновационната инфраструктура

Една от целите, заложили в приетата през август 2011 г. Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020⁶⁴ е изграждането на модерна научна инфраструктура като основен фактор за постигането на значими научни резултати. Изграждането на модерна научна инфраструктура ще осигури обвързване на трите ключови фактора, необходими за изграждането на динамичен икономически модел на устойчиво развитие и заетост – образование, научни изследвания и иновации, и ще осигури стратегическото и ефективно развитие на науката и иновациите и повишаване на конкурентоспособността на научните продукти.

Приоритетните области за развитие на научната инфраструктура са дефинирани в Националната пътна карта за научна инфраструктура⁶⁵, която обхваща големи научни комплекси, обслужващи специфични икономически и социални потребности на страната, региона на югоизточна Европа и паневропейските инфраструктури, в които България ще участва. Това са енергията, морските изследвания, нови материали за различни приложения, ИКТ и социалните изследвания. Към настоящия момент България е подписала меморандуми за разбирателство за участие в три паневропейски научни инфраструктурни проекта – EURO-ARGO, BBMRI, CLARIN. В допълнение към тези проекти, ИА „ЕСМИС“, МТИТС и МОМН си сътрудничат в изграждането на паневропейска високопроизводителна изчислителна инфраструктура (PRACE) и развитието на национален високопроизводителен център, който да предоставя достъп до изчислителни ресурси на учени и изследователи. Това ще се осигури чрез целенасочени публични инвестиции, в това число и от бюджета на ЕС, както в развитие на изследователски и инженерен национален капацитет, така и в изграждане на нови изчислителни мощности с цел изпълнение на поставените цели от Европа за удвояване на инвестициите във високопроизводителни изчислителни технологии до 2020 г.⁶⁶ За изпълнение на приоритетите на пътната карта ще бъдат използвани различни видове финансови инструменти, като в голяма степен се разчита на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

По ОПРКБИ до 2013 г. ще се финансират проекти по следните процедури за изграждане и подобряване на научната и иновационна инфраструктура:

- ▶ Процедура „Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България“. Процедурата е насочена към предоставяне на подкрепа за осигуряване на

64. Държавен вестник на РБ, бр. 62, 12 август 2011 г.

65. РМС № 692 от 21 септември 2010 г.

66. „От 630 млн. EUR на годишните инвестиции за високопроизводителни технологии в Европа до 1,2 млрд. EUR годишно през 2020 г.“ – Съобщение от Комисията „Високопроизводителни изчислителни технологии: място на Европа в световната надпревара“, Брюксел, 15.02. 2012 г.

необходимото оборудване за извършване на научно-изследователска и развойна дейност с приложен характер от страна на изследователските организации в България. Резултатите от тази дейност ще гарантират достъп до нови знания и технологии, които да насърчат устойчивостта и конкурентоспособността на българската икономика. Общият бюджет, предвиден за изпълнение на проекти по тази процедура, е в размер на 10 млн. евро. Към настоящия момент е изготвен пакетът документи за кандидатстване по процедурата за предоставяне на БФП, вкл. от гледна точка на осигуряване на възможност за електронно подаване на проектните предложения. Процедурата е в процес на нотифициране пред ЕК за правна сигурност, че средствата, които ще се предоставят по нея не представляват държавна помощ.

- ▶ Пилотен проект за изграждане на научно-технологичен парк в София ще стартира през 2012 г. Проектът се изпълнява с финансиране в размер на 50 млн. евро. Сред приоритетите на парка са високотехнологичните разработки в областта на ИКТ, както и в областта на науките за здравето (фармация, медицина и микробиология, производство на апаратура за изследвания и др.). Този проект е в съответствие с насоките на Годишния преглед на растежа за 2012 г.
- ▶ С цел изграждане и разширяване на иновативната инфраструктура и в изпълнение на ангажиментите на страната по Пакта „Евро плюс“ са в процес на изпълнение две процедури, които са на етап оценка на постъпилите проектни предложения (заложени в НПР (2011–2015 г.)) – Процедура „Създаване на нови и укрепване на съществуващи офиси за технологичен трансфер“ на стойност 5 млн. евро и Процедура „Създаване на нови и укрепване на съществуващи технологични центрове“ на стойност 20 млн. евро.
- ▶ Продължава набирането на проектни предложения по включената като мярка в НПР (2011–2015 г.) процедура „Подкрепа за развитието на клъстерите в България“. Към 31.12.2011 г. са постъпили общо 21 проектни предложения и са сключени 7 договора на обща стойност 0.8 млн. евро, които понастоящем са в процес на изпълнение.

В рамките на следващия програмен период 2014–2020 г. се предвижда развитието на научна инфраструктура и на съвременни интегрирани научни центрове за компетентност в приоритетните сектори от националната стратегия за научни изследвания. Ще продължи дейността по изграждане и разширяване на иновативната инфраструктура, включително и по отношение създаването на нови научно-технологични паркове в приоритетни за развитието на икономиката сектори. Основните направления в областта на научните изследвания за следващия програмен периода са:

- ▶ Научни изследвания, технологично развитие и иновации за конкурентоспособност
  - Инвестиции в научна инфраструктура и центрове за компетентност в приоритетни области, както и поддържане на компетенциите на страната за участие и достъп до паневропейските изследователски инфраструктури;
  - Научно-иновативни партньорства между университети/научни организации и предприятията за генериране на знания и резултати с приложение в икономиката;
  - Изграждане на регионални научно-приложни и иновативни центрове, обслужващи регионални, трансрегионални и трансгранични приоритетни направления за подпомагане българските региони да се справят с регионалните различия и постигане на по-високи и устойчиви икономически резултати.
- ▶ Подпомагане и изграждане на ИКТ инфраструктура
  - Подкрепа за изграждането и поддържането на високопроизводителна изчислителна инфраструктура;
  - Достъп до различни мрежови инфраструктури, като ГРИД мрежи, европейски дигитални бази данни.

3.3 Образование и обучение

3.3.1 Повишаване на достъпа до образование за задържане в образователната система и за повишаване на равнището на образование

Приобщаването и задържането на учениците и младите хора в образователната система е предпоставка за повишаване на равнището на образование на населението и за по-добра социална и професионална интеграция на гражданите. Осигуряването на равни възможности за образование, включително за лица в затруднено социално и неравностойно положение, е важен елемент на политиката за осигуряване на условия за качествено образование и за мотивация на младите хора за участие в образователния процес.

Основен принос в тази насока имат две вече прилагани мерки в областта на предучилищното и училищното образование. След като от учебната 2010/2011 г. бе въведено задължително предучилищно образование за децата, навършили 5 години, от учебната 2012/2013 г. предстои включване на всички общини. От учебната 2010/2011 г. започна поэтапното въвеждане на целодневна организация на учебния ден за учениците от началния етап (към момента са обхванати желаещите ученици от I и II клас), а от следващата учебна година ще бъде осигурено и финансиране на тези в III клас.

Съществен положителен ефект в дългосрочен план ще има и прилагането на новия Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Някои от ключовите мерки на реформата в предучилищното и училищното образование са: включване в задължително предучилищно образование и на 4-годишните деца от учебната 2016/2017 г.; разширяване на възможностите за целодневна организация на учебния ден до VII клас; ефективно финансиране на достъпа и качеството на всички етапи и степени на училищно образование; оптимизиране на самостоятелната и индивидуалната форма на обучение; разгръщане на дистанционната и въвеждане на комбинирана форма на обучение, което ще гарантира повече възможности за достъп за различни категории лица и превенция на отпадането и ранното напускане; регламентиране на центрове за подкрепа за личностно развитие с цел интегриране на грижата за децата и учениците, както и развитие на интересите и способностите на децата. Ще бъдат отстранени и нормативните пречки за мобилността на учениците, както и ще се въведат възможности за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и чрез самостоятелно учене.

В изпълнение на препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище⁶⁷, от април 2012 г. стартира и Национална програма за подпомагане на училищата, които изпълняват собствена стратегия за превенция и преодоляване на отсъствията и на преждевременното напускане на училище, както и на План за действие в зависимост от конкретните условия и трудности във всяко училище. В стратегиите на училищно ниво задължително се предвижда да има и компонент „работа с родителите“.

До края на 2012 г. предстои да бъде разработена и Национална стратегия за намаляване на преждевременното напускане на училище до 2020 г. Проектът на стратегия предвижда следните възможни области на интервенция: мониторинг на преждевременното напускане на училище, вкл. детайлен анализ на данните и изготвяне на дългосрочни политики за превенция, интервенция и компенсиране на преждевременното напускане на училище, както и работа с учители, обучители и работещи с млади хора, с родителите и местните общности. Стратегията ще подобри координацията и взаимодействието между институциите.

Сред мерките за осигуряване на достъпност в системата на висшето образование са разширяването на възможностите за студентски стипендии и кредити, разработване на ефективни модели за финансиране на висшето образование, ориентирани към резултатите от образователния процес и реализацията на пазара на труда, утвърждаването на гъвкави форми на обучение, стимулирането на мобилността в системата на образованието, младежта и науката, осигуряването на преход между средното и висшето образование и съвместимост между кредитната система в областта на висшето образование и тази в средното професионално образование.

За стимулиране на мобилността с учебна цел, в съответствие с поставената европейска цел за до 20% от новозавършилите висше образование до 2020 г. да са имали период на обучение в

---

67. Официален вестник на Европейския съюз, С 191/1, 01.07.2011 г.

чужбина, България участва в Програмата за учене през целия живот (2007–2013) и в програма „Младеж в действие“ на ЕК. Усвояемостта на предвидените за страната средства по програмите е 100%. По отношение намаляването на нормативните пречки пред ученическата мобилност, текстовете в тази връзка са предвидени в проекта на ЗПУО.

Предстоящите нови промени в действащия Закон за висшето образование, с които да се довърши започнатата през юли 2010 г. реформа във висшето образование и науката, ще бъдат в съответствие със СП 6 и препоръките на Съвета и на Европейската комисия от Съвместния доклад за 2012 г. на тема „Образованието и обучението в интелигентна, устойчива и приобщаваща Европа“.

3.3.2 Подобряване на качеството на образованието

По-доброто качество на образователната система стимулира младежите да продължат образованието си и поради това има решаваща роля за постигане на националните цели в тази област. Модернизацията на системата в България позволява постигане на по-добро съответствие между равнището на образование и квалификацията на работната сила и потребностите на пазара на труда в отговор на СП 5.

Като основен елемент на реформата в образованието, Законът за предучилищното и училищното образование е ключова стъпка към промяна на модела от централизирано-институционален към относително автономен модел с делегиране на права и отговорности, както на детските градини и училищата, така и на структурите на участващите в образователния процес страни – учители, родители, ученици, местна общност, с оглед на техните потребности и личностно развитие.

Основните мерки, насочени към предучилищното и училищното образование са: въвеждане на нова образователна структура и консолидация на институциите в системата на предучилищното и училищното образование; осъвременяване на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми за общообразователната подготовка чрез включване на ключовите компетентности; предефиниране на видовете училищна подготовка с цел повишаване на грамотността и пригодността към пазара на труда, както и повишаване на резултатите в PISA; кариерно ориентиране на учениците; осигуряване на задължителна периодична квалификация на учителите, насочена към напредъка на децата и учениците, както и към подобряване на образователните им резултати; провеждане на реформи в областта на училищното професионално образование за повишаване на неговото качество, привлекателност и обвързаност с пазара на труда; използване на резултатите от външното оценяване като инструмент за усъвършенстване на компетенциите на учениците в това число в областта на четенето, природните науки и математиката; създаване и прилагане на системи за управление на качеството в детските градини и училищата и въвеждане на инспектирането, като цялостна външна експертна оценка на качеството на предоставяното от детската градина или училището образование.

Проекти за подобряване на качеството на образованието ще бъдат финансирани по ОПРЧР:

- ▶ През януари 2012 г. стартира пилотен проект на стойност 0.5 млн. евро за развитие и усъвършенстване на системата за инспектиране на образованието;
- ▶ По същата програма през януари 2012 г. стартира и проект за осъвременяване на учебното съдържание за общо образование с ключовите компетентности, необходими на съвременните ученици за успешната им по-нататъшна реализация и за внедряване на актуализираните и новите държавни образователни стандарти (ДОС) за учебното съдържание и учебните програми;
- ▶ През януари 2012 г. стартира процедура „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ на стойност 5 млн. евро. Проектът по нея ще се изпълнява през 2012–2013 г. и ще способства за осигуряване на равен достъп до качествени услуги по кариерно ориентиране за всички ученици от системата на училищното образование. В рамките на проекта ще се създадат информационни, методически и диагностични ресурси;
- ▶ През януари 2012 г. стартира проект „Квалификация на педагогическите специалисти“ за повишаване равнището на професионална компетентност на педагогическите специалисти по отношение на научната, педагогическата, методическата и управленската подготовка и създаване на мотивация за саморазвитие и

самоусъвършенстване. По проекта ще бъдат обучени 42 230 учители, 1500 помощник-директори по учебна дейност и 2 200 директора на училища и детски градини;

- ▶ През януари 2012 г. стартираха още две процедури на стойност 45 млн. евро, които финансират разработването на механизми за провеждане на ученически и студентски практики в реална работна среда⁶⁸;
- ▶ Разработва се специална операция за подобряване на качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда с предвиден бюджет в размер на 3.1 млн. евро. Целта е да се реализира социалната поръчка на бизнеса за специалисти с определена квалификация. Това ще се осъществи чрез актуализиране на учебните планове и програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда. Периодът на изпълнение на схемата е 2012–2014 г., като чрез нея ще се постигне и по-ефективно използване на трудовия потенциал (ФР 2).

3.3.3 Повишаване на знанията и уменията чрез учене през целия живот

В приложение на Националната стратегия за учене през целия живот (2008–2013 г.) е приет План за действие за 2012–2013 г.⁶⁹, в който са включени мерки, свързани с изпълнението на тематични предварителни условия по Многогодишната финансова рамка (2014–2020 г.). Основните мерки в Плана са разширяване на обхвата на програмите към групите в неравностойно положение, регламентиране на механизми за валидиране на резултатите от неформалното обучение и самостоятелното учене, внедряване на общопризнати практики в системата за професионално образование и обучение и осигуряване на по-тесни връзки между университетите и бизнеса, с цел да се подобри съответствието между търсенето на нови/осъвременени умения на местно и регионално ниво и тяхното предлагане.

До края на 2013 г. предстои разработване на Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. като първоначално до края на 2012 г. ще се направи междинна оценка на въздействието на настоящата стратегия. Предвижда се проектът на стратегията да обхваща цялата образователна система в контекста на ученето през целия живот, вкл. системата на висшето образование, като същевременно ще отговаря на необходимостта за по-дълго оставане на пазара на труда на по-възрастните работници и за повишаване на производителността на труда.

За интегриране на пазара на труда на неграмотни и ниско образовани безработни по схема „Ограмотяване на възрастни“ по ОПРЧР ще се осигури включването на 10 500 лица в курсове за ограмотяване и за изучаване на учебно съдържание за класове от основното образование.

За повишаване на качеството на обучението на възрастни хора през 2012 г. 200 преподаватели на възрастни, вкл. наставници на безработни, наети за чиракуване, ще бъдат включени в специализирано обучение за повишаване на квалификацията по проект „Повишаване на възможностите за заетост на безработни лица чрез качествено професионално обучение“, който е част от НПДЗ за 2012 г. и се финансира със средства от държавния бюджет.

3.4 Информационни и комуникационни технологии

В изпълнение на поетите в НПР (2011–2015 г.) ангажименти, през 2011 г. стартира процесът на актуализация на Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България до 2020 г. и разработването на Национален оперативен план за изпълнение към нея, както и подготовката на проект на Национална програма „Цифрова България 2015“, която се очаква да бъде одобрена от МС през май 2012 г. С това ще се осигури развитието на информационното общество в България и ще се подпомогне изпълнението на европейските направления и задачи, описани във водещата инициатива „Цифрова програма на Европа“ по отношение на социалния и икономически потенциал на информационните и комуникационни технологии, както и на интернет. В тези документи ще се формулират нови средносрочни и дългосрочни стратегически цели, които са насочени към изграждане на инфраструктура с оглед на подобряване достъпа до Единния пазар (ФР 5) и взимат предвид приоритетите на водеща

68. Със заповеди на Ръководителя на договарящия орган № РД09-67/18.01.2012 г. и № РД09-68/ 18.01.2012 г. стартира изпълнението на дейностите по проекти BG051PO001-3.3.07-0001 „Ученически практики“ и BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, в рамките на схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-3.3.07 „Ученически и студентски практики“.

69. Протокол на Министерски съвет №3.1 от 25 януари 2012 г.

инициатива „Цифрова програма на Европа“ за ускорено изграждане на свръхбързи електронни съобщителни мрежи от следващо поколение. Част от предвижданите мерки целят изграждане на ширококолов достъп до отдалечените и слабо населени райони и удовлетворяване на нуждите на обществото от модерни ширококолов електронни услуги в рамките на електронното управление.

В изпълнение на приоритетите, заложи в настоящата Национална стратегия за ширококолов достъп, предстои реализиране на инвестиционна инициатива за изграждане на ширококолов инфраструктура в отдалечени и слабо населени селски райони, включващи населени места, представляващи „бяла зона“ по смисъла на Насоките на Общността относно прилагането на правилата на държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на ширококолови мрежи.⁷⁰ Инвестиционният проект ще ползва финансов ресурс от 20 млн. евро по линия на ОПРР.

В рамките на втория етап от изпълнението на Националната стратегия за развитие на ширококоловия достъп са предприети ефективни действия за интеграция на обществените електронни съобщителни мрежи и тяхното интегрирано управление, в това число създаване на единна електронна съобщителна мрежа на държавната администрация и за нуждите на националната сигурност⁷¹. Дейностите и мерките по технологичното обезпечаване на предоставянето на административни електронни услуги в рамките на електронното правителство са разписани подробно в раздел „Бизнес среда“ част 4.4.3 „Внедряване и ефективно приложение на електронното управление“.

---

70. Официален вестник на ЕС, С 235/7, 30.09.2009 г.

71. ПМС №196/08.07.2011 г.

4 | УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ

4.1 Актуална информация и стратегия на политиката за постигане на устойчив растеж

Жизненият стандарт в България е под средното за ЕС ниво. При успешно изпълнение на заложените в НПР 2011–2015 г. мерки и реформи, които ще се прилагат до 2020 г., се очаква средното доходно равнище⁷² в страната да се повиши от 44% от средното за ЕС ниво през 2010 г. на 60% през 2020 г. Факторите, които в най-голяма степен ще допринесат за постигането на тази цел, са свързани с осигуряване на благоприятни условия за развитие на икономическа дейност чрез осигуряване на макроикономическа стабилност и подобряване на бизнес средата. Съществен принос имат и мерките, които се прилагат в отговор на дългосрочните предизвикателства пред българската икономика, като застаряване на населението и енергийната зависимост и интензивност.

Като запазва фокуса на политиката за подобряване на функционирането на дефинирания в НПР 2011–2015 г. ФР 1, правителството работи в съответствие с една от насоките на ГПР за 2012 г., а именно провеждане на фискална консолидация в подкрепа на растежа. За България политиките и реформите за повишаване на ефективността и ефикасността на публичния сектор, са важни и поради факта, че приносят на този сектор в брутната добавена стойност на икономиката представлява около 13%.⁷³ Стратегията на политиката в средносрочен план се състои в постигане на максимален ефект от преразпределението на публичните разходи, като тези разходи се ограничават до 40% от БВП в съответствие с Пакта за финансова стабилност. Както в редица други европейски държави, пенсионната реформа е насочена към преодоляване на негативните последици от застаряването на населението върху устойчивостта на публичните финанси. При провеждането на пенсионната реформа следва да се отчете и ниската продължителност на живот в България – 77.4 години за жените и 70.3 години за мъжете.

В условията на фискална консолидация и висока несигурност на външната среда, повишаването на конкурентоспособността на българските предприятия е ключов елемент за осигуряването на висок и устойчив растеж и заетост. България запазва като водещ приоритет на политиката и фактор за устойчив икономически растеж подобряването на бизнес средата, включително чрез подобряване на административните услуги и инфраструктурата. Работейки в тази насока, България адресира две от насоките на ГПР за 2012 г., които се отнасят до улесняване на достъпа до финансиране за МСП и административната реформа. Според класацията за правене на бизнес на Световната банка⁷⁴, България е сред държавите, които полагат умерени усилия за подобряване на бизнес средата в световен мащаб. Осигуряването на благоприятни условия за правене на бизнес ще позволи на страната да задържи и увеличи притока на преки чуждестранни инвестиции в сектори, стимулиращи растежа. Според същата класация, по отношение на правенето на бизнес България се нарежда малко над средното ниво на държавите от Централна и Източна Европа, но страната ни се характеризира със сравнително слаб темп на приближаване към оптималната граница за правене на бизнес през периода 2005–2011 г. и изостава по отношение на издаване на разрешителни за строеж, либерализация на пазара на електроенергия, развитие на трансграничната търговия и режимите за справяне с несъстоятелност.

Важна роля за подобряване на бизнес средата ще продължи да има изпълняването на мерките, заложи в НПР (2011–2015 г.). Много от мерките в тази област ще допринесат и за стимулиране

72. БВП на глава от населението, в стандарт на покупателната способност, Евростат.

73. Дял на сектор „Държавно управление“ в БДС общо за икономиката. Данни НСИ за 2010 г.

74. Doing Business 2012, <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2012>.

на заетостта посредством разкриване на нови работни места, което, от своя страна, ще спомогне за постигане на НЦ 1 и НЦ 5. От друга страна, провежданата реформа в държавната администрация ще допринесе за изпълнение на представените в Годишния преглед на растежа за 2012 г. приоритети за диференцирана и благоприятстваща растежа фискална консолидация, както и за модернизиране и повишаване на капацитета на държавната администрация. Косвен принос ще има и за адресиране на ФР 1.

Изграждането и поддържането на подходяща инфраструктура е приоритет на националната политика, тъй като тя има решаваща роля за процесите на сближаване между регионите и областите в България, като позволява развитието на центрове на растежа, около които да се организира икономическата активност. За да се възползва в още по-значителна степен от подема на растежа в своите търговски партньори, страната ни трябва да се интегрира успешно в европейската инфраструктура.

В област климат-енергетика българската икономика е изправена пред три основни предизвикателства, свързани с ефективното използване на природните ресурси – висока енергийна интензивност на БВП (89% по-висока от средната за ЕС), зависимост от внос на енергийни ресурси (70% от брутно потребление на природен газ, суров нефт и ядрено гориво се осигурява чрез внос, което показва почти пълна зависимост от външни доставки) и необходимост от екологосъобразно икономическо развитие чрез намаляване на емисиите на парникови газове – към момента България преизпълнява поставените междинни цели за енергийна ефективност, като ще се стреми в средносрочен план да поддържа висок интензитет на подобрене.

Опазването на околната среда, като един от основните стълбове на устойчивото развитие, е ключов фактор за насърчаване на социално-икономическото развитие, посредством осигуряване на екологосъобразен икономически растеж, високо качество на живот, сигурност и социална равнопоставеност.

Промяната в икономиката, насочена към по-ефективно използване на ресурсите, което ще осигури икономии на разходите в резултат на подобрена ефективност, пазарна реализация на иновациите и по-добро управление на ресурсите през целия им жизнен цикъл, ще спомогне за увеличаване на нейната конкурентоспособност и за откриването на нови източници на растеж и работни места, както и за постигането на дефинираната в НПР (2011–2015 г.) НЦ 3. Мерките в тази област са в съответствие и с приоритетите на водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“, като изпълнението на някои от тях ще осигури постигане на минимален дял от 10% на енергията от ВИ в енергийното потребление в транспорта.

4.2 Ефективност и устойчивост на публичните разходи

4.2.1 Пенсионна реформа и социално осигуряване

Реформата в пенсионната и социално-осигурителната системи имат за цел да отговорят на предизвикателството, свързано със застаряването на населението и неговите ефекти върху дългосрочната устойчивост на публичните финанси, а оттам и върху макроикономическата стабилност и икономическия растеж. В тази връзка се повишават минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии средно с 6.9% през 2012 г. в сравнение с 2011 г., а средният осигурителен доход ще нарасне с 4.5% в сравнение с 2011 г.

Същевременно реформата е насочена и към повишаване на адекватността на пенсиите за трудова дейност чрез следните нови мерки.

- ▶ Осъвременяването на пенсиите от 2013 г. ще се извършва с процент, равен на индекса на потребителските цени през предходната календарна година, а не по „Швейцарското правило“. Изменението на чл. 100 от Кодекса за социално осигуряване относно начина за осъвременяване на пенсиите е направено с § 6, т. 22 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г.⁷⁵ Въпреки че Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване е в сила от 1 януари 2012 г., тъй като в него е предвидено, че за 2012 г. пенсиите не се осъвременяват по реда на чл. 100 от КСО (§ 4 от ПЗР на ЗБДОО за 2012г.), осъвременяването на пенсиите по посочения нов метод ще се извърши най-рано през 2013 г.;

75. Обн. в ДВ, бр. 100 от 20.12. 2011 г., в сила от 1 януари 2012 г.

- ▶ Изплащане на социалните пенсии за старост и инвалидност, които са за сметка на републиканския бюджет от Агенцията за социално подпомагане (АСП) вместо от Националния осигурителен институт, по ред, определен със Закона за социално подпомагане и Закона за интеграция на хората с увреждания. По този начин плащанията ще придобият характера на съответния вид помощ от 01.01.2013 г.;
- ▶ Увеличаване на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст от 136.08 лв. на 145.00 лв., което води до увеличение на минималните размери на всички пенсии, свързани с трудова дейност, от 1 юни 2012 г.

В допълнение към мерките за реформа на пенсионната система (описани в НПР 2011–2015 г.) се предвиждат и следните нови мерки за реформи в системата на социалното осигуряване:

- ▶ От 2012 г. се удължава с 6 месеца периода, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения. При обезщетенията за временна нетрудоспособност удължаването е от 12 на 18 календарни месеца, а при паричните обезщетения за бременност и раждане и безработица – от 18 на 24 месеца;
- ▶ От 1 януари 2013 г. първият работен ден от болничните ще бъде за сметка на работодателя в размер на 100% от дневното брутно трудово възнаграждение, а вторият, третият и следващите дни ще бъдат за сметка на фонд „Общо заболяване и майчинство“ на Държавното обществено осигуряване (ДОО).

Планираните в средносрочен план мерки на пенсионната реформа се запазват, както са заложи в НПР (2011–2015 г.).

4.2.2 Подобряване на ефикасността на публичните разходи

С цел подобряване на фискалната рамка и финансовото управление в публичния сектор, през 2012 г. предстои разглеждане от НС на промени в Конституцията на Република България, с които ще се ограничи дискрецията на правителството за промени в данъчната политика чрез въвеждането на изискването нови видове преки данъци върху доходите или печалбите, или промени на данъчните ставки при същите да се приемат само с квалифицирано мнозинство от две трети от всички народни представители.

Реформата в здравеопазването е сред мерките с приоритетно значение за страната, като се цели постигането на дългосрочна финансова устойчивост на здравната система при едновременно подобряване на качеството и достъпа до здравни услуги за населението. Осъществяването на реформата е тясно свързано с подобряването на здравния статус на населението, което, от своя страна, се отразява върху продължителността на живот и трудоспособността на населението, и ще способства постигането на НЦ 1 и НЦ 5, както и ще подкрепя успешното прилагане на пенсионната реформа.

С оглед на повишаването на ефикасността на публичните разходи и подобряване на контрола върху тях, за здравеопазването важна роля имат следните мерки:

- ▶ Усъвършенстване на механизмите на финансиране, заплащане и контрол върху разходите.
- ▶ Развитие на електронното здравеопазване – до 2014 г. ще бъдат обединени електронните регистри на различните дейности в единен регистър, след което ще бъдат създадени лична здравна карта и лично електронно досие в съответствие с приоритетите за следващия програмен период (2014–2020 г.). Идеята е личната здравна карта да служи и като идентификационна електронна карта.
- ▶ Преструктуриране на болничния сектор въз основа на приетата през февруари 2011 г. Национална здравна карта за лечебните заведения⁷⁶ – към Министерството на здравеопазването (МЗ) е създадена Работна група за разработването на правила за финансово управление и отчетност на болниците до края на 2012 г., както и за развитие на доболничната и болничната помощ.
- ▶ Изграждане до края на 2012 г. на Единна информационна система на медицинската експертиза с финансиране от ЕСФ на стойност 0.4 млн. евро. В нея ще бъдат

⁷⁶ Приета с РМС №103 от 24.02.2011 г.

интегрирани Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК), Регионалните картотеки за медицински експертиза (ПКМЕ) и Териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК). По този начин ще се осъществи връзка между данните на всички структури и ще се създаде централизиран регистър на гражданите, преминали през ТЕЛК. Ще има връзка и с други заинтересовани институции като НОИ, НЗОК, МТСП с цел да се осъществява по-ефективен контрол, както над дейността на съставите на ТЕЛК и НЕЛК, така и върху финансовите ресурси на НЗОК, ТЕЛК, НОИ и МТСП, които се изразходват в процесите на медицинско свидетелстване, отпускането на различни социални придобивки и пенсии за инвалидност.

4.3 Климат-енергетика

4.3.1 Повишаване на енергийната ефективност и намаляване на енергийната зависимост

За извършване на трансформация към „зелена“ икономика, която ефективно използва и съхранява природния ресурс, е необходимо изграждането на институционална и политическа рамка, чрез която да се създават икономически възможности за по-висока сигурност на доставките, устойчиво управление на екологичните ресурси, многократна употреба на материалите, по-пълноценно рециклиране, използване на алтернативни материали и икономия на ресурси.

Националната енергийна стратегия до 2020 г.⁷⁷ е съобразена с актуалната европейска рамка на енергийната политика и световните тенденции в развитието на енергийните технологии. Тя е насочена към преодоляване на основните предизвикателства пред българската енергетика – ниска енергийна ефективност и висока енергийна интензивност, висока зависимост от внос на енергийни ресурси и необходимост от екологосъобразно развитие.

С промените в Закона за енергийната ефективност, които предстои да бъдат одобрени и приети от Народното събрание не по-късно от 19.06.2012 г., ще се транспонират разпоредбите на Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите. Целта на подготвяните изменения е да се намали потреблението на енергия и да се повиши използването на енергия от възобновяеми източници. Сгради, в които полезната разгъната застроена площ (РЗП) е над 500 кв. м. и които са заети от публичен орган или са често посещавани от граждани ще подлежат на задължително обследване и сертифициране за енергийна ефективност, като разпоредбата ще влезе в сила от 9 януари 2013 г. Респективно, от 9 юли 2015 г. РЗП на сградите, подлежащи на задължително сертифициране, се намалява на 250 кв. м.

Заложената в НПР (2011–2015 г.) Национална стратегия по енергийна ефективност на Република България се очаква да бъде приета от МС до май 2012 г. Изпълнението на мерки и политики по отношение на енергийната ефективност има за цел да доведе до повишаването ѝ с 25%, или спестяване на повече от 5 млн. тона нефтен еквивалент (тне) първична енергия в сравнение с базовия сценарий за развитие до 2020 г. Един от основните инструменти за провеждане на дългосрочната национална политика по енергийна ефективност е Националният план за действие по енергийна ефективност, обхващащ периода 2008–2016 г., който е разделен на краткосрочни тригодишни планове, които дефинират междинните индикативни цели. Според отчета за изпълнението на първия Национален план за действие по енергийна ефективност, към 2010 г. България е преизпълнила междинната цел за периода. На базата на резултатите от оценката на изпълнението на Първия национален план за действие по енергийна ефективност са набелязани и действията за следващия междинен период.

Приложението на 60-те мерки, заложи в втория Национален план за действие по енергийна ефективност за периода 2011–2013 г.⁷⁸, ще представлява един от основните инструменти за провеждане на националната политика по енергийна ефективност в краткосрочен план. За периода 2011–2013 г. е формулирана междинна индикативна цел в размер на 6% от осреднената стойност на крайното енергийно потребление⁷⁹ за периода 2001–2005 г. Сред някои от по-значимите мерки от втория план е адаптирането на Националната програма за обновяване на жилищните сгради в Република България 2006–2020 г. с цел приспособяване към

77. ДВ, бр. 43 от 7.06.2011 (решение на НС от 1 юни 2011 г.).

78. Приет с протокол № 36 на МС от 28 септември 2011 г.

79. 4 860 GWh (418 ktоe) годишни спестявания на горива и енергии.

хармонизираните политики на ЕС за енергийна ефективност и към новата политика на правителството на Република България за масово обновяване на многофамилни жилищни сгради. Други важни мерки в плана са въвеждане на задължителни мерки за ефективно осветление, етикетирание на битовите уреди, разработване на стандарти за енергийна ефективност на електрическите уреди, подобряване на процедурите и правилата за дялово разпределение, регулиране и отчитане на топлината в многофамилни жилищни сгради и изпълнението на програма за кредитиране на енергийната ефективност в дома (REECL).

В приложение на Директива 2009/28/ЕС в Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ)⁸⁰ са разработени мерки за насърчаване на производството на енергия от ВИ, при отчитане на въздействието от подобряване на енергийната ефективност и въвеждането на енергоефективни технологии. ЗЕВИ също формулира правилата за присъединяване на централи на възобновяеми източници към електропреносната/електроразпределителната мрежа. В периода до 2020 г. ще се доразвият регулаторните механизми в тази насока посредством създаване на стимули за инвестиции в мрежова инфраструктура и за развитие на мрежите, адекватни на нуждите на техните ползватели, включително чрез прилагане на концепцията „умни мрежи“. По отношение на потреблението на биогорива и на течни горива от биомаса се въвеждат задължителни критерии за устойчивост (което е и условие за финансово подпомагане на икономическите оператори), които ще позволят отчитането им за изпълнение на националната цел за дял на енергията от ВИ в потреблението на енергия в транспорта. Предвижда се одитиране на информацията по отношение на критериите за устойчивост и системата за масов баланс, гарантиращи намаляване на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл на биогоривата и течните горива от биомаса.

Най-късно до 2015 г. ще бъде създадена Национална публична информационна система за ВЕИ, която ще съдържа информация за потенциала, производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници и ще осигури прозрачност на дейностите, информираност на заинтересованите страни и подобряване на бизнес климата в областта на ВЕИ. Информационната система ще обхване разполагаемите ресурси от ВИ, производителите на енергия от ВИ, производителите на биогорива и други възобновяеми горива и възможностите за присъединяване към мрежата

В допълнение на законодателните промени, повишаването на енергийната ефективност и използването на ВЕИ в предприятията се подкрепя с финансови и данъчни стимули, включително със средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд (подробно описани в Приложение 4).

Някои конкретни проекти подкрепени със средства от ОПРКБИ за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на използването на ВЕИ в предприятията:

- ▶ През ноември 2011 г. е обявена процедура за БФП „Инвестиции в „зелена индустрия“, която е насочена към оказването на инвестиционна подкрепа на големите предприятия в България за преодоляване на негативното им влияние върху околната среда. Общият размер на помощта за изпълнението на проекти по тази процедура е в размер на 40 млн. евро, като реалното изпълнение на проектите ще започне през 2012 г.
- ▶ През 2012 г. ще бъде обявена процедура „Енергийна ефективност и зелена икономика“, която ще предоставя подкрепа на микро-, малките и средните предприятия в България за реализиране на инвестиции в енергоспестяващи производствени технологии и технологии от ВЕИ. За изпълнение на процедурата ще подпомага и подписаният Меморандум за разбирателство⁸¹ между МИЕТ и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), съгласно който паралелно на предоставяната БФП по посочената процедура (в размер на 150 млн. евро), ЕБВР ще предоставя допълнително кредитни линии (заемен компонент) в размер на още 150 млн. евро чрез свои банки-партньори, подпомагайки по този начин успешната реализация на проектите.

4.3.2 Либерализация на пазара на електроенергия

Либерализацията на пазара на електроенергия ще се гарантира чрез изпълнението на Третия енергиен либерализационен пакет и съответно приложението на проекта на Закон за

80. Обн. в ДВ бр. 35 от 03.05.2011 г.

81. Подписан на 2 март 2011 г.

изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗЕ)⁸², който се разглежда в специализираните комисии на НС (виж в част изпълнение).

В съответствие с новите Правила за търговия с електрическа енергия и разработената пътна карта (вж. частта за изпълнението), въвеждането на борсова търговия на електроенергия ще гарантира прозрачно ценообразуване, гъвкавост в договарянето, максимално използване на междусистемните преносни капацитети и възможност за едновременно разпределение на енергия и капацитет. Основно изискване е създаване на действащ почасов пазар чрез двустранно договаряне, което да обхваща цялата търгувана енергия. Ангажимент за реализацията на този процес имат ДКЕВР, Националната електрическа компания (НЕК), ЕСО, електроразпределителните дружества, крайните снабдителите и търговските участници (производители, търговци, потребители). Реалното въвеждане на почасов пазар зависи от приемането на ЗИД на ЗЕ, лицензирането на координаторите на балансиращи групи, регистрация от ЕСО на координаторите на балансиращи групи, сключване на договори и предоставяне на гаранционни обезпечения. При тестването на новия модел през 2011 г. ЕСО получаваше и регистрираше почасови графици в рамките на 36 балансиращи групи (стандартни и специални), регистрирани за участие в тестовата работа. Електроенергийната борса, която ще бъде част от ЕСО, ще започне да функционира през 2012 г.

4.3.3 Опазване на околната среда, вкл. развитие на технологичната инфраструктура

Мерките за опазване на околната среда, които допринасят и за постигане на националната цел за намаляване на вредните емисии, създават институционалната и политическа рамка за адресиране на предизвикателствата, свързани с климатичните изменения.

В приложение на общеевропейската политика за адаптация на климата, през 2012 г. ще започне изготвянето на Националната стратегия за адаптация към промените на климата, която ще бъде насочена към приспособяване на икономиката, екосистемите и обществото като цяло към вече неизбежните последици от настъпилите климатични изменения. Мерките в стратегията ще обхващат различни сектори, като сред най-уязвимите са селското стопанство, туризмът, здравеопазването, водните и почвените ресурси, горският фонд, биологичното разнообразие.

До април 2012 г. ще се изготви проект на третия Национален план за действие по изменението на климата 2013–2020 г., в изпълнение на ангажиментите по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, Протокола от Киото и Пакета на ЕС „Климат-енергетика“ и осъществяван в сътрудничество и с финансовата подкрепа на Норвежка грантова програма. В Плана ще бъде разработена цялостна политика за ограничаване на емисиите на парникови газове и преход към нисковъглеродна икономика, включително чрез насърчаване на енергийната ефективност и използването на ВЕИ.

Във връзка с разширяване на обхвата на европейското законодателство в областта на изменението на климата до края на 2012 г. ще се изготви проект на Закон за дейностите по изменение на климата. Това ще позволи приоритизирането на политиката по изменение на климата⁸³, като се регламентират схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове и националната схема за зелени инвестиции, инвентаризация на емисиите на парникови газове и мониторинг.

В областта на опазването на водите и развитието на водния сектор ще се извършат следните стратегически действия:

- ▶ До края на 2012 г. ще се разработи Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, с която ще се въведе оптимален модел по отношение на собствеността и управлението на водната инфраструктура и възможностите за финансиране, за рационално използване и справедливо разпределение на водните ресурси за населението, икономиката и екосистемите, както и за опазване и възстановяване на количеството и качеството на водите.
- ▶ До средата на 2012 г. ще се изготви предварителна оценка на морската околна среда, на базата на която до края на 2014 г. ще се разработи Национална морска стратегия. Към стратегията до края на 2014 г. ще бъдат разработени и Програмата за мониторинг на състоянието и Програмата от мерки за постигане на добро състояние на морската

82. Одобрен от МС на 17.01.2012 г.

83. Понастоящем тези дейности се регламентират със Закона за опазване на околната среда.

околна среда. Финансирането за разработването на тези три документа е в размер на 1.7 млн. евро за 2012–2014 г.

- ▶ С цел намаляване на замърсяването на водите, на загубите, и ефективно използване на водните ресурси, и в приложение на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистването на отпадъчните води от населените места, е отправена покана за участие в процедура „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 2000 е.ж по ОПОС. Реализирането на поканата ще осигури (екологосъобразно) пречистване и заустване на битовите отпадъчни води от агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. Финансирането за периода 2012-2014 г. е в размер на 150 млн. евро.

За подобряване на управлението на отпадъците и стимулиране на инвестициите в екологосъобразна индустрия ще се предприемат следните мерки:

- ▶ През 2012 г. ще бъде приет нов Закон за управление на отпадъците, с който ще се транспонират изискванията на Директива 2008/98/ЕО. Законът е приет на първо четене от Народното събрание. Доразвиването, усъвършенстването и опростяването на законовите разпоредби в новия закон допринасят за ясно формулиране на цялостното управление на битовите отпадъци на територията на общините, подобряване и оптимизиране работата по събиране и третиране на отпадъците, облекчаване на процедурите по издаване на разрешения за дейности с отпадъци, въвеждане на по-строги изисквания към дейностите с отпадъци от черни и цветни метали, както и прилагане на нов подход при управление на строителните отпадъци. Въвеждат се и мерки за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Този подход е в съответствие с Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа.
- ▶ В съответствие с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и за отмяна на определени директиви до края на 2013 г. ще бъде разработена Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, която ще бъде неразделна част от Националния план за управление на отпадъците за периода 2014–2020 г., който също ще бъде разработен до края на 2013 г.
- ▶ През 2012 г. ще бъде разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци, която ще осигури единен подход при управлението на строителни отпадъци в страната, ще насърчава инвестициите в тази област и ще позволи достигането на 70% рециклиране до 2020 г. През 2012 г. ще бъде актуализиран и Националния план за управление на утайките, генерирани от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), което ще позволи спазване на изискванията на Директива 91/27/ЕИО и Директива 1999/31/ЕО. През 2013 г. ще бъде разработена и приета Наредба за управление на биоотпадъците, която ще въведе интегриран подход при тяхното управление – за нейното прилагане (което ще позволи отклоняване на този отпадъчен поток от депата за битови отпадъци до 65% до 2020 г. съгласно Директива 1999/31/ЕО) ще се разработят и технически изисквания към инсталациите за третиране на този вид отпадъчен поток, модел за осигуряване на качеството на произведения продукт-компост, ще се акредитира национален орган за изследване на продуктите, получени при третиране на биоотпадъци.
- ▶ В рамките на процедура „Инвестиции в „зелена индустрия“ на стойност 40 млн. евро по ОПРКБИ, изпълнението на проекти по която предстои да стартира през 2012 г., е предвиден специален компонент, по който се подкрепят дейности, насочени към по-ефективното използване на отпадъчните продукти и производство на продукти, подлежащи на рециклиране с цел разширяване на дейността и диверсификация на продукцията на големите предприятия в България.

4.4 Бизнес среда

4.4.1 Повишаване на административния капацитет

С цел създаване на дългосрочна визия в модернизиранието на администрацията през 2012 г. ще бъде разработена Стратегия за развитие на държавната администрация до 2020 г. В нея ще залегнат основните цели в трите основни направления на административната реформа – развитие

на административните структури, развитие на човешките ресурси и подобряване на административното обслужване. Новата стратегия ще инкорпорира и развие целите на съществуващите Стратегия за управление на човешките ресурси в държавната администрация и Стратегия за обучение на служителите в администрацията. По този начин ще бъде намален броят на стратегическите документи и ще се създадат условия за консистентност на политиката за управление, развитие и повишаване на административния капацитет на човешките ресурси в държавната администрация. В допълнение, в средносрочен план ще се провеждат периодични функционални прегледи на всички администрации през три години за адаптиране на структурите на администрацията към реалните потребности на гражданите и бизнеса и прилаганите политики в бъдеще.

През 2012 г. ще бъдат разработени наредби по прилагането на Закона за държавния служител (ЗДСл), който е одобрен на първо четене в НС. Тези наредби ще влязат в сила след приемането на промените в ЗДСл. С тях ще се въведе новият модел на заплащане и оценяване на служителите в държавната администрация, базиран на постиженията, като възнаграждението ще се състои от основна заплата и допълнителни възнаграждения. Ще отпадне възнаграждението за прослужено време, което ще се инкорпорира в основната месечна заплата на служителя, която ще нараства единствено в зависимост от оценката на изпълнението на служебните задължения. В допълнение към мерките, предвидени в НПР (2011–2015 г.) за развитието на човешките ресурси в държавната администрация, през 2012 г. чрез проекти по ОПАК ще се реализират следните дейности:

- ▶ Ще се създадат общи рамкови правила за планиране на потребностите от човешки ресурси (численост и компетентности) и система за приемственост в държавната администрация. Съществуващата система за подбор на персонала в администрацията ще се развие по отношение на създаването на нови инструменти, които да гарантират наемането на най-подходящия кандидат за конкретната длъжност. Новата система за приемственост ще позволи да се идентифицират ключовите длъжности във всяка една администрация, както и да се създаде механизъм за идентифициране на служителите, които да осигурят приемствеността.
- ▶ Ще продължи прилагането на програмата за провеждане на стажове в държавната администрация на всички нива, което ще подпомогне изграждането на бъдещите кадри за държавната администрация.
- ▶ През 2012 г. се изпълнява проект, който предвижда извършването на функционални анализи на три големи системи – МВР, НЗОК и НОИ.
- ▶ Структурата на централните и общинските администрации ще бъде оптимизирана с цел да се избегне дублиране на функции и да се постигне по-голяма ефективност (по процедура за БФП, отворена през февруари 2012 г. на стойност 2.6 млн. евро), както и структурата на централни администрации, натоварени с контролни функции (по процедура за БФП открита през март 2012 г. на стойност 1.5 млн. евро). за двете процедури е 4.1 млн. евро. Максималната продължителност на проектите и по двете процедури е 18 месеца.

4.4.2 Намаляване на административната тежест и подобряване на качеството на административните услуги

В изпълнение на целите на „Програмата за по-добро регулиране 2010–2013“⁸⁴ ще бъдат завършени оценки на въздействието на два ключови закона – Закона за устройство на територията и Закона за независимите оценители. Оценката на въздействието на Закона за независимите оценители ще спомогне за елиминиране на нарушенията при събиране на такси без приета от МС определена тарифа.

Намаляването на административната тежест с 20% в избрани приоритетни области се осъществява на два етапа. До края на 2012 г. ще бъдат изпълнени мерките, заложи в Плана за действие за намаляване на административната тежест с 20% от национално законодателство, което не транспонира европейски изисквания⁸⁵, а до края на 2014 г. се планира да бъде намалена административната тежест от национално законодателство, което съдържа национални и

84. Съгласно Решение № 361 от 01.06.2010 г. и точка 2 от Програмата за по-добро регулиране 2010–2013 г. до края на месец март на текущата година се изготвя годишния отчет.

85. Информация за напредъка по изпълнение на Плана за действие до края на 2012 г. може да бъде намерена в част II на НПР.

транспонирани европейски изисквания. Предвижда се до юни 2012 г. да бъде внесено за разглеждане в МС допълнение към Плана за действие за периода 2012–2014 г. на база на резултатите от проведена обществена поръчка „Измерване на административната тежест, произтичаща от задълженията за информиране на бизнеса и предложения за нейното намаляване“, като предложенията за намаляване на административната тежест са в избрани съвместно с бизнеса приоритетни области от националното законодателство.

Предвиждат се промени в Търговския закон за въвеждане на изискванията на Директива 2011/7/ЕС относно борбата със забавяне на търговските сделки, които ще бъдат приети от МС през април 2012 г. Въвеждането на изискванията на Директивата цели използването на механизми за подобряване на търговския оборот. Извън тези промени са направени и предложения за мерки за засилване на рамката на несъстоятелността, с което да се намали правната несигурност и да се подобрят условията за финансиране на предприятията. Предвижданите промени в Търговския закон имат за цел предотвратяване на съществуващите практики за обявяване на неплатежоспособност на търговци със задна дата и обезсилване по този начин на учредените обезпечения в полза на кредиторите, което води до сериозни загуби и несигурност в търговския оборот и кредитните отношения.

През 2012 г. ще бъде извършен анализ на регулаторните режими с фокус върху премахването на нецелесъобразни и ненужни процедури, облекчаване на съществуващи процедури чрез намаляване на броя на необходимите документи и срокове. Целта е премахването на режими, които пречат на предприемачеството и икономическия растеж. Друг важен акцент ще бъде намаляването на регулаторните разходи и степента на държавна намеса в стопанската дейност.

В периода 2012–2013 г. ще се прилагат следните мерки за подпомагане по-конкретно на дейността на МСП:

- ▶ Със ЗИД на Закона за МСП (ще бъде внесен в МС през ноември 2012 г.) ще бъде въведен „МСП–тест“, с който ще се осигури извършването на задължителна оценка на въздействие на промени в нормативната уредба върху МСП, в съответствие с принципите на разумното регулиране и инициативите на Акта за малкия бизнес („Мисли първо за малките“).
- ▶ До края на 2012 г. ще бъде актуализирана Националната стратегия за насърчаване на МСП за периода 2013–2020 г., като тя ще бъде адаптирана към изискванията на Акта за малкия бизнес. Ще бъдат изведени 10 приоритетни мерки в зависимост от степента на неотложност и приноса им за растежа, една от които ще бъде подкрепа за интернационализацията на МСП чрез активно участие в международни програми, проекти и инициативи с оглед на натрупване на опит и по-лесно излизане на международните пазари, което е в съответствие с водещата европейска инициатива „Съюз за иновации“.

През 2012 г. в рамките на проекти по ОПАК и ОПРКБИ ще стартират следните инициативи:

- ▶ Подобряване и развитие на системата и централизирания портал на е-правосъдие, реализирани от Министерството на правосъдието и Висшия съдебен съвет по процедура на стойност 1.5 млн. евро. Основният ефект ще бъде повишаване на качеството на услугите, предоставяни от съдебната система на гражданите и бизнеса чрез осигуряване на оперативна съвместимост и възможност за обмен на данни и/или документи между информационните системи в съдебната система, от една страна, и между тях и единната среда за обмен на документи на държавната администрация, от друга. По нея ще се осигури и директният обмен на данни и документи със съответните системи на ЕС. Процедурата стартира през март 2012 г. с максимален срок за изпълнение 18 месеца.
- ▶ Разработване на базисен модел за комплексно административно обслужване .С него ще бъде представена същността на комплексното административно обслужване, ще бъдат описани необходимите стъпки, механизми и технология на взаимодействие в и между администрациите при организиране на комплексно административно обслужване. С модела ще се опишат процедурите за организиране на комплексното административно обслужване по всеки от каналите за достъп до услугата. Ще бъдат разработени предложения за оптимизация и реинженеринг на работните процеси за въвеждане като комплексни на най-малко 50 услуги. Успоредно с това ще бъдат

предприети необходимите действия за предоставянето на 10 пилотни комплексни услуги, което ще се извършва в синхрон с развитието на е-управление.

- ▶ Подобряване на бизнес средата за българските предприятия и качеството на българските продукти чрез засилване и подобряване на надзорните услуги, осъществявани от Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН). Процедурата е обявена през февруари 2012 г., като за изпълнението са предвидени 3 млн. евро.
- ▶ С цел укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика се изпълняват 5 договора⁸⁶ на обща стойност 31.8 млн. евро, чрез които се цели да се подобри качеството и количеството на услугите за бизнеса, предоставяни от обществени институции, отговорни за привличане на инвестициите, насърчаване на износа и подобряване на качеството на националната инфраструктура.

Като мерки за подобряване качеството на административното обслужване на гражданите и бизнеса, по ОПРЧР през 2012 г. ще бъдат изпълнявани следните схеми:

- ▶ Схема „Изграждане на интегрирана информационна система на МТСП“. Схемата е с бюджет от 8 млн. евро и период на изпълнение до 2013 г. Благодарение на схемата ще бъде осигурена обща комуникационна свързаност на МТСП и структурните звена в системата на министерството, ще бъдат консолидирани данните от информационните системи и ще бъде създадена система за предоставяне на информационно-консултативни услуги.
- ▶ Схема „Изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност, за целите на Регламенти 883/2004 и 987/2009“. Схемата е с продължителност до 2013 г. и бюджет от 2 млн. евро. Тя стартира в края на 2011 г., като благодарение на нея ще бъдат въведени нови технологии за обмен, достъп и обработка на данни, необходими за прилагане на регламентите на ЕС в областта на координацията на социалната сигурност, в т.ч. и използването на т. нар. „структурирани електронни документи“.
- ▶ Схема „Разработване и внедряване на информационни системи и бази-данни, обслужващи системата за социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и социално включване“. Схемата е с бюджет от 6.4 млн. евро и продължителност до 2013 г. Чрез нея ще бъде създадена национална база данни за социалното подпомагане. Внедряването на интегрираната информационна система ще гарантира изграждането на регионални бази данни в регионалните дирекции „Социално подпомагане“ и национална база данни за социалното подпомагане в Агенцията за социално подпомагане, както и национална база данни за закрила на детето и централизирана база данни за националните осиновявания.

4.4.3 Внедряване и ефективно приложение на електронното управление

Националната политика за развитие на електронното управление се базира на четири стратегически цели⁸⁷, залегнали в Общата стратегия за електронно управление в Република България (2011–2015 г.)⁸⁸ и се състои от седем секторни политики, между които въвеждане на електронно правителство и електронно здравеопазване. Стратегията има хоризонтален характер, като подпомага постигането на целите, заложи в Програмата за по-добро регулиране на Република България (2010–2013 г.), Плана за изпълнение на мерките за оптимизация на държавната администрация 2010–2011 г. и Националната стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България.

През 2012 г. ще продължи развитието на базовата инфраструктура за реализация на е-услуги за гражданите, бизнеса, служителите в държавната, общинската и местната администрация, както и за потребители извън границите на Република България. Предвижда се поетапно изграждане на публични терминали за информационни услуги, както и интеграция на вече закупени и новозакупени терминали с автоматизирани информационни системи (АИС) на администрациите и

86. Българска агенция за инвестиции, Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, Българския институт по стандартизация, Българския институт по метрология, Българска служба за акредитация.

87. Четирите стратегически направления са електронни услуги за гражданите и бизнеса, цифрова администрация, популяризиране, достъп и участие и институционално изграждане.

88. Решение № 958 на Министерския съвет от 29.12.2010 г.

преминаването им в режим на реална експлоатация. По този начин ще се изгради „цифрова администрация“ и ще се осигури постепенно преминаване от хартиен към електронен обмен на документи и предоставяне на административни услуги по електронен път.

До 2013 г. ще се изпълняват два комплексни проекта по ОПАК, които ще имат решаваща роля в приложението на електронното управление, като ще допринесат за усъвършенстването на единния портал за достъп до електронни административни услуги:

- ▶ Проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“ с общ бюджет 9.2 млн. евро. Проектът включва 5 дейности за автоматизиране обмена на данни от 30 ключови регистъра (между които Търговския, Кадастъра и ЕСГРАОН) чрез служебни електронни услуги. Очакваните спестявания от свързването само на 20 от основните регистри надхвърля 40.9 млн. евро годишно.
- ▶ Проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централни системи за електронно правителство“ с бюджет 6.1 млн. евро. По него ще бъде създаден регистър за електронна идентичност на потребителите и базови инфраструктурни електронни услуги, ще бъде внедрена централна документооборотна система, която към момента е в предварителен етап на развитие. Ще бъде създадена централизирана система за мониторинг и управление на информационната сигурност и оперативна съвместимост. Предвидено е създаване и на централизирана система за управление на комуникационната и хардуерна инфраструктура. Очаква се най-малко 5 администрации да бъдат интегрирани към централната система за мобилна (SMS) нотификация и информационно-справочна дейност за гражданите и бизнеса.

4.5 Инфраструктура

4.5.1 Пътна и транспортна инфраструктура

Обхватът на ОПТ бе разширен⁸⁹ с включването на допълнителни проекти по всички приоритетни оси, чиято основна цел бе подобряване и постигане на по-добра усвояемост на средства по програмата.

Табл. 3: Напредък във финансовото изпълнение на ОПТ по приоритетни оси и приоритетни проекти към 31.12.2011 г.

Приоритетна ос/проект по съответната ос	Общ индикативен бюджет на оста/проекта (млн. евро)	Брой одобрени проекти	Общ размер на договорената финансова помощ по осите/договорена финансова помощ и финансиране по ОПТ по проектите (млн. евро)	Изплатена договорена финансова помощ (млн. евро)
1. Развитие на железопътната инфраструктура	640	6	600.7	141.1
2. Развитие на пътната инфраструктура	929.6	7	909.1	157.4
3. Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари	211.1	2	185.4	143
4. Подобряване на условията на корабоплаването:	157	2	18.4	2.6
5. Техническа помощ	66	48	30.5	10.2
ОБЩО:	2 003.5	65	1 744.2	454.2

Източник: МТИТС

Карте 1: Приоритетни проекти по ОПТ, за които са отворени процедури за директно предоставяне на БФП:

Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по трансевропейските и основните национални транспортни оси“:

– Проект „Електрификация и реконструкция на железопътната линия Свиленград – турска граница“ – финансиране в размер на 29.8 млн. евро;

⁸⁹ С решение от осмото заседание на Комитета за наблюдение на ОП „Транспорт“, проведено на 7 и 8 юни 2010 г.

- Проект „Рехабилитация на железопътната инфраструктура в участъци от железопътната линия Пловдив–Бургас“ – финансиране в размер на 218.6 млн. евро;
- Проект „Модернизация на железопътен участък Септември – Пловдив – част от трансевропейската железопътна мрежа“ – финансиране в размер на 102.2 млн. евро;
- Проект „Разширение на метрото в София етап II, лот 1 „ж.к. „Обеля“ – пътен възел „Надежда“ и лот 2 „ж.к. „Младост“ I – ж.к. „Младост“ III – бул. „Цариградско шосе“ – финансиране в размер на 250 млн. евро.

Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по трансевропейските и основните национални транспортни оси“:

- Проект „Доизграждане на АМ „Тракия“, лотове 2, 3 и 4“ – финансиране в размер на 357.7 млн. евро;
- Проект „Изграждане на автомагистрала „Марица“, лот 1 и лот 2“ – финансиране в размер на 203.8 млн. евро;
- Проект „Път Е-85 (I-5) „Кърджали–Подкова“ – финансиране в размер 23.2 млн. евро;
- Проект „Автомагистрала „Хемус“, участък „СОП-пътен възел Яна“ – финансиране в размер на 24.3 млн. евро;
- Проект „Автомагистрала „Струма“, лот 1, лот 2 и лот 4“ – финансиране в размер на 297.5 млн. евро.

Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари“:

- Проект „Разширение на софийското метро – I етап „Пътен възел „Надежда“–бул. „Черни връх“ – финансиране в размер на 323.2 млн. евро⁹⁰;

Приоритетна ос 4 „Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешни водни пътища“:

- Проект „Създаване на речна информационна система в българската част на р. Дунав“ – финансиране в размер на 18.1 млн. евро.

4.5.2 Устойчиво и интегрирано градско развитие

Градовете се определят като основни двигатели на растежа и развитието на регионите в България. Мерките за устойчиво и интегрирано градско развитие ще допринесат за постигането на националните цели по стратегия „Европа 2020“, като залегнат в регионалните планове за развитие от ниво 2 за периода до 2020 г. и Националната стратегия за регионално развитие, които ще бъдат разработени през 2012 г.

До края на 2013 г. ще се разработват интегрираните планове за градско възстановяване и развитие в 36 общини в агломерационни ареали, които ще очертаят дългосрочната визия за развитие на градовете (описани в *част II „Изпълнение на програмите и мерките през 2011 г.“*). В този период предстои да бъдат разработени и областни стратегии за развитие и общински планове за развитие за периода 2014–2020 г., в изпълнение на предварителните тематични условия за отпускане на средствата по МФР за периода 2014–2020 г.

През 2012 г. по ОПРР се предвижда изпълнението на следните проекти:

- ▶ „Подкрепа за интегриран градски транспорт в 5-те големи града“ (Пловдив, Варна, Русе, Стара Загора и Плевен) с общ бюджет 104.2 млн. евро.
- ▶ „Зелена и достъпна градска среда“ с бюджет 92 млн. евро, за подобряване на физическата и жизнената среда на 36 общини, центрове на агломерационни ареали, като предпоставка за осигуряване на устойчива и екологична градска среда с високо качество на живот и нови възможности за икономическо и социално развитие.
- ▶ С цел подобряване качеството на предлаганите здравни услуги и съществуващата инфраструктура е предвидено закупуване на специализирано медицинско оборудване и съпътстващ ремонт на лечебни заведения, с ресурс 190 млн. евро. Списъкът на лечебните заведения, които могат да се ползват от средства по програмата, е разширен в края на 2011 г. с одобрената от Министерския съвет промяна в Концепцията за преструктуриране на системата на болнична помощ. ▼

⁹⁰ С решение на Комитета за наблюдение на ОПТ от декември 2011 г. от четвърта приоритетна ос „Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешни водни пътища“ в трета приоритетна ос „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари“ са прехвърлени средства в размер на 110 млн. евро (европейско и национално финансиране).

5 | ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ

5.1 Актуална информация и стратегия на политика за приобщаващ растеж

Въпреки негативното влияние на финансовата и икономическа криза върху пазара на труда, България запазва своята национална цел „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20–64 г. до 2020 г.“. В съответствие с идентифицирания в Годишния преглед на растежа за 2012 г. ключов приоритет за борба с безработицата и социалните последици от кризата, фокусиращ се върху младежката безработица и дългосрочната безработица, България запазва и двете подцели за заетостта, идентифицирани в НПР (2011–2015 г.). Изпълняваните в тези направления програми и мерки ще допринесат и за изпълнение на поетите ангажименти по Пакта „Евро плюс“ и за подобряване на функционирането на фактор за устойчив икономически растеж „По-добро и по-ефективно използване на трудовия потенциал в икономиката“.

Високият икономически растеж в предкризисните години позволи подобряване на условията на пазара на труда и благоприятства значителното повишаване на равнището на заетост до 70.7% (20–64 г.) през 2008 г., почти с 10 п.п. повече спрямо 2004 г. Вследствие на финансовата и икономическата криза равнището на заетост се понижи с 6.8 процентни пункта до 63.9% през 2011 г., а равнището на безработица се повиши от 5.6% през 2008 г. до 11.2% през 2011 г. Това налага полагането на допълнителни усилия за постигане на двете подцели за заетост. За да бъде изпълнена подцел за постигане на заетост сред по-възрастните хора (55–64 г.) от 53% през 2020 г. е необходимо за периода 2010–2020 г. тяхното равнище на заетост да нарасне с 9.5 пр.п. спрямо 2008 г. при първоначално предвидено нарастване от 7 пр.п. спрямо 2008 г. През 2011 г. се наблюдава слабо повишаване на коефициента на заетост сред по-възрастните (55–64 г.) с 0.4 пр.п. от 43.5% през 2010 г. до 43.9% през 2011 г. Най-засегнати от кризата са младежите, като за периода 2008–2010 г. равнището на младежка безработица се е увеличило почти два пъти. За постигане на заложената подцел за намаляване на младежката безработица до 7% през 2020 г., е необходимо за периода 2010–2020 г. безработицата сред младежите да бъде намалена с 10.6 пр.п. спрямо 2008 г. при първоначално предвиденото намаление от 2.4 пр.п. спрямо 2008 г.

Ключовият инструмент за изпълнение на политиката на пазара на труда е Националният план за действие по заетостта за 2012 г. (НПДЗ)⁹¹, който се разработва и изпълнява всяка година. Програмите, мерките и инициативите в рамките на НПДЗ за 2012 г. са насочени към интегриране на групите в неравностойно положение на пазара на труда и ще допринесат за преодоляване на неравенството и намаляване на безработицата сред младежи и възрастни хора на пазара на труда, както и за намаляване на продължителната безработица.

България е сред държавите, в които рискът от бедност за населението е над средното равнище за ЕС. Според данните от Изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) за 2009⁹² г., равнището на бедност в България е било 20.7%, а живеещите в материални лишения българи са 35%. Основният риск за изпадане в бедност на преобладаващата част от домакинствата се определя от тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. По възрастови групи рискът от бедност е най-висок за децата до 18-годишна възраст (26.7%) и за населението в над трудоспособна възраст (32.2%). Според икономическия статус, рискът от бедност е най-висок за безработните, пенсионерите и останалите икономически неактивни лица. Работещи бедни са 7.7% от заетите, което неминуемо се отразява на равнището на бедност и сред децата.

91 .РМС № 957 от 29 декември 2011 г.

92. Изследване на доходите и условията на живот (EU-SILC) 2010, НСИ.

Неравенството в разпределението на дохода според коефициента на Джини е 33.2%, а отношението между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от домакинствата е 5.9.

Тези данни потвърждават актуалността на приетата през 2010 г. Национална цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 000 души до 2020 г.“, към която са дефинирани четири специфични подцели, насочени към децата, възрастните хора, безработните и работещите бедни. С дефинирането на тези специфични подцели се прави връзка и с Национална цел 1 за достигане на равнище на заетост за възрастовата група 20–64 г. от 76 % до 2020 г. и дефинираните към нея подцели.

Постигането на специфичните подцели за заетост ще допринесе за намаляване на равнището на бедност, както сред безработните и работещите в трудоспособна възраст, така и сред децата и повъзрастните, като членове на техните семейства. За намаляването на бедността в страната ще способства и постигането на целите в образованието. Намаляването на бедността ще се осъществява и чрез реализирането на успешни инициативи на национално равнище по европейските водещи инициативи „Европейска платформа срещу бедността и социалното изключване“, „Програма за нови умения и работни места“ и „Младешко движение“.

Провеждането на активна политика по отношение на доходите е съществена мярка за поддържане на социалните баланси и за подпомагане на хората с ниски доходи. Повишаването на минималната работна заплата на 270 лв. (138 евро) от септември 2011 г. и на 290 лв. (149 евро) от май 2012 г. ще повлияе благоприятно върху намаляване броя на работещите бедни. Според данни на НСИ, средният доход за домакинствата за четвъртото тримесечие на 2011 г. е 2 419.92 лв. (1 241 евро), което е с 6.4% повече в сравнение със същия период на 2010 г. За същият период средните разходи на домакинствата са 2 266.36 лв. (1 162 евро), като от тях най-висок е дялът на потребителските разходи (84.4%), в който се включват разходи за храна и безалкохолни напитки (35.7%). За преодоляването на предизвикателствата в областта на бедността и социалното изключване ще допринесе и постигането на устойчивост и адекватност на пенсионната система.

5.2 Заетост

5.2.1 Насърчаване на заетостта и намаляване на безработицата

Предвижда се за периода 2012–2015 г. по програми и мерки за насърчаване на заетостта и намаляване на безработицата да се изразходят общо 250.5 млн. евро от националния бюджет за активна политика на пазара на труда и за съфинансиране на проекти по ОПРЧР.

В областта на заетостта и трудовата мобилност се разработва и ще бъде приета през ноември 2012 г. актуализирана Стратегия по заетостта на Република България за периода 2013–2020 г. В рамките на актуализираната стратегия ще бъдат представени основните направления, дейностите и инициативите, които ще спомогнат за повишаване на заетостта, и съответно за възстановяване на икономическия растеж и за реализиране на националните цели до 2020 г.

За гарантиране на изпълнението на всички мерки, подкрепящи младите хора за намиране на „първа работа“ и намаляване на младежката безработица през 2012 г. са предвидени 18.8 млн. евро. В допълнение към заложените в НПР (2011–2015 г.) мерки за активиране на младите хора на пазара на труда и включване в заетост, ще бъдат предприети следните мерки:

- ▶ В изпълнение на Националната стратегия за младежта⁹³ (2010–2020) ще се реализират мерките от Плана за действие⁹⁴ към стратегията за 2011 г., като предвидените средства са 132.4 млн. евро. През 2012 г. приоритетно ще бъдат инвестирани най-много средства в следните направления: „Насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора“ (очаквани средства в размер на 106.3 млн. евро), „Подобряване на достъпа до информация и качествени услуги“ (очаквани средства – 12.3 млн. евро) и „Развитие на межкултурния и международния диалог“ (очаквани средства – 10.2 млн. евро). Мерките, които ще бъдат включени в проекта на втория План за действие към момента се планират, като се очаква той да бъде приет през май 2012 г.

93. Приета с Протоколно решение – Протокол № 35 от заседанието на МС на 6 октомври 2010 г.

94. Приет с Протоколно решение – Протокол № 35 от заседанието на МС на 29 юни 2011 г.

- ▶ През 2012–2013 г. ще се реализира Националната инициатива „Работа за младите хора в България“, която ще осигури възможности за „първа работа“ на младежите, включително чрез обучение на младежи с ниска степен на образование и без квалификация. Инициативата ще обединява пакет от мерки, програми и услуги за активиране, информиране, консултиране, обучение и заетост на младите хора до 29 години, включително чрез облекчен достъп до регистрацията в бюрата по труда и реализацията на нови практики при предоставянето на посреднически услуги за младежи.
- ▶ Ще се реализира схема „Подкрепа за институционалното изграждане на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването“ по ОПРЧР, в рамките на която безработни младежи до 29-годишна възраст от групите в неравностойно положение на пазара на труда ще стажуват за период от 9 месеца в определени държавни институции. Индикативният бюджет на схемата за 2012 г. е 0.5 млн. евро (общият бюджет за периода 2012–2014 г. е 1.5 млн. евро).
- ▶ По ОПРЧР ще се реализира и схема „Ученически и студентски практики“ с продължителност 2012–2014 г. с бюджет 46 млн. евро, която ще даде възможност на над 50 хил. ученици и над 70 хил. студенти да бъдат включени в практически обучения на конкретно работно място за придобиване на трудов опит.
- ▶ Продължава прилагането на схемата „Отново на работа“ по ОПРЧР за насърчаване на по-ранно завръщане на работа на родителите чрез осигуряване на работа на безработни лица като детегледачи. За периода 2009–2012 г. предвиденото финансиране по програмата е 32.7 млн. евро.
- ▶ През 2012 г. ще стартират две нови схеми по ОПРЧР за обучение на безработни и заети лица. Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица – фаза 3“ е с бюджет в размер на 17.4 млн. евро, по която около 35 хил. наети лица ще могат да бъдат включени в професионално обучение или придобиване на ключови компетентности. Обученията ще бъдат насочени както към развитие на специфични за конкретното работно място знания и умения, така и към придобиване на компетентности, които да позволят по-лесната им адаптация към променящите се икономически условия. Схемата ще се реализира до края на 2013 г., като в момента се набират проектни предложения от страна на работодателите. Схема „Квалификация и мотивация за конкурентно включване на пазара на труда“ е с бюджет от 3.5 млн. евро и по нея 3 000 безработни лица ще бъдат включени едновременно в мотивационни обучения, професионални обучения и обучения за придобиване на ключови компетентности.
- ▶ По схемата „Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност“, в рамките на Компонент 2 на схемата, се предоставят грантове за стартиране на бизнес-проекти до 10 225.8 евро и осигуряване на консултантски услуги с цел подпомагане на успешното реализиране на стопанската дейност (в рамките на Компонент 3 на схемата). През 2011 г. по Компонент 1 на схемата са включени в обучение 1 923 лица. Индикативният бюджет по Компонент 1 на схемата за 2012 г. е 8.9 млн. евро, а общият бюджет за периода 2008–2014 г. е 38.3 млн. евро.

В отговор на демографските процеси, намаляването на работната сила и промените в пенсионната система, през 2012 г. ще продължат активните действия за повишаване на качеството на работната сила и осигуряване на заетост на безработните над 50-годишна възраст. Активното участие на България в дейностите на Европейската година за активен живот на възрастните хора и солидарността между поколенията – 2012 г., ще бъде основа за надграждане на мерките за по-добро управление на демографските предизвикателства. През 2012 г. по Националната програма „Помощ за пенсиониране“ и насърчителната мярка, подпомагаща работодателите да наемат безработни лица над 50-годишна възраст⁹⁵, се предвижда да бъдат включени в заетост около 1000 лица. Тази група безработни приоритетно се включва и в схеми „Развитие“ и „Отново на работа“ по ОПРЧР.

Ключова мярка за подкрепа на заетостта и социалното включване на лица от уязвими групи от населението е провеждането на информационни кампании с помощта на ромски медиатори с цел

⁹⁵ По чл. 55а от Закона за насърчаване на заетостта.

оказване на съдействие за регистрация в бюрата по труда и включване в програми и мерки за заетост на неактивните лица от ромски произход. Ромските медиатори се назначават по Националната програма „Активиране на неактивни лица“, като през 2012 г. ще продължат работа вече назначените 62 ромски медиатори и ще бъдат назначени 30 нови.

В изпълнение на СП 5 и за подобряване на съответствието между търсенето и предлагането на труд, през 2012 г. ще продължат да се изпълняват действията за повишаване качеството и модернизирането на предлаганите от Агенцията по заетостта (АЗ) услуги, чрез:

- ▶ По схема „Модернизиране на системата за предоставяне на услуги“ с индикативен бюджет за 2012 г. от 1 млн. евро (общият бюджет за периода 2007–2013 г. е 2.6 млн. евро), се изграждат обществени терминали (закупуване, монтаж и инсталация във всички дирекции „Бюро по труда“) за достъп до базата данни на свободните работни места и лицата, търсещи работа, достъпа до официалната интернет страница на АЗ, както и получаване на информация за инициативи, финансирани от ЕСФ. Услугата ще е достъпна за регистрираните безработни.
- ▶ Периодично обучение и гъвкаво работно време на персонала на АЗ;
- ▶ Увеличаване на броя на трудовите медиатори по схема „Повишаване качеството на предоставяните от Агенция по заетостта услуги за гражданите и бизнеса с фокус върху уязвимите групи на пазара на труда“ с още 100 нови спрямо вече назначените 250. Общо 1 550 трудови посредници ще се включат в обучение за насърчаване на професионалното им развитие в рамките на схемата.
- ▶ Със средства от ОПРЧР (0.38 млн. евро) до края на 2014 г. се предвижда да бъде извършена оценка на въздействието на активната политика на пазара на труда, финансирана със средства от държавния бюджет. Това ще позволи по-добро насочване на бъдещите програми и мерки.
- ▶ Подобряване на организацията и популяризацията на трудовите борси, които ще осигуряват пряк контакт и договаряне между търсещите работа лица и работодателите, посредством привличане на по-голям брой работодатели за обявяване на повече работни места и осъществяване на по-активни контакти с медиите и социалните партньори на местно ниво, включване и на обучаващи институции в борсите.
- ▶ Разширяване на участието на АЗ в европейската мрежа за заетост EURES. Това ще позволи по-пълноценно използване на възможностите за ограничаване на безработицата и ефективно посредничество за търсещите работа лица и работодателите чрез обмен на работни места в Европейското икономическо пространство, особено в региони с ограничено предлагане на свободни работни места. Дейностите, свързани с участието на Агенцията по заетостта в европейската мрежа за заетост EURES ще бъдат подчинени на EURES приоритетите за 2010–2013 г., приети от Европейската комисия и на годишните специфични грантови споразумения за 2011/2012 г. и за 2012/2013 г.

За създаването на нови работни места съдейства прилагането на Закона за насърчаване на инвестициите. През 2012 г. освен за приоритетните проекти, ще бъдат създадени допълнителни възможности за сертифициране и насърчаване на проекти, създаващи голям брой работни места. За прогнозния период до 2020 г. се цели изпълнението на мерките да доведе до реализирането на нови инвестиционни проекти за около 800 млн. евро инвестиции годишно, създаващи и поддържащи около 1000 работни места в нови и съществуващи предприятия.

5.2.2 Подобряване на съответствието между предлагане и търсене на пазара на труда

До края на 2013 г. по усъвършенствания през 2012 г. средносрочен модел за прогнозиране на бъдещите потребности от знания и умения в България (описан в част „Изпълнение“) ще се създаде Електронен национален квалификационен барометър, който ще обобщава количествена и качествена информация от различни източници за образованието, заетостта, безработицата, търсенето на работна сила и ще предоставя регулярна информация за професиите, квалификациите и свободните работни места.

През 2012 г. с финансиране по ОПРЧР ще бъдат предприети мерки за намаляване на недеklarираната заетост и въвеждане на гъвкави форми на заетост, които ще осигурят по-

доброто използване на трудовия потенциал, включително и посредством мерки за подобряване здравния статус на работната сила.

- ▶ До 2013 г., с оглед на постигане на по-добро съответствие между търсенето и предлагането на пазара на труда, ще се изпълнява схема „Социални иновации в предприятията“. Тя е с бюджет от около 19.3 млн. евро и ще даде възможност на малки, средни и големи предприятия да инвестират в развитието на човешките ресурси на наетия в тях персонал. Дейностите по схемата включват обучение на възрастни работници над 55-годишна възраст за обучители, организиране на обучения на работното място от страна на обучителите, въвеждане на гъвкави форми за заетост за заети в предприятието лица, както и осигуряване на материални придобивки за работниците и служителите (места за отдих и почивка, кът за деца и др.) Схемата предоставя условия да бъдат проведени 20 000 обучения на работното място, а 21 200 лица да ползват преференции за включване в гъвкави форми за заетост.
- ▶ По схема „Повишаване ефективността на контролната дейност на ИА „ГИТ“ до 2014 г. ще бъдат насочени близо 3.3 млн. евро, част от които ще бъдат използвани за базови и надграждащи обучения по управление на качеството на контролната дейност за 400 служители на ИА „ГИТ“.
- ▶ По схема „Подобряване контрола на труда“ за периода 2011–2013 г. ще бъдат насочени около 1.3 млн. евро. По схемата е предвидено наемане на 110 асистенти в инспекционната дейност и обучение на 570 трудови инспектори с цел укрепване на капацитета на ИА „ГИТ“.
- ▶ По схема „Развитие на услуги за гъвкав пазар на труда“, която ще стартира през 2012 г. с бюджет 3.1 млн. евро се предвижда до 2014 г. към Регионалната служба по заетостта и централната администрация на Агенцията по заетостта да бъдат изградени 10 кариерни центрове за професионално развитие на наети и самостоятелно заети лица. Очаква се минимум 10 000 заети лица да се ползват от услугите на тези центрове.
- ▶ По процедура „Превенция за безопасност и здраве при работа“ с общ бюджет от 7.7 млн. евро ще се усъвършенстват системите за управление на дейността по безопасни и здравословни условия на труда.
- ▶ По процедура „Безопасен труд“ с бюджет 35.8 млн. евро 350 работодатели ще получат финансова помощ за надграждане на приложените в техните предприятия системи за безопасност и здраве при работа.
- ▶ По схема „Здравни информационни кампании“ с бюджет 2.4 млн. евро ще бъде проведена Национална кампания за борба с производствения травматизъм, имаща за цел да привлече общественото внимание върху важността от правилното прилагане на трудовите стандарти по отношение на безопасността и здравето на работното място.

Мерки за подобряване на съответствието между предлагането и търсенето на пазара на труда са предприети, както в областта на образованието – чрез актуализиране на учебните планове и програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда, така и в областта на обучението чрез регламентиране на механизми за валидиране на резултатите от неформалното обучение и самостоятелното учене.

5.3 Бедност и социално включване

5.3.1 Намаляване на бедността и социално включване на уязвимите групи от обществото

В периода 2012–2020 г. политиката в областта на социалното включване ще бъде насочена към предприемане на фокусирани и целенасочени действия за постигане на дългосрочните приоритети и цели за насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността. За реализирането на тези приоритети бяха формулирани редица мерки в НПП (2011–2015 г.), част от които остават валидни и за следващия програмен период (2014–2020 г.). Главният стратегически подход ще бъде свързан с формиране и прилагане на политики за превенция на бедността и социалното изключване. Основните приоритети ще бъдат постигнати чрез реформи и прилагане на иновативни мерки, чрез които да се развият нови подходи и модели за справяне с бедността и социалното изключване и/или да се допълнят провежданите към момента политики. Част от

новите направления, по които ще се търси финансиране през следващия програмен период са: оценка на въздействието на политиките и законодателството, свързани с материална подкрепа на уязвимите групи; разработването на методика за определяне на обхвата на „работещите бедни“; провеждането на изследване относно бездомността и създаване на статистическа база данни относно бездомността и нейните измерения, както и разработване на цялостна стратегия за борба с бездомността; подобряване планирането на услугите в отделните сектори, включително и на регионално ниво, както и въвеждане на нови подходи при предоставянето им – мултидисциплинарен подход, индивидуализиране на услугите, прилагане на комплексна оценка; развитие на иновативни междусекторни услуги за деца и семейства и лица от уязвими групи и други.

В допълнение към мерките, представени в НПР (2011–2015 г.) за намаляване на бедността и за социално включване на уязвимите групи, се предвижда:

- ▶ Разработване на Национална стратегия за дългосрочна грижа, която ще стартира през втората половина на 2012 г. Основна цел на стратегията е създаване на условия за независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания чрез подобряване на достъпа до социални услуги и тяхното качество, разширяване на мрежата на тези услуги в страната, включително и на съществуващите услуги, както и насърчаване на взаимодействието между здравните и социалните услуги. Изпълнението на стратегията ще спомогне и за осигуряване на комплексна подкрепа на семействата, които полагат грижи за хора с увреждания и възрастни хора.
- ▶ Изпълнение на Плана за действие към Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012–2020)⁹⁶, като в краткосрочен план (2012–2014 г.) чрез общините ще се осигури финансова помощ за изплащане на такси за детска ясла и градина на ромски деца за тяхната интеграция в предучилищно образование, ще се предостави обучение за ограмотяване на възрастни роми по програма „Нов шанс за успех“ по ОПРЧР (7.7 млн. евро) и ще се осигурява алтернативно жилищно настаняване чрез общинските бюджети.
- ▶ По ОПРЧР се реализира схема „Вземи живота си в свои ръце“ за идентифициране, мотивиране и подкрепа на лица от уязвимите групи чрез включване в обучение и последващо стажуване за срок от 3 месеца. Общият бюджет за 2010–2013 г е 5.6 млн. евро. През 2011 г. е проведена процедура за набиране и оценка на проектни предложения. Одобрени са 42 проекта, които ще стартират през 2012 г.

За периода 2012–2015 г. ще бъдат изразходвани (национално и европейско финансиране) около 1.6 млрд. евро за намаляване на бедността и социалното включване на уязвимите групи от обществото, от които за социална закрила и осигуряване на равни възможности – 241.3 млн. евро, за подпомагане на хората с увреждания – 335.2 млн. евро и за социално включване – 1 млрд. евро.

5.3.2 Подобряване на качеството и достъпа до здравни услуги

В допълнение към мерките за реформирането и финансовата устойчивост на здравната система (описани в част 5.2. „Ефективност и устойчивост на публичните разходи“) в периода до 2020 г. ще бъдат прилагани и следните мерки за подобряване на качеството и достъпа до здравни услуги за всички граждани:

- ▶ За подобряване на профилактиката, скрининга и диспансерното наблюдение по проект „СПРИ и се прегледай“ (Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания) по ОПРЧР с общ бюджет 10 млн. евро до октомври 2013 г. ще бъде създаден и впоследствие ще се поддържа национален скринингов онкологичен център с териториални подразделения и информационно-технологична система.
- ▶ В изпълнение на Препоръка на Съвета за среда без тютюнев дим⁹⁷ се въвеждат законодателни промени за забрана на тютюнопушене на закрити обществени места и някои открити обществени места. Проектът на Закон за изменение и допълнение на

96. Приета с РМС №1 от 5 януари 2012 г., разглежда се в следните комисии на Народното събрание - Комисията по труда и социалната политика, Комисията по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите, Комисията по регионална политика и местно самоуправление, Комисията по здравеопазването.

97. 2009/C296-02

Закона за здравето е внесен в Народно събрание на 16.12.2011 г. и се очаква забраната да влезе в сила от 1 юни 2012 г.

- ▶ Обхващане на всички възрастови групи, подлежащи на имунизация съгласно Имунизационен календар. Към настоящият момент са обхванати 90% от възрастовите групи. С помощта на кампании за повишаване на информираността от профилактиката се планира до 2020 г. този дял да достигне 95%.
- ▶ Въвеждане на модерни методи на лечение, които да позволят извършване на еднократни дейности в основния пакет за болнична медицинска помощ. До края на 2012 г. предстои актуализиране на медицински стандарти по хирургични специалности, по медицинска онкология и по клинична хематология.
- ▶ Повишаване на готовността за бързо реагиране и ефективността на спешните портали в болниците чрез усъвършенстване на механизмите за заплащане и изискванията към работата на спешните отделения. До края на 2012 г. предстои актуализиране на медицински стандарт по спешна медицина.
- ▶ Оптимизация на лекарствената политика и медицинските изделия, която да подобри контрола по разпределението и разпространението на лекарствени продукти и да повиши информираността на пациентите относно лекарствените продукти. До края на октомври 2012 г. с проект, финансиран от ЕСФ на стойност 0.07 млн. евро, ще се изгради електронен регистър на медицинските изделия с цел да се повишат прозрачността и контролът при осигуряването на нужните изделия за лечение на пациентите. До края на 2012 г. ще се изготвят фармако-терапевтични ръководства, както и препоръки за алгоритми за лечение с лекарствени продукти.
- ▶ Развиване на системите за квалификация и надграждащо и продължително обучение, включително специализация на медицински специалисти, в системата на здравеопазването. В рамките на проект „Практически увод в лечението на спешните състояния“ (с обща стойност 3.2 млн. евро), финансиран от ЕСФ, до декември 2013 г. ще се изпълняват мерки, насочени към повишаване на професионалния капацитет и въвеждане на добри клинични практики в сферата на спешната медицинска помощ. ▼

За насърчаване на въвеждането на съвременни технологии и методи в управлението на системата за здравеопазването, вкл. и за насърчаване на електронното здравеопазване, по ОПРЧР ще бъдат подкрепени редица инициативи с подобна насоченост. Това ще стане факт благодарение на следните схеми:

- ▶ Схема „Национална здравно-информационна система“. Схемата е с бюджет от 2.6 млн. евро и период на изпълнение до 2013 г. Националната здравно-информационна система ще осигури внедряването на политика, включваща мерки, които обхващат цялата здравна система – от здравната профилактика и диагностиката до завършване на лечението. Създаването на национална здравно-информационна система налага разработване на общи стандарти за здравните продукти, системи и услуги, разрешаване на проблемите с безопасността и сигурността на ниво технологии и човешки ресурси, законодателно уреждане на електронното здравеопазване и защитата на личната информация, осигуряване на мобилност на пациентите, анализ на ефективността на решенията и разпространение на добрите практики.
- ▶ Схеми „Подобряване на здравните услуги чрез изграждане на платформа за информация и дистанционно обучение“ (бюджет 5.1 млн. евро и продължителност до 2014 г.), „Единна информационна система на медицинската експертиза в България“ (бюджет от 0.4 млн. евро, продължителност до края на 2012 г.), схема „Национална информационна система по трансфузиална хематология“ (бюджет 0.3 млн. евро, продължителност до 2013 г.), схема „Създаване на електронна база данни на медицинските изделия, заплащани с обществени средства“ (бюджет 0.08 млн. евро, продължителност до края на 2012 г.). ▼

6

ПРИНОС НА СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ И КОХЕЗИОННИЯ ФОНД В ПРИЛАГАНЕТО НА НПР ДО 2015 Г.

(N+2)

6.1 Мерки за подобряване на усвояването на Структурните фондове и Кохезионния фонд

6.1.1 Осъществявани мерки

- ▶ В края на юни 2011 г. МС прие изменения в постановлението, определящо механизма за координация при управлението на средствата от ЕС⁹⁸, с цел оптимизиране на механизма и повишаване на ефективността на управлението и наблюдението. Детайлизират се функциите и правомощията на министъра по управление на средствата от Европейския съюз; разписва се механизъм за координиране на техническата помощ, предоставена от международните финансови институции; извършват се промени в състава и функциите на Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (СКУСЕС);
- ▶ През април 2011 г. бяха предприети изменения в нормативната база⁹⁹ с цел опростяване и оптимизиране на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от СКФ. Основните промени са насочени към въвеждане на унифицирана процедура за разглеждане на възражения; създаване на възможност за увеличаване на размера на отпуснатата помощ при процедури на директно предоставяне; въвеждане на ред за провеждане на процедура за подбор на проекти със съкратени срокове; изготвяне на унифицирани образци на формуляра за кандидатстване;
- ▶ През 2011 г. бяха актуализирани типовите образци на документи за участие в процедурите за избор на изпълнител¹⁰⁰. По този начин се постига подобряване на управлението на проектите, съфинансирани в рамките на съответните програми, ускоряване на тяхното изпълнение, оптимизиране на процедурите за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ и намаляване на административната тежест;
- ▶ На база на натрупания опит в прилагането на оперативните програми и предвид необходимостта от прецизиране и/или детайлизиране на изискванията и правилата, през 2011 г. бяха реализирани промени в постановленията, определящи националните правила за допустимост на разходите за всички оперативни програми и в детайлните правила за допустимост на разходите по част от оперативните програми (ОПТП, ОПРКБИ, ОПРР, ОПТ, ОПАК)¹⁰¹;

98. ПМС № 197 от 08.07.2011 г. за изменение и допълнение на ПМС № 70 от 2010 г. за координация при управлението на средствата от ЕС.

99. ПМС № 104 от 18.04.2011 г. за изменение и допълнение на ПМС №121 от 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.

100. Съгласно ПМС № 269 на МС от 17.11.2010 г. за изменение и допълнение на ПМС № 55 на от 2007 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз, Програма ФАР на Европейския съюз и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство

101. ПМС № 54 от 9.03.2011 г. за изменение и допълнение на ПМС № 215 от 2007 г. – ОПТП; ПМС № 258 от 7.09.2011 г. за изменение на ПМС № 236 от 2007 г. – ОПК; ПМС № 270 от 27.09.2011 г. за изменение и

- ▶ През 2011 г. стартира подготовката по разработването на Договора за партньорство и оперативните програми по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014–2020 г.¹⁰²
- ▶ Подписани са Меморандуми за разбирателство между България и Световната банка и Европейската инвестиционна банка за подкрепа за усвояването на СКФ¹⁰³, както и Меморандум за сътрудничество с Европейската банка за възстановяване и развитие¹⁰⁴.
- ▶ Подобряване на координацията на дейностите по оперативните програми чрез редовни координационни срещи по ОП под ръководството на министъра по управление на средствата от ЕС, както и оптимизация на процесите по договаряне, разплащане и контрол с участието на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), браншовите организации и социално-икономическите партньори.

6.1.2 Планирани мерки

- ▶ Стартиране на инициативата „Българския Джаспърс“¹⁰⁵ за предоставяне на специфична експертиза на бенефициентите за разрешаване на конкретни казуси при изпълнението и управлението на инфраструктурни проекти.
- ▶ Създаване на 27 областни информационни центрове и 1 централен за популяризиране на политиката за сближаване на ЕС в България през настоящия и бъдещия програмния период. Повечето от тях са изградени и до средата на 2012 г. ще функционират пълноценно. Проектите за създаването им се финансират по ОПТП с общ бюджет 5.6 млн. евро, като бенефициенти са общините. Целта е да се преодолеят негативните нагласи и отливът от кандидатстване по програмите и да се предостави възможност за обратна връзка от гражданите към институциите.
- ▶ Доразвиване на Единния информационен портал¹⁰⁶ за обща информация за управление на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в Република България, Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България (ИСУН) чрез изграждане на нови функционалности на системата и създаване на специализирана Географска информационна система за управление на средствата от ЕС. Проектите ще стартират през 2012 г. и ще приключат през 2014–2015 г. Финансират се по ОПТП с общ бюджет от 3.6 млн. евро.

6.2 Принос на Структурните фондове и Кохезионния фонд за финансирането на мерките в НПР към момента и прогноза до 2015 г.

Около 60% (4.08 млрд. евро) от финансовия ресурс по оперативните програми в България за периода 2007–2013 г. финансира мерки за по-висок растеж и повече работни места¹⁰⁷. Той е разпределен по пет от оперативните програми – „Транспорт“, „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, „Развитие на човешките ресурси“, „Регионално развитие“ и „Административен капацитет“.

По данни от ИСУН за средствата от СКФ на ЕС към 20.03.2012 г.:

- ▶ По ОП „Развитие на човешките ресурси“ са обявени 72 процедури по приоритетни теми, имащи принос за постигане на по-висок растеж и повече работни места. По тях

допълнение на ПМС № 245 от 2007 г. – ОПРР; ПМС № 303 от 11.11.2011 г. за допълнение на ПМС № 258 от 2007 г. – ОПТ; ПМС № 282 от 17.10.2011 г. за изменение и допълнение на ПМС № 231 от 2007 г.

102. ПМС № 5 от 18.01.2012 г. за разработване на стратегическите и програмни документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014–2020 г.

103. Подписан на 22 януари 2012 г.

104. Подписан през март 2012 г.

105. Със Заповед на Ръководителя на УО на ОПТП от 11 август 2011 бе предоставена БФП по проект „Създаване на мобилно експертно звено за подкрепа на местните и регионални администрации при изпълнението и управлението на проекти, финансирани от СКФ“.

106. <http://www.eufunds.bg/>

107. Следва да бъде подчертано, че разпределението на средствата от СКФ тук са съгласно извършената от ЕК специална кодификация по приоритетни теми по Оперативните програми, които допринасят към изпълнението на Лисабонската стратегия. До този момент, ЕК не е предоставила информация за прехода от Лисабонска стратегия към стратегия „Европа 2020“ по съответните приоритетни теми по оперативните програми, което е възможно да води до надценени/подценени стойности.

до момента са подписани 1 907 договора с обща стойност на европейското финансиране в размер на 687.21 млн. евро.

- ▶ По ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ до момента са обявени 22 процедури по приоритетни теми, имащи принос за постигане на по-висок растеж и повече работни места. По тях са сключени 1402 договора с обща стойност на европейското финансиране в размер на 378.58 млн. евро.
- ▶ По ОП „Регионално развитие“ са обявени 9 процедури, допринасящи за постигането на по-висок растеж и повече работни места. По тях са сключени 113 договора с обща стойност на европейското финансиране в размер на 84.09 млн. евро.
- ▶ По ОП „Транспорт“ са сключени 16 договора по 5 процедури, допринасящи за постигане на по-висок растеж и повече работни места. Общата стойност на европейското финансиране е в размер на 1 187.81 млн. евро.
- ▶ По ОП „Административен капацитет“ до момента са обявени 5 процедури по тема, имаща принос за постигане на по-висок растеж и повече работни места. По нея са сключени 51 договора с обща стойност на европейското финансиране 24.67 млн. евро.

Договорените средства по темите, допринасящи за постигане на по-висок растеж и повече работни места, са на обща стойност 2 362.36 млн. евро. Те представляват 57.89% от средствата, заложи за постигането на цели за растеж и заетост по оперативните програми и 50.34% от общия размер на европейското финансиране по всички сключени до момента договори по оперативните програми.

6.3 Прогноза за усвояване на средства по теми, имащи принос към постигането на целите на НПР до 2020г.

В рамките на настоящия програмен период се предвижда да бъдат усвоени средства, както следва:

- ▶ За адресиране на слабостите в бизнес средата и подобряване на административната ефективност по ОПАК за 2012 г. се предвижда да бъдат усвоени 5.1 млн. евро в рамките на процедури „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост“ и „Подобряване на обслужването от страна на органите на съдебната власт чрез развитие на информационните технологии“ по приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“.
- ▶ За подкрепа на инвестициите в НИРД и иновации и подобряване на иновативната инфраструктура по ОПРКБИ се предвижда до 2015 г. да бъдат усвоени 210.7 млн. евро предоставени под формата на безвъзмездна помощ, както и 349 млн. евро за развитие на финансови инструменти в посока на подобряване на достъпа до финансиране на предприятията. Заедно с привлечения частен капитал, управляваният ресурс от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) по инициативата JEREMIE, който ще достигне до МСП в България, се изчислява на над 862.4 млн. евро или постигнато два пъти и половина умножаване на заделия публичен ресурс чрез инструментите на финансовия инженеринг.
- ▶ За повишаване на енергийната ефективност и инвестиции в зелена икономика по ОПРКБИ се предвижда до 2015 г. да бъдат усвоени 189.7 млн. евро.
- ▶ За изпълнение на мерки, насочени към подобряване на бизнес средата по ОПРКБИ до 2015 г. се очаква да бъдат усвоени 51 млн. евро.

За изпълнение на политиката в областта на регионалното развитие се предвижда за следващия програмен период (2014–2020 г.) да се развият следните направления:

- ▶ Инфраструктурна програма, подкрепяща инвестиции в инфраструктура, енергийната ефективност, туризъм и инструменти за финансов инженеринг за реализиране на интелигентни инвестиции;
- ▶ Подобряване на енергийната ефективност в обществени и жилищни сгради;

- ▶ Изпълнението на инструменти за финансов инженеринг от типа JESSICA в подкрепа на устойчивото и интегрирано градско развитие, което е важен стимул за привличане на инвестиции и насърчаване на публично-частното партньорство в градовете;
- ▶ Секторни политики от регионално значение за държавната образователна инфраструктура, здравна и социална инфраструктура, които надхвърлят обхвата на интегрирания план за градско възстановяване и развитие, и чието въздействие надхвърля градската територия.

За изпълнение на политиката за конкурентоспособност се предвижда за следващия програмен период (2014–2020 г.) да бъдат насочени средства за следните приоритетни направления:

- ▶ Подобряване на достъпа до финансиране на МСП;
- ▶ Подкрепата за дейности, насочени към развитие на „зелена“ икономика и повишаване на ресурсната ефективност;
- ▶ Подпомагане на предприемачеството и инфраструктурата за развитие на МСП;
- ▶ Позициониране на българските продукти и повишаване на атрактивността за инвестиции.

За изпълнение на политиката в областта на НИРД и иновациите се предвижда за следващия програмен период (2014–2020 г.) :

- ▶ Стимулиране на НИРД и иновациите в предприятията и научно-изследователските организации;
- ▶ Инвестиции в иновационна и развойна инфраструктура.

За изпълнение на политиката в областта на социалното включване се предвижда за следващия програмен период (2014–2020 г.) основните приоритети да бъдат постигнати чрез реформи и прилагане на иновативни мерки. Част от новите направления, по които ще се търси финансиране през следващия програмен период са:

- ▶ Разработване на методика за определяне на обхвата на „работещите бедни“; провеждането на изследване относно бездомността и създаване на статистическа база данни относно бездомността и нейните измерения, както и разработване на цялостна стратегия за борба с бездомността;
- ▶ Подобряване на планирането на услугите в отделните сектори, включително и на регионално ниво, както и въвеждане на нови подходи при предоставянето им – мултидисциплинарен подход, индивидуализиране на услугите, прилагане на комплексна оценка;
- ▶ Развитие на иновативни междусекторни услуги за деца и семейства и лица от уязвими групи и други.

За изпълнение на политиката в областта на околната среда и енергийната ефективност се предвижда за следващия програмен период (2014–2020 г.) да бъдат насочени средства за следните приоритетни направления:

- ▶ Намаляване на замърсяването на водите, на загубите и ефективно използване на водните ресурси;
- ▶ Подкрепа на дейности за подобряване на инфраструктурата за събиране/съхранение на утайки, генерирани от съществуващи и/или новоизграждащи се ПСОВ; изграждане на регионални центрове за третиране/компостиране на утайки, генерирани от селищни ПСОВ.
- ▶ Подкрепа на дейности за изграждане на адекватна енергийна инфраструктура за когенерация (биогаз, електро и/или топлоенергия) при използване на биологични отпадъци от земеделието и/или утайки, генерирани от селищни ПСОВ.
- ▶ Подобряване на енергийната ефективност и внедряване на ВЕИ в предприятията; стимулиране на производителите на енергия за инвестиции с цел оптимизиране на технологиите и производствените процеси за повишаване енергийната ефективност и

реализиране на инфраструктурни проекти за изграждане/модернизиране на енергийната система.

За следващия програмен период се предвиждат 12 проекта по пътната инфраструктура, разделени на списък с основни проекти и списък с алтернативни проекти, които включват и направление от разширената TEN-T мрежа (Карте 2).

Карте 2 – Списък с основните проекти и списък с алтернативни проекти, които включват и направление от разширената TEN-T мрежа

– Основни проекти:

1) Доизграждане на Автомагистрала „Струма“ – Лот 3, „Благоевград – Сандански“

Магистрала Струма е част от Трансевропейски транспортен коридор (ТЕТК) № 4 „София – Кулата – Солун“. Изграждането на Автомагистрала (АМ) „Струма“ се осъществява на 4 участъка, като три от тях се изпълняват в периода 2007–2013 г. Участъкът Благоевград – Сандански (Лот 3) е с приблизителна дължина 64.5 км, включително тунел с дължина от 13 км.

2) Автомагистрала „Хемус“

Участък „Ябланица – Велико Търново“ – АМ с индикативна дължина 143 км., и участък „Велико Търново – Шумен“ – Скоростен път (СП) с индикативна дължина 137 км.

3) „Софийски околоръстен път“ от км 50+560 до км 58+520 – разширение на Западната дъга

Участъкът се явява разширение на проект „Западна дъга на Софийски околоръстен път“, който е разположен по направление на Паневропейски коридор No IV. За проекта е изготвен подробен транспортно-комуникационен план (ПТКП) от Столична община. Направени са два варианта на трасета, единият с естакада, а другият с тунел. Сключено е споразумение за съвместно финансиране със Столична община. Индикативна дължина: 7.6 км.

4) „Обход на гр. Габрово“ – V етап, включващ тунел под връх Шипка

Обектът „Обход на гр. Габрово“ условно е разделен на пет етапа (участъка) – рехабилитация и реконструкция с обща дължина 14 км, ново строителство с обща дължина 13 км., път по ново трасе с обща дължина 4.7 км. и тунел под връх Шипка с дължина 3.2 км. Етапи от I до IV, включително Етапната връзка, ще бъдат изградени през периода 2007–2013 г. Етап V, който включва тунел под връх „Шипка“, ще бъде изграден през периода 2014–2020 г.

5) Скоростен път (СП) „Русе – Велико Търново“, част от проект „Русе – Маказа“

Този участък е разположен по направление на ТЕТК № 9. Изграждането на скоростен път (СП) се предвижда за цялото трасе на ТЕТК № 9 на територията на България. С изграждането на обекта „Русе – Велико Търново“ ще се осъществи връзка на Дунав мост 1 с магистралния пръстен на Република България (АМ „Хемус“, АМ „Тракия“ през СП „Черно море“). Индикативна дължина: 107 км.

6) Скоростен път (СП) „Русе – Шумен“

Изграждането на скоростен път от гр. Русе до гр. Шумен, ще даде възможност за подобряване на транспортните комуникации между река Дунав и Черно море, респективно между международните пристанища Варна и Русе. Индикативна дължина: 105 км.

– Алтернативни проекти:

1) Доизграждане на СП „Видин – Монтана“

Пътят е част от коридор № 4 на ТЕТК. Този пътен участък обслужва трафика от и към Дунав мост 2 при гр. Видин. Осъществява връзка на Република България със страните от Северна и Западна дъга. Индикативна дължина: 126 км.

2) Скоростен път (СП) „Рила“

Скоростен път „Рила“ може да се разглежда като алтернативен участък на част от коридор № 8 и като далечен южен обход на гр. София. Осигурява стратегическа връзка между АМ „Тракия“, АМ „Струма“, АМ „Хемус“ и скоростен път „Гюешево–София“. Индикативна дължина: 105 км.

3) Скоростен път (СП) „Гюешево – Дупница“

Пътят е част от ТЕТК № 8, който провежда трафик от и за Адриатика. Същевременно е главната пътна артерия, по която се осъществяват пътните комуникации с Македония и осигурява достъп на страните от Западните Балкани до пристанищата на Черно море – Варна и Бургас. Индикативна дължина: 85 км.

4) Скоростен път (СП) „Черно море“

Скоростен път „Черно море“ е част от ТЕТК № 8 и ключов елемент на националната и европейската транспортна мрежа. Той е естествено продължение на АМ „Тракия“, свързвайки главните източни центрове за развитие – гр. Бургас и гр. Варна. Индикативна дължина: 110 км.

5) Скоростен път (СП) „Варна – Дуранкулак“

Изграждането на обекта ще доведе до усвояване на туристически потенциал в северната част на Черноморското крайбрежие. Индикативна дължина: 105 км.

6) Скоростен път (СП) „Пловдив – Асеновград“

Осъществяването на проекта ще допринесе за развитие на трансграничното сътрудничество от и към Гърция през гранично-контролен пропускателен пункт (ГКПП) „Рудозем – Ксанти“. Осъществява се

връзка за транзитния трафик от и за АМ „Тракия“ през околоръстния път на гр. Пловдив по направленията „Пловдив-Асеновград-Смолян-Рудозем-Ксанти“ и „Пловдив-Асеновград-Кърджали-ГКПП Маказа“. Индикативна дължина: 25 км.

7 ХОРИЗОНТАЛНИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ВЪПРОСИ

Изготвянето и прилагането на Националната програма за реформи на Република България протича в рамките на специално създадена и функционираща работна група „Европа 2020“ по ПМС 85/2007 г., в която участват представители на държавната администрация и на всички заинтересовани страни.

7.1 Политическо участие (парламент, регионални и местни власти) и участие на социалните партньори

Заместник министър-председателят и министър на финансите е национален координатор по стратегията „Европа 2020“¹⁰⁸. Като такъв, той следи за координацията на националните с общоевропейските икономически и финансови политики.

Предварителен вариант на актуализацията на Националната програма за реформи на Република България (2012–2020 г.) бе публикуван на уеб-страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации на МС www.strategy.bg за получаване на конкретни предложения от всички заинтересовани страни по програмата.

На 27 март 2012 г. се проведе публичното обсъждане с участието на представители от държавната администрация, неправителствените организации, академичните среди и социалните партньори. Преобладаващото мнение, изразено по време на дискусиата бе, че качеството на програмата е подобро, както и че тя отразява отпадените към предходната НПР (2011–2015 г.) критики. Документът е по-конкретен по отношение на времевия график за изпълнението на мерките и финансовото им обезпечаване. Бе подчертана необходимостта от провеждане на повече публични дискусии на документи с национално значение, вкл. на НПР, и за въвличане в по-голяма степен на заинтересованите страни в тях. Посочена бе и необходимостта от повече конкретни мерки и засилен контрол върху тяхното изпълнение. Бяха направени и предложения за допълнителни мерки в областта на държавната администрация, бизнес средата, образованието и инфраструктурата в т.ч. и социалната инфраструктура. Следва да бъде осигурена устойчива връзка между образованието, науката и бизнеса, ученето през целия живот, повишаването на квалификацията на преподавателите и не на последно място, на мерките за преодоляване на ефектите от процесите на застаряване на населението.

Българската търговско-промишлена палата отправи препоръка за разширяване на обхвата на мълчаливото съгласие във всички административни услуги и прилагането на предварителни оценки на въздействието при изготвянето на нови нормативни актове или при промяна на съществуващи.

Институтът за нов икономически напредък похвали реалистичността на макроикономическия сценарий.

Българската стопанска камара подчерта, че основната цел на всички политики за икономическо развитие следва да бъде достигане на 60% от средния за ЕС БВП на глава от населението. Заявена бе и готовност за въвеждане на разработена от тях база данни за образователния статус на децата в предучилищна възраст в Закона за предучилищното и училищното образование.

Необходимостта от засилване на директната връзка между предложените в програмата мерки и ефектите от тяхното изпълнение, от една страна, и достигането на националните цели, от друга, бе отчетена от Института за пазарна икономика. Според тях е важно залагането на по-крупни

---

108. С изменението и допълнението в Устройствения правилник на Министерството на финансите, приети от Министерския съвет на 9 юни 2010 г.

мерки, които да имат по-мощен ефект, като подчертаха необходимостта от прилагане на оценката на въздействие на нормативните актове като начин за облекчаване на правилата и регулациите върху бизнеса.

Голяма част от получените по време на публичното обсъждане препоръки и коментари бяха отразени в крайния вариант на програмата.

7.2 Координация на секторни политики на регионално и местно ниво

Важен момент по отношение на секторните политики е изискването за засилване на техния териториален и регионален контекст, за да могат в по-голяма степен да отговорят на нуждите на отделните региони от специфични действия и инициативи. Именно с цел да се постигне координация на секторните политики на регионално и местно ниво е създадена система за стратегическо планиране на регионалното развитие¹⁰⁹, която включва изготвянето на стратегически документи – Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012–2022); Регионални планове за развитие (2014–2020); Областни стратегии за развитие (2014–2020) и Общински планове за развитие (2014–2020). Засилването на териториалния и регионален контекст на секторните политики ще допринесе за ускоряване на процесите на растеж и сближаване както в европейски, така и във вътрешнорегионален план, като същевременно ще съдейства и за реализиране на националните приоритети по стратегия „Европа 2020“.

Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012–2022 г. ще бъде приета до края на 2012 г. В този период също така предстои да бъдат изготвени и проектите на Регионалните планове за развитие на районите от ниво 2 (2014–2020), вкл. техните предварителни оценки и оценки за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие. Областните стратегии за развитие и Общински планове за развитие за периода 2014–2020 г. ще бъдат разработени до края на 2013 г., което е в изпълнение на предварителните тематични условия за отпускане на средствата по Многогодишната финансова рамка за периода 2014–2020 г.

До края на 2012 г. ще бъде одобрена и Национална концепция за пространствено развитие. Концепцията ще послужи за по-добро съответствие, координация и допълване на дейностите, реализирани по линия на различни секторни политики на една и съща територия, на основата на което да се засили териториалният фокус и да се осъществи разграничаване на интервенциите и същевременно координация на териториално ниво на оперативните програми за следващия програмен период.

Синергията между отделните секторни политики ще бъде допълнително осигурена чрез разработването на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

Освен на ниво стратегически документи, механизмът за регионална и междусекторна координация се прилага чрез изпълнението на функциите на регионалните съвети за развитие в районите от ниво 2, членове на които са представители на всички заинтересовани страни, участващи във формирането и прилагането на регионалната политика и ключовите секторни политики. С цел да се засили приносът на регионите в изпълнението на националните цели за развитие до 2020 г., ролята на регионалните съвети за развитие като обществено-консултативни органи за провеждане на държавната политика за регионално развитие ще нараства.

7.3 Инструменти за наблюдение

През 2011 г. беше засилен механизмът за наблюдение на напредъка по осъществяване на целите и реформите в Националната програма за реформи¹¹⁰. Отговорните министри и ръководители на ведомства се задължават при неизпълнение на мерки в заложените срокове да дефинират и предприемат допълнителни действия за ускоряване на изпълнението на мерките в риск от неизпълнение. Всяко тримесечие Народното събрание получава за сведение доклад по напредъка за изпълнението на мерките в НПР.

---

109. Регламентирана в Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане.

110. Решение № 692 на Министерския съвет от 15 септември 2011 г. за определяне на механизма за отчитане на изпълнението на заложените в Националната програма за реформи на Република България мерки и действия и контрола върху тяхното отчитане и изпълнение. Координационният процес е разписан в НПР (2011-2015 г.)

В унисон с инструмента за засилена координация на икономическите политики в ЕС, беше възприет нов подход¹¹¹ за отразяване на препоръките на Съвета на ЕС в провежданите политики на национално ниво в изпълнение на целите и приоритетите по стратегия „Европа 2020“. За целта компетентните министерства и ведомства преразглеждат и допълват мерките, заложи в НПР.

През 2011 г. Националният статистически институт (НСИ) на България включи в Националната статистическа програма регулярното осигуряване на официална статистическа информация по индикаторите, които измерват напредъка по изпълнение на целите и реформите, заложи в Националната програма за реформи. Информацията се публикува на интернет страницата на НСИ.▲

---

111. Решение № 605 на Министерския съвет от 5 август 2011 г. за одобряване на доклад относно постигнатите резултати и необходимите последващи действия в отговор на препоръките на Съвета на Европейския съюз относно Националната програма за реформи на Република България (2011-2015 г.) и на мнението на Съвета на Европейския съюз относно Конвергентната програма на Република България (2011-2014 г.).

8

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Оценка на специфичните препоръки и ключовите макро-структурни реформи в актуализацията за 2012 г. на Националната програма за реформи на Република България

Приложение 2. Отчитане на изпълнението на националните цели в изпълнение на тези по стратегия „Европа 2020“ и други ключови ангажименти, заложи в актуализацията за 2012 г. на Националната програма за реформи на Република България

Приложение 3. Информация за изпълнението на проектите по приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по трансевропейските и национални транспортни оси“ по ОПТ

Приложение 4. Източници на финансиране на мерки за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност, както и данъчните облекчения за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност

Приложение 5. Усвоени и договорени средства за финансиране на мерки, свързани с постигането на по-висок растеж и повече работни места, данни от ИСУН към 20.03.2012 г. (млн. евро)

Приложение 1. Оценка на специфичните препоръки и ключовите макро-структурни реформи в актуализацията за 2012 г. на Националната програма за реформи на Република България

Основни области на политиката (1)	Брой специфични препоръки (СП)	Мерки	Качествена информация за планираните и вече прилагани/приложени мерки						Макроикономически ефекти от структурните реформи				
			Описание на мерките						Влияние/ефекти върху публичните финанси		Количествена информация		Методологически елементи
			Описание на мярката	Законодателни / административни инструменти	Формални цели	Напредък в изпълнението (вкл. етап на приложение, последователност и краен срок за изпълнение)	Риск за изпълнението (ако е релевантно)	Общо и годишно изменение на бюджетните приходи и разходи (в млн. лв)	Годишен и кумулативен ефект върху БВП и други макроикономически променливи (4)	Описание на използвания модел	Допускания на модела, вкл. променливи и параметри		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)		
Публични финанси	СП 1	Мярка 1	Подобряване на отчетността и контрола върху разходите и задълженията на предприятията с държавно участие	ЗИД на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор	Подобряване на законосъобразното, ефективно и оптимално управление на търговските дружества с държавно участие и държавните предприятия; Спазване на ангажиментите на страната за избягване на прекомерен бюджетен дефицит	ЗИД е приет през 2011 г. Предстои назначаване на квестори в предприятията с държавно участие							
		Мярка 2	Изграждане на информационна система за контрол на течните горива		Въвеждане на по-ефективен контрол върху цялостната верига за реализация на течни горива на територията на Република България; Това ще се постигне чрез следене на съответствието на освободените за потребление горива с действително потребените	Срок за изпълнение - 2012 г.							
		Мярка 3	Ефикасен финансов контрол и прозрачност при финансовото управление на публичните средства	ЗИД на Закона за вътрешния одит в публичния сектор	Постигане на съответствие със стандартите за вътрешен одит на Международния институт на вътрешните одитори; регламентира възможността за провеждане на вътрешен одит от външни за организацията физически лица, които отговарят на определени условия; разширява се обхвата на дейността на звената за вътрешен одит в първостепенните разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК) с цел ефикасно изразходване на публични средства	ЗИД е приет през 2011г.							
	СП 2	Мярка 1	Представяне на своевременна и детайлна информация за прогнозата за макроикономическите и бюджетни показатели и за допусканията при формирането на икономическата и фискалната политики		Прозрачност на бюджетната процедура	Бюджетна процедура за 2013 г.							
		Мярка 2	Въвеждане на фискални правила	ЗИД на Закона за устройството на държавния бюджет и ЗИД на Конституцията на Република България	Приложение на фискалните правила - ограничаване на бюджетните разходи до 40% от БВП и на бюджетния дефицит до 2% от БВП	Разработен е Пакт за финансова стабилност. Приет е Закон за устройството на държавния бюджет. През 2012 г. предстои разглеждане в Народното събрание на Проект за изменение и допълнение на Конституцията на Република България.							

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	СП 2	Мярка 3	Използване на актуални макроикономически, фискални и бюджетни прогнози и ограничения, заложени с разходните тавани по ПРБК, дългосрочна стратегия по отношение на данъчно-осигурителната политика и нова процедура за промяна в данъчното законодателство в частта на преките данъци, заложени в Пакта за финансова стабилност и в законопроекта за изменение и допълнение на Конституцията на Република България при разработване на законопроекта за държавния бюджет и разчетите по консолидираната фискална програма	Закон за държавния бюджет за 2012 г.; Наредба за разработване на тригодишната бюджетна прогноза	Предвидимост на бюджетното планиране	В бюджетната процедура за 2012 г., приета с РМС № 40 от 2011 г. е предвидено по-нататъшно задълбочаване на процеса на съгласуваност и предвидимост при изготвянето на бюджета и устойчивост на бюджетните решения. При разработването на законопроекта за държавния бюджет за 2012 г. и на разчетите по КФП са използвани актуални (ревизирани) макроикономически прогнози, сценарии и допускания за развитието на секторните и хоризонталните политики. Разработването на проектобюджета като последна фаза на бюджетната процедура за 2012 г. беше обвързано с фискалните цели по отношение на дефицита и разходните ограничения, одобрени с Решение № 246 на Министерския съвет от 15 април 2011 г. за одобряване на бюджетната прогноза и приемане на разходните тавани по ПРБК за периода 2012–2014 г. Горните принципи се запазват и в бюджетната процедура за 2013 г., приета с РМС №41 от 20.01.2012 г. и се прилагат в процеса на подготовка на бюджетните документи, вкл. тригодишната бюджетна прогноза за периода 2013–2015 г. и последващо – при подготовката на проектобюджета за 2013 г.					
Пазар на труда	СП 3	Мярка 1	Увеличаване на тежестта на натрупания осигурителен стаж от 3 на сто на 4 на сто за всяка година, след като лицето вече отговоря на условията за пенсиониране, без да му е отпусната пенсия	чл. 70, ал.1 от Кодекса за социално осигуряване	Увеличаване на ефективната пенсионна възраст	В сила от 1 януари 2012 г.					
		Мярка 2	Въвеждане на правило, че правото на работодателя да прекрати трудовото правоотношение на лице, което е придобило право на пенсия за осигурителен стаж и възраст да възникне не по-рано от навършване на 63-годишна възраст за жените и 65-годишна възраст за мъжете, като едновременно с това да се запази правото на органа по назначаване да прекратява служебното правоотношение на държавните служители при придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст	чл.328, ал.1, т.10 от Кодекса на труда	Увеличаване на ефективната пенсионна възраст	В сила от 2012 г.					
		Мярка 3	Увеличаване на възрастта за пенсиониране на жените и мъжете – с по 4 месеца всяка година до достигане на 63 г. за жените през 2020 г. и 65 г. за мъжете през 2017 г.	чл. 68, ал. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване	Ускоряване на пенсионната реформа с увеличаване на законоустановената възраст за пенсиониране	В сила от 1 януари 2012 г.					
		Мярка 4	Увеличаване с две години на необходимия осигурителен стаж за придобиване на право на пенсия за работещите в специалните ведомства (военни и полиция) от 25 на 27 години	чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване	Ограничаване на ранното пенсиониране	В сила от 1 януари 2012 г.					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
Пазар на труда	СП 4	Мярка 1	Подкрепа за иновационната дейност в предприятията	ОП "Повишаване на конкурентоспособността на българската икономика"	Увеличаване на инвестициите за НИРД и иновации като фактор за повишаване на конкурентоспособността	Обявени са 6 процедури за подкрепа за НИРД и иновации в предприятията. Сключени са 85 договора с общ размер на предоставената БФП 33.5 млн. евро. Размерът на предоставените средства за създаване и развитие на иновации от предприятията до 2015 г. се очаква да възлезат над 135 млн. евро. Подкрепата за изпълнение на тази мярка се предвижда да продължи и през периода 2014-2020 г.	Липса на средства за осигуряване на съфинансиране от страна на кандидатите; Липса на достатъчно опит в изпълнение на проекти, особено по отношение на стартиращи предприятия;	Средствата са осигурени по линия на ЕФРР и съответното национално съфинансиране			
		Мярка 2	Подобряване на иновационната инфраструктура	ОП "Повишаване на конкурентоспособността на българската икономика"	Създаване на благоприятна иновационна среда, която да стимулира и подкрепя развитието на НИРД и иновациите като фактор за повишаване на конкурентоспособността	В процес на подбор на проекти са 2 процедури с общ бюджет от 25 млн. евро, предстои обявяване на още 2 процедури, насочени към подобряване на иновативната инфраструктура в страната. Размерът на предоставените средства за подобряване на иновативната инфраструктура до 2015 г. се очаква да възлезе на 75 млн. евро. Подкрепата за изпълнение на тази мярка се предвижда да продължи и през периода 2014-2020 г.	Липса на средства за осигуряване на съфинансиране от страна на кандидатите; Липса на достатъчно опит в изпълнение на проекти	Средствата са осигурени по линия на ЕФРР и съответното национално съфинансиране			
		Мярка 3	Финансови инструменти за подобряване достъпа до финансиране на предприятията	ОП "Повишаване на конкурентоспособността на българската икономика"	Подобряване достъпа до финансиране на българските предприятия чрез капиталови и заемни инструменти	Структурирани до момента са 5 финансови инструмента, чрез които да се осигури подобрен достъп до финансиране предимно на МСП: Фонд за нововъзникващ бизнес, Рисков фонд, Фонд за растеж, Мецанин фонд и Гаранционен фонд. Предстои структурирането на 6-ти финансов инструмент – Инструмент за финансиране чрез поделяне на риска. Общият финансов ресурс предвиден за изпълнение на тази мярка (средства, предоставени от ОПРКБИ и привлечени частни средства) е в размер на над 862 млн. евро. Изпълнението на тази мярка ще бъде до 2015 г. като е планирано нейното продължение и за периода 2014-2020 г.	Липса на достатъчно качествени бизнес идеи, които да привлекат интереса на финансовите посредници, предоставящи дялово финансиране.	Средствата са осигурени по линия на ЕФРР, национално съфинансиране и привлечени частни средства			
		Мярка 4	Повишаване на конкурентоспособността и развитие на благоприятна бизнес среда за предприятията	ОП "Повишаване на конкурентоспособността на българската икономика"	Оказване на подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на предприятията чрез подобряване на технологиите и управлението в предприятията, повишаване на енергийната ефективност, разнообразяване на енергийните източници, насърчаване на кооперирането в кластери и предоставяне на широк набор от услуги в подкрепа на бизнеса	Обявени са 14 процедури, чрез които се предоставя инвестиционна и консултантска подкрепа на предприятията в България с цел подпомагане на тяхното развитие, бизнес коопериране и растеж, както и 3 процедури в посока подобряване на бизнес средата. Размерът на предоставените средства за оказване на подкрепа на предприятията в България, както и такива в посока подобряване на бизнес средата до 2015 г. се очаква да възлезат на около 566 млн. евро. Подкрепата за изпълнение на тази мярка се предвижда да продължи и през периода 2014-2020 г.	Липса на средства за осигуряване на съфинансиране от страна на кандидатите; Липса на достатъчно опит в изпълнение на проекти;	Средствата са осигурени по линия на ЕФРР и съответното национално съфинансиране			

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	СП 4	Мярка 5	Участие на български предприятия в съвместни проекти, реализирани по европейски инициативи и програми	Закон за ратифициране на присъединяването на България към ЕВРИКА, ЕВРОСТАРС (в следващия програмен период предстои присъединяване към ЕКА)	Интернационализация на българските иновативни предприятия	Утвърдени са необходимите документи, които дават възможност българските предприятия да кандидатстват	Липсата на опит в българските предприемачи в участието им в международни проекти.	България е поела ангажимент пред ЕК за съфинансиране на проектите минимум 1 млн. евро. Допълнително – членски внос към организациите в рамките на 130 000 евро/годишно (след присъединяването към ЕКА).			
		Мярка 6	Изграждане на модерна научно-изследователска инфраструктура	Национална стратегия за развитие на научните изследвания до 2020 г.	Въвеждане на общонационални приоритети за развитие на науката в следващите години	Стратегията е приета през август 2011 г. и предстои нейното изпълнение					
		Мярка 7	Хоризонтален функционален анализ на системата за формулиране и реализация на научната политика	ОП "Административен капацитет"	Оптимизация на структурите и институциите, участващи във формулирането и реализацията на националната научна политика, по-добра координация между тях и идентифициране на необходимостта от изменение на законови и подзаконови нормативни актове.	Проектът стартира през 2011 г. и ще завърши до края на 2012 г.					
Пазар на труда	СП 5	Мярка 8	Модернизация на висшето образование	ЗИД на Закон за висшето образование	Реформа във висшето образование за подобряване качеството и достъпа до образование. Българската система за висше образование и наука се отваря за трансгранични дейности, което се очаква да допринесе за повишаване на качеството на образованието и научната дейност в българските висши училища. Също така се премахват ограниченията за платено обучение за бакалавърска и магистърска степен, след завършено средно образование, което се очаква да осигури допълнителен финансов ресурс за развитие на научноизследователската дейност във висшите училища.	ЗИД на Закона за висшето образование е приет през юли и декември 2011 г. Модернизацията на базата на изменения и допълнения на съществуващото законодателство като ефективен метод за инициране на промени.					
		Мярка 1	Интегрирано насърчаване на инвестициите и създаването на нови работни места във всички отрасли, вкл. в общини с безработица над средната в страната	Закон за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) и Правилник за неговото прилагане	Мобилизиране на двигателите за растежа чрез интегрирано насърчаване на капитала и труда; Подобряване на отрасловата структурата на икономиката.	Срок-постоянен. През 2011 г. бяха издадени 4 сертификата за инвестиция клас А за проекти на обща стойност 47.2 млн. евро, по които бяха разкрити 338 нови работни места. За същия период и по реда на същия закон са насърчени със средства от бюджета на МИЕТ (1.3 млн. евро) два сертифицирани по ЗНИ проекта за изграждане на довеждаща общинска пътна инфраструктура – стойността на инвестициите е 25.8 млн. евро като се създават 355 нови работни места. През 2012г. Предстои изменение и допълнение на закона с цел да се разшири възможността за финансови и данъчни стимули за инвестиции създаващи нови работни места. Ще бъдат включени високотехнологични услуги.	Недостатъчен инвеститорски интерес в резултат на глобалната криза и засилената конкуренция в привличането на инвестиции				
		Мярка 2	Осигуряване на подходяща и ефективна държавна социална инфраструктура за развитието на устойчиви градски ареали	ОП "Регионално развитие"	Икономия на енергия – 12000 MW/ч; Брой регистрирани лица, облагодетелствани от обновяване на сградите/помещенията – 50 000; Население, облагодетелствано от подобрената социална инфраструктура – 2 000 000	Към 31.12.2011 г. се изпълняват 16 договора на обща стойност 2.2 млн. евро					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
	СП 5	Мярка 3	Реконструкция/обновяване и оборудване на общински лечебни заведения в градските агломерации	ОП "Регионално развитие"	Осигуряване на подходяща и ефективна общинска здравна инфраструктура в общините извън градските агломерационни ареали с цел подобряване на достъпа до диагностика, лечение и долекуване на населението в малки общини Индикатори за измерване на резултатите съобразно целта: Брой пациенти, облагодетелствани от подобрена здравна инфраструктура; Брой пациенти, облагодетелствани от закупената апаратура/оборудване; Икономия на енергия от обновяване на сградите на лечебните заведения (MWh/средногодишно); Общ брой население, облагодетелствано от обновените сгради на лечебните заведения; Брой създадени временни работни места; Подобрена инфраструктура на здравеопазването – кв.м. РЗП; Брой закрити общински лечебни заведения за болнична помощ; Брой създадени/подкрепени медицински центрове (лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ с най-малко трима лекари с различни признати специалности, с до десет легла за престой на пациенти до 48 часа)	В процес на изпълнение – проектните предложения са на етап оценка					
Пазар на труда	СП 5	Мярка 4	Деинституционализация на грижите за деца в риск	Национална стратегия "Визия за децата в Република България"; ОП "Регионално развитие" и ОП "Развитие на човешките ресурси"	Профилактика на изоставянето на деца, деинституционализация на грижата за деца и гарантиране на отглеждане на децата в добра семейна среда. Закриване на домовете за деца и изграждане на центрове за настаняване от семеен тип; Индикатори за измерване на постигнатото – брой институции за децентрализирана грижа за децата. Разкриване на алтернативни услуги в общността за деца, напускащи специализираните институции. Индикатори за измерване на постигнатото – брой деца от специализирани институции, реинтегрирани в общността; брой деца, ползващи услуги в общността.	Към 31.12.2011 г. се изпълняват 25 договора на обща стойност 16.3 млн. евро, а броят на предоставените социални услуги за деца и семейства е 303. Проектът "Детство за всички", насочен към деца с увреждания от 24-те институции в страната, към момента са изготвени индивидуални оценки на децата; направена е Национална карта на резидентните и съпътстващи услуги, допълнителни медицински интервенции на критичните деца, в рамките на който се осъществява тази мярка със срок 2014 г., като изпълнението на мярката се очаква да продължи и през периода 2014–2020 г. Предстои да стартира изграждането на различни нови социални услуги в общността, които да бъдат разкрити като алтернатива на институционалната грижа. В допълнение, по проект „И аз имам семейство“ ще стартират различни дейности за развитие на приемната грижа, с цел подкрепа на процеса на деинституционализация, чрез създаване и реализиране на устойчив модел за заместваща семейна грижа за деца. Сключени са 3 договора по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по три схеми "Шанс за щастливо бъдеще – Компонент I" (за реформиране на домовете за медико-социални грижи за деца); "Да не изоставяме нито едно дете – Компонент I" (за извеждане на децата с увреждания от специализираните институции); "Приеми ме" (за развитие на					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
						приемната грижа). Общата стойност на договорите е за 11.7 млн. евро. С изключение на схема "Приеми ме", останалите процедури имат за цел да подготвят последващия процес на деинституционализация. В тази връзка, до края на 2012 г. ще стартират още три процедури на стойност около 34.1 млн. евро, чрез които да се подкрепи създаването на заместващи услуги в общността за децата, напускащи специализираните институции.					
		Мярка 5	Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение	ОП "Регионално развитие"	Намаляване на бедността за уязвими групи в обществото. Индикатор за измерване на постиганото – брой подпомогнати лица	Обявена е схема за предоставяне на БФП на 04.08.2010 г. с краен срок за подаване на проектни предложения: 01.03.2012 г. Изпълнението на мярката ще стартира през втората половина на 2012 г.					
	СП 5	Мярка 6	Инвестиции в интегрирани услуги за ранно детско развитие /за деца от 0 до 7 г./	Заемно споразумение 7612 BG от 18.11.2008 г. със Световната банка по проект за Социално включване;	Въвеждане на интегрирана система за подкрепа на децата и семейството с цел социално включване	Към 31.12.2011 г. са подписани споразумения за финансиране с 58 общини-бенефициенти по проекта. Проведени са 52 обществени поръчки за избор на изпълнител на строителни дейности на обща стойност над 10.2 млн. евро, като вече са сключени договори за строителство за 48 проекта на стойност над 9.7 млн. евро. През януари 2012 г. стартира втори етап на кандидатстване по Проекта за социално включване. Поканени са 10 общини-кандидати. Крайният срок за подготовка и представяне в МТСП на проектните предложения е 29.02.2012 г.	7.1 млн. евро външно финансиране по бюджета на МТСП за 2012 г.; Към 31.12.2011 г. общата стойност на проекта е 29.6 млн. евро, от които 27.1 млн. евро от заемни средства и 2.5 млн. евро съфинансирани от общинните бенефициенти.				
		Мярка 7	Подпомагане на семействата с деца	Закон за семейни помощи за деца	Подобряване качеството на живот и сигурността на семействата	Общата стойност на изплатените помощи към 31.12.2011 г. възлиза на 250.5 млн. евро.	Предвидените в бюджета средства за 2012 г. са 247.8 млн. евро				
		Мярка 8	Създаване на мрежа от услуги за дългосрочна грижа	чл. 19 от Закона за социално подпомагане; Националната стратегия за демографско развитие на РБ (2006–2020 г.) и Националната концепция за активен живот на възрастните хора	Подобряване на качеството на живот на възрастните хора след излизането им от пазара на труда	Към 31.12.2011 г. броят на социалните услуги за възрастни хора е 152. От тях 55 са дневни центрове за възрастни хора с увреждания, 49 са дневни центрове за стари хора и 48 са центровете за социална рехабилитация и интеграция за възрастни хора. Общият капацитет на трите вида услуги е 4 716 места, като заетите са 4 299. Домовете за стари хора са 81, с капацитет 5 740 места, като към края на 2011 г. са заети 5 264 места.					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
Пазар на труда		Мярка 9	Разработване на всеобхватна стратегия за борба с бездомността	Декларация на Европейския парламент за премахване на уличната бездомност от 22 април 2008 г., Писмена декларация на ЕП относно стратегията на ЕС за бездомните от декември 2010 г. и „Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване: европейска рамка за социално и териториално сближаване“ от 16 декември 2010г., както и Международен план за действие по застаряването от Мадрид 2002 г.	Прилагане на цялостна политика за борба с бездомността се цел да се намали бездомността. Събиране на актуални данни за броя на бездомните лица; създаване на статистическа база данни; разработване на цялостна стратегия за борба с бездомността.	Планирана за 2014 г. Ще се търси възможност за европейско финансиране през следващия програмнен период.					
		Мярка 10	Създаване на интегрирани социални, здравни и образователни услуги за бездомните лица	Декларация на Европейския парламент за премахване на уличната бездомност от 22 април 2008 г., Писмена декларация на ЕП относно стратегията на ЕС за бездомните от декември 2010 г. и „Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване: европейска рамка за социално и териториално сближаване“ от 16 декември 2010г., както и Международен план за действие по застаряването от Мадрид 2002 г.	Подобряване здравната и образователната култура и достъпа до здравни, образователни и социални грижи на бездомни лица. Индикатори - брой здравни, образователни и социални грижи за едно лице	Към 31.12.2011 г. броят на Центровете за временно настаняване е 10, с капацитет 613 места. Ще се търси възможност за допълнително европейско финансиране през следващия програмнен период.					
		Мярка 11	Разработване на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020	Проект на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване	Намаляване на бедността и създаване на условия за насърчаване на социалното включване.	Проектът на стратегията е разработен. Очаква се към 30.06.2012 г. финалният вариант на стратегията да е готов.					
	СП 5	Мярка 12	Подобряване на контролната дейност и съвместни действия на социалните партньори и повишаване качеството на работните места	ОП "Развитие на човешките ресурси"	Намаляване на недеklarираната заетост	По схема „Повишаване ефективността на контролната дейност“ ще бъдат насочени близо 1.8 млн. евро за базови и надграждащи обучения по управление на качеството на контролната дейност за 400 служители на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“; По схема „Подобряване контрола на труда“ ще бъдат насочени около 5.1 млн. евро за наемане на 110 асистенти в инспекционната дейност и обучение на 570 трудови инспектори с цел укрепване на капацитета на ИА „ГИТ“; По схема „Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори“ ще бъдат предприети действия за ограничаване на неформалната икономика в редица сектори на икономиката. Краен срок - 2015г.					
		Мярка 13	Активно включване на пазара на труда на безработни лица от уязвими групи (хора с увреждания, лица, получаващи социални помощи, безработни лица от уязвими етнически групи и др.)	Закон за социално подпомагане; Национален план за действие по заетостта	Подпомагане на лица и семейства от уязвими групи	През 2011 г. са подпомогнати 276 790 лица и семейства.	Предвидените в бюджета средства за 2012 г. са 72.3 млн. евро.				

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
Пазар на труда	Мярка 14	Осигуряване на материална подкрепа и достъпна среда за хората с увреждания	Закон за интеграция на хората с увреждания; Устройствен правилник на Агенцията за хората с увреждания	Интегриране на хората с увреждания във всички области на обществения живот	Размерът на изплатените интеграционни добавки по Закона за интегриране на хората с увреждания към 31.12.2011 г. възлиза на 81.4 млн. евро. Предвидените в бюджета средства за 2012 г. са осигуряване на материална подкрепа на 494 400 лица. През 2011 г. за осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания са изразходвани 0.21 млн евро.							
	Мярка 15	Актуализиране на Стратегията за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008–2015 г. и изготвяне на План за действие за периода 2012–2013 г. в изпълнение на стратегията	Решение на Министерски съвет от 29 юни 2011г. Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, Стандартните правила на ООН за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания, Конвенцията на ООН за правата на детето	Интегриране на хората с увреждания във всички области на обществения живот	Актуализация на стратегията до април 2012г. и изготвяне на План за действие до май 2012 г.							
	Мярка 16	Регламентиране на временна работа и гъвкави форми на заетост	Кодекса на труда; Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ)	Осигуряване на равнопоставеност между надомните работници и работещи от разстояние и останалите работници, като се отчита специфичният характер на този труд.	Промените в Кодекса на труда и ЗНЗ са приети през 2011 г. и началото на 2012 г.							
	СП 5	Мярка 17	Осигуряване на заетост и обучение на младите хора включително чрез реализиране на: – Програма „Старт на кариерата“, – Схема „Повишаване заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България“ – Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ – Схема „Подкрепа за институционалното изграждане на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването“ – Мерки по ЗНЗ – чл.36, ал.1 и ал.2, чл.41	Национален план за действие по заетостта; Национална програма за младежта 2011–2015 г. ОП "Развитие на човешките ресурси"	Целевите стойности са 76 хил. души включени в обучение младежи и 73 хил. души включени в заетост младежи.	Към 31.12.2011 г. в програми, мерки и схеми за обучение и заетост са включени 29 хил. лица.		164.7 млн. евро от държавен бюджет и ЕСФ				
		Мярка 18	Осигуряване на заетост на безработни лица, включително от неравнопоставените групи на пазара на труда в т.ч. чрез реализация на: – Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и Схема „Развитие“ – Националната програма „Асистенти на хора с увреждания“ и Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания – Схема „Отново на работа“ – Схема „Обучение и адаптация“	Национален план за действие по заетостта; ОП "Развитие на човешките ресурси"	293 хил. лица, включени в заетост	Към 31.12.2011г. включени в заетост безработни лица са 42 хил.		678.8 млн. евро от държавен бюджет и ЕСФ				
		Мярка 19	Подкрепа за откриване на нови работни места и насърчаване на географската мобилност с цел работа в т.ч. чрез реализация на: – Мерки по Закона за насърчаване на заетостта – Схема „Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност“	Национален план за действие по заетостта; ОП "Развитие на човешките ресурси"	Включени в обучение – 50 хил. лица и в заетост – 75 хил. лица	Към 31.12.2011г. включени в заетост – 6.7 хил. лица		171.9 млн. евро от държавен бюджет и ЕСФ				

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
			– Схема "По близо до работа"								
	Мярка 20		Осигуряване на възможности за обучение на безработни и заети лица за придобиване на ключови компетентности и професионална квалификация в съответствие с потребностите на бизнеса в т.ч. чрез реализация на: – Схема „Аз мога“ и схема „Аз мога повече“ – Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица“ фаза 1, фаза 2 и фаза 3 – Схема „Адаптивност“	Национален план за действие по заетостта; ОП "Развитие на човешките ресурси"	Приложение на схеми за учене през целия живот. Включени в обучение – 475 хил. лица	Към 31.12.2011г. включени в обучение лица са 41 хил. лица		607.7 млн. евро от държавен бюджет и ЕСФ			
	Мярка 21		Модернизирани на предоставяните посреднически услуги за заетост в т.ч. чрез реализация на: – схема „Модернизирани на системата за предоставяне на услуги“	Национален план за действие по заетостта; ОП "Развитие на човешките ресурси"	Брой бюра по труда, в които е въведено обслужване на "едно гише" – 100 %. Изградени 108 обществени терминала осигуряващи достъп до информация за предлагани и търсени работни места	Брой бюра по труда, в които е въведено обслужване на "едно гише" – 35 %.		34.8 млн. евро от държавен бюджет и ЕСФ			
	Мярка 22		Подкрепа за предприятия в сферата на социалната икономика	ОП "Развитие на човешките ресурси"	Брой новосъздадени социални предприятия; Брой подкрепени съществуващи социални предприятия.	През 2011г. са финансирани 88 проекта.					
Пазар на труда	СП 5	Мярка 23	Нов закон за предучилищното и училищното образование	Проект на Закон за предучилищното и училищното образование (одобрен с РМС №271 от 05.04.2012 г.)	Реформа в училищното образование за повишаване на качеството и достъпа до образование. Повишаване на достъпа до качествено образование и задържането в образователната система се постига чрез разработване на нови образователни стандарти за придобиване на единна общообразователна подготовка, независимо от местоположението или вида на училището, предлагане на гъвкави форми на обучение (алтернативни, паралелни, дистанционни) съобразени с различните възможности и потребности на децата, обща и допълнителна подкрепа, организация на учебния процес в извънкласни занимания и подготовка и подобряване на проходимостта на системата. Със закона се въвежда нова образователна структура, която осигурява равен достъп до качествено образование за всички ученици в съответствие с целите и приоритетите на стратегическата рамка за европейско сътрудничество „Образование и обучение 2020“ и водещата инициатива „Младешко движение“.	В началото на 2012 г. на обсъждане е предложен проекта на Закон за предучилищното и училищното образование - законопроектът е одобрен с РМС №271 от 05.04.2012 г. Концепцията на закона, представена през март 2011 г., се основава на организация на образователната среда, ориентирана към детето и ученика, към неговите способности и култура. Законът се предвижда да бъде приет до средата на 2012 г.					
		Мярка 24	Модернизация на висшето образование	ЗИД на Закон за висшето образование	Реформа във висшето образование за подобряване качеството и достъпа до образование. Отваря се българската система за висше образование и наука за трансгранични дейности, което се очаква да допринесе за повишаване на качеството на образованието и научната дейност в българските висши учебни заведения. Също така се премахват ограниченията за платено обучение за бакалавърска и магистърска степен, след завършено средно образование, което се очаква да осигури допълнителен финансов ресурс за развитие на научноизследователската дейност във висшите училища.	ЗИД на Закона за висшето образование е приет през юли и декември 2011 г. Модернизацията на висшето образование ще продължи на базата на изменения и допълнения на съществуващото законодателство като ефективен метод за инициране на промени.					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
		Мярка 25	Средносрочен модел за прогнозиране на бъдещите знания и умения в България		Подобряване на съответствието между търсене и предлагане на труд	През 2011 г. беше тестван модела и са получени първите прогнозни данни за търсенето на работна сила с определени качествени характеристики за периода до 2020 г.					
		Мярка 26	Социална интеграция на ромите	Национална стратегия за интегриране на ромите (2012–2020) и План за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012–2020)	Политически рамков документ задаващ насоките за изпълнение на политиката за социална интеграция на ромите	Стратегията е приета с РМС №1 от 05.01.2012 г. и е приета единодушно от Народното събрание през март 2012 г.					
Продуктов пазар и пазар на услуги	СП 6	Мярка 1	Отмяна/опростяване/привеждане на режими в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност	Решение на Съвета за административна реформа; Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност	Намаляване на административната тежест върху бизнеса, вкл. съкращаване на срокове, опростяване на процедури	Извършване на преглед на съществуващите и най-често използваните регулаторни режими с оглед премахване на ненужни режими, опростяване на процедури, съкращаване на срокове и разширяване на обхвата на мълчаливото съгласие при регистрационните режими. Ще бъдат изготвени и съответните нормативни промени и предложени за приемане от МС.					
Продуктов пазар и пазар на услуги	СП 6	Мярка 2	Привеждане на всички тарифи за таксите в съответствие с приетата Методика за определяне на разходно-ориентиран размер на таксите	РМС № 1 от 5 януари 2012 г.; Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност	Намаляване на таксите за административни услуги, свързани със стопанска дейност; намаляване на разходите за бизнеса, с което ще се подобри бизнес средата	Преглед на всички тарифи за такси, които се приемат от МС и привеждането им в съответствие с Методиката за таксите. Възможно интегриране с инициативата по мярката 1. Изследване на бизнес процесите, изготвяне на оценка на разходите и предложения за нормативни промени за привеждане в съответствие на таксите с методиката. Съвета за административна реформа стартира процедурата през януари 2012 г. като първият етап е определяне на екипи от експерти по направления. Вторият етап е разглеждане на нормативни промени от МС като предложенията за привеждане в съответствие с новата методика ще са готови в края на юни 2012 г. с приложение от 1 януари 2013 г.		Въвеждане на разходно-ориентиран размер на таксите. Възможно е намаляване на приходите от такси с 25.6 до 102.3 млн. евро			
		Мярка 3	Извършване на функционални анализи на МВР, НЗОК и НОИ	ОП "Административен капацитет"	Извършени функционални анализи в три големи държавни системи с цел да се адаптира тяхната структура на администрацията към реалните потребности на гражданите и бизнеса и прилаганите политики в бъдеще.	Избор на изпълнители по Закона за обществените поръчки. Изготвяне на съответни нормативни промени. При анализите ще се използва възприета методика за извършване на функционален анализ като ще се изготвят и сравнителни прегледи спрямо релевантните системи в други държави-членки. Целта е извършването на функционални анализи да се въведе за всички системи в държавната администрация и да се извършва на всеки 3 години. Проектът се изпълнява през 2012 г.		1 млн. евро, осигурени по ОПАК			

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
Продуктов пазар и пазар на услуги		Мярка 4	Изграждане на система за планиране на потребностите от човешки ресурси и развитие на системата за подбор на кадри в държавната администрация	ОП "Административен капацитет"	Изградена единна система за планиране и подбор на човешките ресурси; подобряване на качеството на административните услуги и осигуряване на административния капацитет на ключови постове в държавната администрация.	Развитие на системите за набиране и подбор на човешки ресурси в администрацията и изработване на система за планиране на човешките ресурси в администрацията. Ще се надградят резултати от проекти по ОПАК. Ще се направи преглед на съществуващите системи и сравнителен преглед с други държави-членки. Ще се предложат нормативни изменения. В процес на утвърждаване е тръжната документация за избор на изпълнители по Закона за обществените поръчки. Вследствие ще бъде утвърден единен модел. Проектът е до януари 2013 г.		1 млн. евро, осигурени по ОПАК			
		Мярка 5	Създаване на Базисен модел за комплексно административно обслужване	ОП "Административен капацитет"	Изработен базисен модел за приложение на принципа на "едно гише" между няколко администрации; подобряване на административното обслужване. Тази мярка е част от по-мощна мярка за въвеждане на електронното управление.	Ще бъде създаден Базисен модел за комплексно административно обслужване като ще бъде надграден съществуващия модел за административно обслужване на едно гише като се развие чрез принципа "едно гише", но между няколко администрации. Ще се разпространи, включително в интернет и ще бъде основа за понататъшни прегледи на административното обслужване и неговото развиване. В процес на утвърждаване е тръжната документация за избор на изпълнител по Закона за обществените поръчки.					
	СП 6	Мярка 6	Изготвяне на Методология за реинженеринг на работните процеси	ОП "Административен капацитет"	Изработена единна методология с цел подобряване на административното обслужване	Ще се изследват съществуващи практики и ще изготви единна методология, която ще се използва за последващи прегледи на нивото на административното обслужване и развиването му като комплексно. Тази мярка е част от по-мощен проект за въвеждане на електронното управление. Ще се разпространи, включително в интернет. В процес на утвърждаване е тръжната документация.					
		Мярка 7	Повишаване на ефективността и засилване на последващия контрол в областта на обществените поръчки и подобряване на взаимодействието и сътрудничеството между контролните органи в областта на възлагането и изпълнението на обществените поръчки	ЗИД на Закон за държавната финансова инспекция	По-добър контрол по възлагане и изпълнение на обществените поръчки; получаване на по-добър продукт-цена при възлагане на обществени поръчки и ефективност на държавните разходи	ЗИД е приет през 2011 г.					
		Мярка 8	Създаване на единна регулаторна рамка за всички видове режими и процедури за обществени поръчки и подобряване ex-ante контрола върху обществените поръчки за проекти финансирани със средства от европейските фондове	ЗИД на Закон за обществените поръчки	По-добър контрол по възлагане и изпълнение на обществените поръчки; получаване на по-добър продукт-цена при възлагане на обществени поръчки и на временно установяване на нередности при изпълнение на обществени поръчки финансирани със средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.	ЗИД е приет през 2011 г.					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
Продуктов пазар и пазар на услуги	Мярка 9	Ефикасен финансов контрол и прозрачност при финансовото управление на публичните средства	ЗИД на Закона за вътрешния одит в публичния сектор	Постигане на съответствие със стандартите за вътрешен одит на Международния институт на вътрешните одитори; регламентира възможността за провеждане на вътрешен одит от външни за организацията физически лица, които отговарят на определени условия; разширява се обхвата на дейността на звената за вътрешен одит в първостепенните разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК) с цел ефикасно изразходване на публични средства	ЗИД е приет през 2011г.							
		Мярка 10	Подобряване на отчетността и контрола върху разходите и задълженията на предприятията с държавно участие	ЗИД на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор	Подобряване на законосъобразното, ефективно и оптимално управление на търговските дружества с държавно участие и държавните предприятия; Спазване на ангажиментите на страната за избягване на прекомерен бюджетен дефицит	ЗИД е приет през 2011 г. Предстои назначаване на квестори в предприятията с държавно участие						
		Мярка 11	Ограничаване увеличаването на числеността на държавната администрация и регламентиране дейността на консултативните звена към органите на изпълнителната власт	ЗИД на Закон за администрацията	Подобряване на качеството и ефикасността при използване на публични средства	ЗИД е приет през февруари 2012 г. В срок от 6 месеца след влизането му в сила предстои провеждане в съответствие на подзаконова нормативна уредба.						
		Мярка 12	Оптимизация на функции в държавната администрация	План за изпълнение на мерките за оптимизация на държавната администрация.	Подобряване на ефикасността и ефективността на административните структури и премахване/облекчаване на административни режими	Мониторингът на изпълнението на плана ще продължи и през 2012 г.						
		Мярка 13	Ефективен контрол на финансовото управление в лечебните заведения	ОП "Развитие на човешките ресурси"	Внедряване на интегрирана здравно-информационна система за свързване в реално време на институциите и изпълнителите в сферата на здравеопазването	Двугодишен проект, финансиран със средства от ЕСФ стартира през 2011 г. Срок за изпълнение - края на 2013 г.	5 млн. евро по ОПНЧР - ЕСФ и държавно съфинансирани					
	СП 6	Мярка 14	Подобряване на методите на заплащане и контрол на дейността на болниците	Ратификация на основание на Конституцията на Република България и РМС №836/17.11.2011 г.	Внедряване на диагностично-свързаните групи на базата на класификационната система AR-DRG	Договорът за използване на класификационната система е ратифициран на 14 декември 2011г. Предстои внедряването на системата.						
		Мярка 15	Оптимизация на разходите в болничния сектор	ЗИД на Закон за лечебните заведения; Национална здравна карта за лечебните заведения	Равномерно териториално разпределение на здравните услуги, финансирани с публични средства чрез НЗОК и прецизиране на дейностите и минималните изисквания към лечебните заведения	Националната здравна карта е приета през февруари 2011 г., а ЗИД на закона за лечебните заведения е приет на първо четене от НС през февруари 2012 г. Според РМС №103 от 24.02.2011 г., с което е приета Националната здравна карта на лечебните заведения може да се извърши актуализация на картата чрез изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения през 2015 г.						
		Мярка 16	Изготвяне на Концепция за реформа на областно ниво	Решение №3 от 13.07.2011г. на Съвета по децентрализация на държавното управление	Модел за бъдеща регионализация и за подготовка за въвеждане на второ ниво на самоуправление	За приложението на Концепцията следва да бъдат направени изменения на законодателството, в частност на Закона за административното и териториално управление на Република България, Закона за регионалното развитие, Закона за администрацията и Административно-процесуалния кодекс.						

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
		Мярка 17	Прецизиране и разширяване на възможностите за публично-частно партньорство и допълнение на законодателството в областта на обществените поръчки и концесиите	Законът за публично-частното партньорство (ЗПЧП)	Прозрачност в отношенията между държавата и бизнеса и приложение на форми на публично-частно партньорство за всички обекти на социалната инфраструктура (болници, училища, детски градини, затвори, спортни обекти и др.), както и за поддържане на пътища, ж.п. гари, събиране, депониране и преработване на битови отпадъци. Подобряване на качеството, ефикасността и прозрачността при използване на публични средства.	Одобен с РМС № 685 от 13 септември 2011 г.					
		Мярка 18	Консултативен механизъм във връзка с налагането на финансови корекции при нарушения по оперативни програми	Методология за определяне на финансови корекции ПМС № 134/2010г.	Уеднаквяване на практиката при налагането на финансови корекции от страна на Договарящите органи на ОП за нарушения, свързани, както с изпълнението на договорите/заповедите за предоставяне на БФП, така и с прилагането на Методологията за определяне на финансови корекции.	Механизмът е създаден през октомври 2011 г.					
		Мярка 19	Разработване на концепция за нов Закон за таксите	ОП "Административен капацитет"	Привеждане на политиката на таксите в съответствие с обществените отношения като условие за добро управление	През септември 2011 г. стартира проект "Политика на таксите в съответствие с обществените отношения – условие за добро управление", като концепцията на закона ще бъде разработена до началото на 2013 г. Новият закон за таксите се очаква да бъде прет до средата на 2013 г.					
		Мярка 20	Въвеждане на система за електронен обмен на документи в държавната администрация	Стратегическо направление „Цифрова администрация“	Очаква се да спести време и финансов ресурс и да повиши ефективността на администрацията и ефикасността при използване на публични средства.	През март 2012 г. всички централни администрации се присъединиха към системата, като до средата на годината ще започне и присъединяване на всички общински администрации.					
		Мярка 21	Въвеждане на задължение за поддържане на публични регистри	ЗИД на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД)	Подобряване качеството на административните услуги	ЗИД на ЗОАРАКСД влиза в сила от 20 май 2012г.					
Продуктов пазар и пазар на услуги	СП 6	Мярка 22	Развитие на електронното управление	ОП "Административен капацитет"	Подобряване качеството на административните услуги	През 2011 г. бяха реализирани 46 проекта за централните, областните и общинските администрации, включващи реинженеринг на процесите и актуализиране на вътрешните правила, регламентиращи предоставянето на електронни административни услуги от администрациите, както и въвеждането на електронни услуги за гражданите и бизнеса. По същата процедура през 2011 г. е въведена информационна система „Лицензиране и регистри“ в Комисията по регулиране на съобщенията (КРС).					
		Мярка 23	Национален план за действие за насърчаване на „зелените“ обществени поръчки 2012-2014 г.	Протокол №38.2 от заседание на Министерски съвет на 13.10.2011 г.	Целта е да повиши информираността на заинтересованите страни за ползите от възлагане на зелените поръчки, да стимулира закупуването на стоки и услуги с по-висока „обществена стойност“ и да съдейства за ефективното възлагане на „зелени“ обществени поръчки	Планът е приет през 2011г. с приложение от 01.01.2012 г.					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
СП 7	Мярка 1	Повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради	ОП "Регионално развитие"	Осигуряване на по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради в градските центрове. Индикатори за постижение - Намаляване на емисиите на парникови газове (CO2 и еквивалентни) –kt/средногодишно; Икономия на потребление на енергия в обновените жилищни сгради (MWh/годишно); Брой жители, облагодетелствани от подобрена жилищна инфраструктура; Подобрена жилищна инфраструктура – кв.м. РЗП; Брой обновени многофамилни жилищни сгради/блок секции.	Изпълнение на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 градски центрове. В процес на изпълнение - обявена е схема за предоставяне на БФП на 18.07.2011 г. в размер на 25.5 млн.евро. и краен срок за подаване на проектни предложения: 31.01.2012 г.							
	Мярка 2	Повишаване на енергийната ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации	ОП "Регионално развитие"	Намаляване на емисиите на парникови газове (CO2 и еквивалентни); Икономия на енергия от обновяването на сградите на образователната инфраструктура	В процес на изпълнение – към 31.12.2011 г. по ОПРР се изпълняват 23 договора на обща стойност 42.5 млн. евро							
	Мярка 3	Повишаване на енергийната ефективност в общинска образователна инфраструктура на 178 малки общини	ОП "Регионално развитие"	Индикатори за постижение - Икономия на енергия от обновяването на сградите на образователната инфраструктура (MWh/средногодишно)	В процес на изпълнение – към 31.12.11 г.по ОПРР се изпълняват 35 договора на обща стойност 13.8 млн. евро							
	Мярка 4	Изграждане на междусистемна газова връзка България - Сърбия и България - Румъния	ОП "Регионално развитие"; „Европейската енергийна програма за възстановяване"	Изградена междусистемна газова връзка България -Сърбия и България-Румъния; обезпеченост на доставките от газ, диверсификация на източниците за доставки	През януари 2012 г. започна предпроектно проучване на стойност 2.5 млн. евро за изграждане на междусистемна газова връзка България – Сърбия. За същинското изграждане на междусистемната газова връзка са осигурени 48 млн. евро по линия на ОПРКБИ. Към настоящия момент, се изпълнява подписаният на 27.09.2011 г. договор между „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Тракия газ проект“ ЕАД за проектиране за наземната част от проекта на българска територия, свързващ националните газопроводни мрежи на България и Румъния, както и на Географско информационна система (ГИС) Русе-изток. Планира се строителните работи да започнат през месец август 2012 г. и да приключат в края на 2012 г., а газопроводът да влезе в експлоатация в началото на 2013 г.							
СП 7	Мярка 5	Осигуряване на подходяща и рентабилна инфраструктура на висшите училища в градските агломерации	ОП "Регионално развитие"	амаляване на емисиите на парникови газове (CO2 и еквивалентни) – kt/средногодишно; Икономия на енергия от обновяването на сградите на висшите училища (MWh/средногодишно); Брой лица /студенти, служители и преподаватели/ облагодетелствани от подобрена образователна инфраструктура – кв.м. РЗП.	В процес на изпълнение - към 31.12.2011 г., по ОПРР се изпълняват 13 договора на обща стойност 19.6 млн. евро							
	Мярка 6	Създаване на Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) - единен координиращ административен орган в областта на ВЕИ	Устройствен правилник на АУЕР с ПМС №296 от 30.10.2011 г.	Стимулират инвестициите в технологии за възобновяеми източници и производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници. АУЕР е правоприемник на Агенцията по енергийна ефективност.	Създадена през октомври 2011 г.							
	Мярка 7	Създаване на електроенергийна борса	ЗИД на Закона за енергетиката; Директива 2009/72/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия; Директива 2009/73/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ; Трети енергиен	Либерализация на пазара на електроенергия	От началото на 2011 г. започна пилотно тестване на новия модел, с който да се въведе почасов пазар, позволяващ търговията на електроенергия да се реализира чрез електроенергийна борса.							

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
				либерализационен пакет		Мярката ще се осъществи до средата на 2012 г. чрез приемането на ЗИД на Закона за енергетиката, лицензирането на координаторите на балансиращи групи, регистрацията от ЕСО на координаторите на балансиращи групи, сключване на договори и предоставяне на гаранционни обезпечения. Проектозаконът е приет на първо четене от Народното събрание на 8 март 2012 г. и е в процес на обсъждане в парламентарните комисии.					
	Мярка 8	Отделяне на преносните оператори от производителите на енергия	ЗИД на Закона за енергетиката; Директива 2009/72/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия; Директива 2009/73/ЕО относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ; Трети енергиен либерализационен пакет	Преструктуриране в енергийния сектор – отделяне на преносните оператори с оглед на ускоряване на създаването на интегриран и напълно работещ вътрешен пазар на енергия, за да се осигурят безпроблемен приток на газ и електроенергия, да се гарантира безпрепятствен и равнопоставен достъп на всички участници до енергийните мрежи, както и развитие на мрежовата инфраструктура в полза на всички участници. Отделянето по собственост на мрежата е част от този модела за „независим“ преносен оператор, като преносната мрежа и всички необходими активи ще бъдат собственост на независимия преносен оператор (Електроенергийния системен оператор ЕАД - ЕСО).	До средата на 2012 г. ще бъде приет ЗИД на Закон за енергетиката. Проектозаконът е приет на първо четене от Народното събрание на 8 март 2012 г. и е в процес на обсъждане в парламентарните комисии.						
	Мярка 9	Втори национален план за действие по енергийна ефективност (НПДЕЕ) за 2011-2013г.	Протокол № 36 от заседанието на Министерския съвет на 28.09.2011 г.	60 индивидуални мерки за повишаване на енергийната ефективност във всички сектори.	Приет през септември 2011 г.						
	Мярка 10	Фонд за жилищно обновяване (ФЖО)	ОП "Регионално развитие"	Използване на инструменти за финансов инженеринг за финансиране на мерки за енергийна ефективност, чрез предоставяне на заеми и гаранции по заеми.	Към момента за управление на фонда се предоставят 6.4 млн. евро от ОПРР, а осигуреното от ФЖО съфинансиране е в размер 0.5 млн. евро.						
Мерки с влияние върху икономическия сценарий (2)	Мярка 1	Интегрирано насърчаване на инвестициите и създаването на нови работни места във всички отрасли, вкл. в общини с безработица над средната в страната	Закон за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) и Правилник за неговото прилагане	Мобилизиране на двигателите за растежа чрез интегрирано насърчаване на капитала и труда; Подобряване на отрасловата структурата на икономиката.	Срок-постоянен. През 2012г. Предстои изменение и допълнение на закона с цел да се разшири възможността за финансови и данъчни стимули за инвестиции създаващи нови работни места. Ще бъдат включени високотехнологични услуги.	Недостатъчен инвеститорски интерес в резултат на глобалната криза и засилената конкуренция в привличането на инвестиции					
(1) Тази класификация е в съответствие с вече използваната в рамките на прегледа на СП по време на първия Европейски семестър.											
(2) Независимо от основната област на политиката, тази част включва каквито и да е планирани или в процес на приложение структурни мерки от ДЧ, които не са в отговор на предходни специфични препоръки , но имат влияние и ефекти върху макроикономическия сценарий											
(3) Под други макроикономически променливи основно се има предвид основните компоненти на вътрешното търсене (частно потребление и инвестиции) и заетостта.											

Приложение 2. Отчитане на изпълнението на националните цели в изпълнение на тези по стратегия „Европа 2020“ и други ключови ангажименти, заложен в актуализацията за 2012 г. на Националната програма за реформи на Република България

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)	Оценени ефекти от приложението на мерките	
Национални цели по водещите инициативи на стратегия „Европа 2020“			
	Мярка	Статус на изпълнение	
Национална цел за 76% заетост на населението на 20-64 години до 2020 г.	Подкрепа и създаване на възможности за намиране на първа работа на младежи	Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ по ОПРЧР – в процес на изпълнение до 2013 г. Схема „Повишаване на заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България“ по ОПРЧР – в процес на изпълнение до 2013 г.	Улеснен преход на младежите от образователната система към пазара на труда Към края на февруари 2012 г. по Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ са включени в заетост 1 330 лица. Включените по схема „Повишаване на заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България“ след обучение са 1 366 лица
	Осъществяване на директен контакт между търсещите работа лица и работодатели	В изпълнение на националния план за действие по заетостта за 2011г.	Организация на 27 специализирани трудови борси през 2011 г.
	Създаване на възможности за стажуване на младежите	Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ по ОПРЧР – в процес на изпълнение за периода 2010-2013 г.	Субсидиране на 6-месечни платени стажове при работодатели от частния сектор като за периода януари 2011-януари 2012 г. са включени 948 безработни младежи до 29 години със средно и висше образование
	Създаване на възможности за придобиване на трудов стаж в публичната администрация	Програма „Старт на кариерата“ – ежегодно изпълнение	Осигурена заетост на 1040 младежи за 9-месечен период през 2011 г.
	Активиране на безработни и икономически неактивни лица в трудоспособна възраст	В процес на изпълнение по схема „Вземи живота си в свои ръце“ по ОПРЧР до 2013 г. По схемата са сключени 45 договора	Предоставяне на „нов старт“ под формата на обучение и заетост на безработни младежи до 29 год. и безработни на 29 год. Целева стойност 27% от безработните младежи и 35% от безработните през 2015г. Осигуряване на заетост – към края на 2011 г. са наети 97-медиатори и 1587 неактивни лица са започнали работа или обучение.
	Увеличаване заетостта сред по-възрастните лица чрез включване в обучение и заетост	Национална програма „Помощ за пенсиониране“ насърчителни мерки по Закона за насърчаване на заетостта (чл. 55 а и б)	През 2011 г. е осигурена субсидирана заетост на 1108 безработни лица в предпенсионна възраст. От 2012 г. се увеличава срока за субсидирана заетост до 2 години преди навършване на необходимата възраст за пенсиониране. В подкрепа на цел за 47% заетост 55-64 год. през 2015 г.
	Повишаване на знанията и уменията на заети и безработни лица	Схема „Аз мога“, „Аз мога повече“ – в процес на изпълнение до 2013 г. Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица“ фаза 1 – изпълнена Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица“ фаза 2 – в процес на изпълнение до 2013 г. Схема „Адаптивност“ – в процес на изпълнение до 2013 г.	Повишаване на знанията и уменията на заети лица, включени в обучение в от началото на проектите до 31.03.2012 г. по: - Схема „Аз мога“, „Аз мога повече“ – 97 662 лица - Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица“ фаза 1 – 17 68 лица. - Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица“ фаза 2 – 35 035 лица - Схема „Адаптивност“ – 1 992 лица
	Интегриране на групите в неравностойно положение на пазара на труда: - продължително безработни лица - хора с увреждания	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ в процес на изпълнение като част от НПДЗ за 2012 г. Схема „Развитие“ - в процес на изпълнение до 2013 г. В процес на изпълнение е Националната програма „Асистенти на хора с увреждания“ и Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания като част от НПДЗ за 2012 г. Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 и План за действие към нея за 2013-2015 – приети през 2011 г.	Намаляване на безработицата. През 2011 г. по Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ - са работили 9 677 лица. Брой безработни, включени в схемата в от началото на проектите до 31.03.2012 г. – 30 056 лица През 2011 г. в двете програми са включени общо 5 512 лица. Насърчаване на трудовата и социалната интеграция и подобряване на качеството на живот на хората с увреждания.

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)	Оценени ефекти от приложението на мерките
	- майки с малки деца - безработни лица, изтърпели наказание лишаване от свобода	Брой безработни, включени в схемата от началото на проектите до 31.03.2012г. – 2 089 лица Схемата стартира януари 2012 г. и е в процес на изпълнение
Подкрепа за откриване на нови работни места и насърчаване на географската мобилност с цел работа	В процес на изпълнение до 2013 г. по ОПРЧР по следните схеми: - Схема „Насърчаване стартирането на проекти за развитие на самостоятелна стопанска дейност“ – в процес на изпълнение от октомври 2011 г. до 2013 г. - Схема „По-близо до работата“ – в процес на изпълнение от октомври 2011 г. до 2013 г.; - Мерки по Закона за насърчаване на заетостта - проект „Красива България - Мерки по ЗНИ	Откриване на нови работни места чрез насърчаване стартирането на самостоятелна стопанска дейност и географската мобилност на работната сила чрез предоставяне на преференции за транспорт до работното си място с цел запазване и повишаване на заетостта По ОПРЧР: Брой безработни, включени в обучение в от началото на проектите до 31.03.2012 г. по – 7 731 лица В обучение по схемата от началото на проекта до 31.03.2012г. са включени 103 лица. -В мерки по ЗНЗ през 2011 г. са включени 6 747 лица В заетост по проект „Красива България“ през 2011 г. са включени общо 683 лица. - Мерки по ЗНИ - Мобилизиране на двигателите за растежа чрез интегрирано насърчаване на капитала и труда; подобряване на отрасловата структурата на икономиката: През 2011 г. издадени 4 сертификата за инвестиция клас А за проекти на обща стойност 92.1 млн. евро, по които са разкрити 338 нови работни места са разкрити 338 нови работни места. През 2011 г. насърчени със средства от бюджета на МИЕТ (1.3 млн. евро) два сертифицирани по ЗНИ проекта за изграждане на довеждаща общинска пътна инфраструктура - стойността на инвестициите е 50.3 млн. евро като се създават 355 нови работни места. Общият обем на привлечените през 2011 г. преки чуждестранни инвестиции по предварителни данни е 1 340 млн. евро.
Модернизиране на предоставяните посреднически услуги за заетост и повишаване на ефикасността на услугите по заетост, предоставяни от Агенцията по заетостта Намаляване на недеklarираната заетост	В процес на изпълнение до 2015 г. по схема „Модернизиране на системата за предоставяне на услуги“, ОПРР - нови мерки за „едно гише“, публикуването на данните за свободните работни места (СРМ) за всички организации в общественния сектор, единна интернет страница за СРМ, обучение на персонала на АЗ. По схема „Повишаване качеството на предоставяните от Агенцията по заетостта услуги за гражданите и бизнеса с фокус върху уязвимите групи на пазара на труда“ схема „Подобряване качеството на услугите в системата на Министерството на труда и социалната политика“ В процес на изпълнение до 2015 г.	Въвеждане на нови подходи за обслужване в процеса на трудово посредничество, изграждане административния капацитет на институцията и внедряване на система за управление качеството на предоставяните услуги. 1.Брой дирекции „Бюра по труда“ (ДБТ), в които е въведено да работят на принципа „едно гише“ - 36 към 2011 г. (35%); 2. Брой проведени борси - 114 към 2011 г., 411, вкл. 96 по схема по ОП, към 2013 г. 3. Брой СРМ, обявени чрез информационната система – 123 887 към 2011 г. 4. Обучение на персонал на АЗ – 2 417 служителя към 2011 г. Подобряване на условията на труд в предприятията при спазване на

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)	Оценени ефекти от приложението на мерките
	чрез подобряване на контролната дейност и съвместни действия на социалните партньори и повишаване качеството на работните места	нормите и изискванията на законодателството по безопасност и здраве при работа. Намаляване дела на недеклаираната заетост и подобряване на условията на труд в предприятията. Цели до 2015 г.: - Наети 110 асистенти в инспекционната дейност; - Намаляване на честотата на трудовите злополуки и професионалните болести най-малко с 10%; - Увеличение с 15% на проверките по законосъобразното наемане на работа, работното време и заплащането на труда, спрямо 2010 г.
	Намаляване на недеклаираната заетост чрез въвеждане на санкции за работника или служителя, който работи без трудов договор.	Намаляване дела на недеклаираната заетост. Санкциите са в размер на три здравни и пенсионни осигурителни вноски.
	Прилагане на средносрочния модел за прогнозиране на бъдещите потребности от знания и умения	Изпълнена през 2011 г.
	Изграждане на Национална референтна мрежа за оценка на компетенциите на работната сила на браншово и регионално ниво	В процес на изпълнение през 2012 г. (моделът успешно е тестван през 2011 г., първите резултати до 2020 г. са получени).
	Национална стратегия за интегриране на ромите (2012-2020) и План за действие за нейното изпълнение.	Подобряване на съответствието между предлагане и търсене на труд с определена квалификация. Подобряване на съответствието между предлагане и търсене на труд с определена квалификация. През 2011 г. са разработени професионални стандарти за 72 длъжности от седем ключови икономически дейности.
Национална цел за 1.5% от БВП инвестиции в НИРД до 2020 г.	Закон за иновациите	Интегриране на неравнопоставените групи от населението на пазара на труда. Подобряване на финансовата рамка за стимулиране на иновациите. Ще бъде институционализиран Българският фонд за иновации (правоприемник на Националния иновационен фонд), като ще се осигури допълняемост между източниците за финансиране на иновациите, насочени както към МСП, така и към добре работещи големи предприятия. Ще бъдат обхванати всички национални, двустранни и многостранни програми за насърчаване на иновациите (включително ЕвРИКА, ЕвРОСТАРС, Рамкови програми на ЕС). Ще бъде осигурена по-добра съгласуваност на политиките за развитие на науката, технологиите, образованието и иновациите, ще бъдат регламентирани задълженията на държавните органи в провеждането на националната политика за иновации и да гарантира устойчива подкрепа на иновационната активност на предприятията.
	Подкрепа за иновационната дейност в предприятията	В процес на изготвяне до края на 2012 г. Увеличение на инвестициите в НИРД и иновации, насърчаване на развойната дейност и внедряването на иновации от страна на предприятията; Увеличаване на броя на НИРД проекти, изпълнявани от страна на българските предприятия; Оказване на подкрепа за стартиращи иновативни предприятия.
	Финансови инструменти за подобряване достъпа до финансиране на предприятията	В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г. Обявени са 6 процедури за подкрепа за НИРД в предприятията. Сключени са 85 договора с общ размер на предоставената БФП 33.5 млн. евро - Процедура „Подкрепа за създаване и развитие на стартиращи иновативни предприятия“; - Процедура „Подкрепа за внедряване в производството на иновативни продукти, процеси и предоставяне на иновативни услуги“; - Процедура „Развитие на стартиращи иновативни предприятия чрез подкрепа за внедряване на иновативни продукти, процеси и услуги“ - Процедура „Разработване на иновации от стартиращи предприятия“; - Процедурата „Подкрепа за научноизследователската и развойна дейност на българските предприятия“. е обявена за набиране на проектни предложения. Подобряване достъпа до финансиране на българските предприятия чрез капиталови и хибридни инструменти. Подобряване на достъпа до финансиране за изпълнение на високо рискови иновационни проекти; Предоставено дялово финансиране на предприятия в начална и ранна фаза на развитие в размер на 51 млн. евро; Предоставено дялово финансиране на предприятия във фаза на растеж и експанзия в размер на 120 млн. евро; Предоставено заемно финансиране на предприятия в размер на

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
			392 млн. евро; През 2012 се очаква размерът на гарантираните нови заеми през 2012 г. да достигне до 200 млн. евро.
Подобряване на иновативната инфраструктура		В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г. В процес на подбор на проекти са 2 процедури („Създаване на нови и укрепване на съществуващи технологични центрове“, „Създаване на нови и укрепване на съществуващи офиси за технологичен трансфер“), предстои обявяване на още 2 процедури, насочени към подобряване на иновативната инфраструктура в страната („Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България“ и „Създаване на научно-технологичен парк“)...	Развитие на благоприятна иновационна среда в подкрепа на бизнеса; Засилване на връзката наука-бизнес; Оказване на подкрепа за създаване и развитие на ново знание и трансфера им към предприятията
Подкрепа за развитието на клъстерите в България		В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г. Процедурата е отворена за кандидатстване. В процес на изпълнение са 6 договора.	Насърчаване на бизнес кооперирането и свързването в клъстери като инструмент за повишаване на националната конкурентоспособност и установяването на пазарно ориентирана и международно отворена бизнес среда чрез оползотворяване на ефектите от обединяването за увеличаване на производителността, по-ефективно използване на наличните ресурси, навлизане на нови пазари и създаване на продукти и услуги с висока добавена стойност.
Подобряване на технологиите и управлението в предприятията		В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г. Обявени са 5 процедури за технологична модернизация в МСП, една от които е в процес на оценка, 2 за големи предприятия и 1 за подкрепа на предприятия и кооперации на хора с увреждания. Сключени са 519 договора, които са в процес на изпълнение. Обявени са 4 процедури за въвеждане на международно признати стандарти и въвеждане на системи за управление в предприятията, една от които е в процес на оценка. Сключени са 458 договора, които понастоящем са в процес на изпълнение. Изпълнението ще продължи до 2015 г.	Оказване на подкрепа за инвестиции в съвременни материални и нематериални активи, които представляват иновации на ниво предприятие; Стимулиране въвеждането на нови продукти, процеси, услуги от страна на предприятията.
Присъединяване на Българския суперкомпютърен център към единната мрежа от европейски високопроизводителни центрове (DEISA) и последващо предоставяне на изчислителни ресурси на европейски научноизследователски колективи		В процес на изпълнение до 2015 г.	- Превръщане на България в регионален суперкомпютърен център, предоставящ достъп и експертиза на учени и изследователи както от Балканите, така и от цяла Европа; - Изграждане на национален капацитет, способен да управлява и администрира научноизследователски проекти от Европейско равнище; - Подготовка на български научноизследователски екипи, които да кандидатстват и печелят проекти по DEISA; Цели за 2015 г. (към 2011 г. 0 и по двете): - 10 Gbps „споделена“ свързаност към DEISA мрежата - 8 - научноизследователски екипи
Участие в първоначалния етап по създаване на най-мощната паневропейска суперкомпютърна инфраструктура чрез общоевропейската асоциация PRACE (Partnership for Advanced Computing in Europe)		В процес на изпълнение до 2015 г.	Осигурен достъп до уникални съоръжения – 4-те най-мощни високопроизводителни системи в Европа и възможност български учени и изследователи да бъдат част от европейските екипи, които работят областта на енергетиката, медицината, фармацевтиката, био-информатиката, транспорта, телекомуникациите и др. области със силно приложение ж икономиката; Участие на български учени и изследователи в създаването на европейска серия суперкомпютри и осигуряването на софтуер за тях; Възможност за допълнителен достъп на българските изследователи до 19 национални високопроизводителни центъра в Европа, техния огромен софтуерен ресурс и активна съвместна работа с екипите на тези центрове Цели: - научноизследователски екипи – 7 към 2011 г., 10 до 2015 г. - български учени и изследователи – 31 към 2011 г., 35 към 2015 г.; - публикации – 3 към 2011 г., 10 към 2015 г.; - организации – 0 към 2011 г., 8 към 2015 г.
Извършване на хоризонтален функционален анализ на системата за формулиране и		Проект по ОПАК в процес на изпълнение до 2012 г.	Оптимизиране на структурите и институциите, участващи във формулирането и реализацията на националната научна политика.

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	реализация на научната политика		
	Създаване и развитие на центрове по предприемачество във висшите училища в България	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Повишаване капацитета на висшите училища за обучение по предприемачество; стимулиране на предприемаческата активност в студентите Създадени са центрове по предприемачество в 4 университета, подкрепени 6 стартиращи фирми на студенти, изработени помагала за Наръчници за предприемача.
	Проект „Наука-бизнес“	В процес на изпълнение по ОПРЧР	Подпомагане на участниците в научно-иновационната система да имат здрав и гъвкав диалог
Цел за намаляване на емисиите на парникови газове	Подкрепа за интегриран градски транспорт в община Бургас, в Столична община и 5-те големи града.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2013 г. Към 31.12.2011 г. по ОПРР се изпълнява един договор от община Бургас и 1 от Столична община. Схемата за 5те големи града е обявена на 15.11.2011 г. с краен срок за подаване на проектни предложения – 15.03.2012 г.	Създаване на по-ефективен и бърз градски транспорт с по-малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт
	Трети Национален план за действие по изменението на климата 2013-2020 г.	В процес на изготвяне на проект до април 2012 г.	Ограничаване на емисиите на парникови газове и преход към нисковъглеродна икономика
	Закон за дейностите по изменението на климата	Планирано изготвяне на проект на закон до края на 2012 г.	Приоритизиране на политиката по изменение на климата
Национална цел за 16% на възобновяема енергия в брутно крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г.	Въвеждане на енергоспестяващи технологии и използване на възобновяеми енергийни източници в предприятията	В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г. През ноември 2011 г. е обявена 1 процедура за големи предприятия („Инвестиции в зелена индустрия“); през 2012 г. предстои обявяване на още 1 процедура за МСП („Енергийна ефективност и зелена икономика“)	Повишаване на енергийната ефективност и въвеждане на ВЕИ в подкрепените предприятия Намаляване на негативното въздействие на предприятията върху околната среда; Увеличаване на броя на енергийно ефективните технологии/процеси/решения, въведени от страна на предприятията; Оказване на подкрепа на предприятията за въвеждане на ВЕИ за собствени нужди; Брой подкрепени проекти – към 2011 г. нито един, към 2015 г. – 332.
	Доклад за напредъка в поетите ангажименти по Националния план за действие за енергия от ВИ	Изготвен през декември 2011 г. В доклада се съдържа информация за общото количество на потребената енергия от възобновяеми източници през периода 2009-2010 г., изпълнението и планираните мерки за насърчаване, производството и потреблението на енергията от ВИ, постигнатия напредък при провеждането на административните процедури от гледна точка на отстраняване на регулаторни и нерегулаторни пречки, свързани с реализацията на проекти за производство на енергия от ВИ.	Повишаване на използването на ВЕИ Отчетено е изпълнение на националната цел за общия дял на ВЕИ в размер на 12.6%, което е по-висок % от заложения за периода 2015-2016 г.
	Създаване АУЕР	Изпълнена през октомври 2011 г.	Създаване на единен административен координиращ орган в областта на ВЕИ и ЕЕ
	Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2012 г. Към 31.12.11 г. по ОПРР се изпълняват 23 договора	Осигуряване на общинска образователна инфраструктура с високо ниво на енергийна ефективност, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали. Намаляване на емисиите на парникови газове (CO2 и еквивалентни); Икономия на енергия от обновяването на сградите на образователната инфраструктура
	Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура на 178 малки общини	В процес на изпълнение по ОПРР до 2012 г. Към 31.12.11 г. по ОПРР се изпълняват 35 договора	Общинска образователна инфраструктура с високо ниво на енергийна ефективност, допринасяща за устойчиво местно развитие. Икономия на енергия от обновяването на сградите на образователната инфраструктура (MWh/средногодишно);
	Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна инфраструктура на висшите училища в градските агломерации.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2012 г. Към 31.12.11 г., по ОПРР се изпълняват 13 договора	Подобряване условията за предоставяне на образователни услуги в държавните висши училища, допринасящи за развитието на устойчиви градски ареали. Икономия на енергия от обновяването на сградите на висшите училища (MWh/средногодишно); Брой лица (студенти, служители и преподаватели) облагодетелствани от подобрена образователна инфраструктура; Подобрена образователна инфраструктура – кв.м.РЗП.
	Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2013 г. Обявена е схема за предоставяне на БФП на 18.07.2011 г. и краен	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 общини в градските агломерации

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	Финансиране на мерки за енергийна ефективност, чрез Фонда за жилищно обновяване	срок за подаване на проектни предложения: 31.01.2012 г. В процес на изпълнение по ОПРР Създаден е Фонд за жилищно обновяване, чрез който в периода април 2012-30.06.2015г. ще бъдат отпуснати кредити и гаранции в размер на 5.4 млн. евро	Брой сгради Предоставени заеми и гаранции в размер до 5.4 млн. евро, за осигуряване на до 50% от необходимите инвестиции за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради (виж предходната мярка) Внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 общини в градските агломерации Брой сгради
	Втори национален план за действие за енергийна ефективност за 2011-2013 г.	Приет през септември 2011 г.	Повишаване на енергийната ефективност във всички сектори на икономиката на базата на резултатите от оценката на първия НПДЕЕ за 2008-2010 г.
	ЗИД на Закона за енергетиката	В процес на изпълнение до 2012 г. (приет от МС през 2011 г.)	Независимо осъществяване на дейностите от производство и доставка, пренос и разпределение на електрическа енергия и природен газ; улесняване на трансграничната търговия с енергия; повишаване на прозрачността на пазара
	Национален план за действие за насърчаване на „зелените“ обществени поръчки за 2012-2014 г.	Приет през 2011 г.	Повишаване на информираността на заинтересованите страни за ползите от възлагане на зелени поръчки, стимулиране на закупуването на стоки и услуги с по-висока обществена стойност
	ЗИД на Закона за енергийната ефективност	В процес на изпълнение, ще бъде приет до юни 2012 г.	Реализиране на потенциала за икономия на енергия,, повишаване на използването на енергия от ВИ в сградите; регламентира се разработването на Национален план за увеличаване на броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия.
	Национална стратегия по енергийна ефективност	В процес на изпълнение – ще бъде прието от МС до май 2012 г.	Повишаване на енергийната ефективност с 25% или спестяване на повече от 5 млн. тона нефтен еквивалент първична енергия в сравнение с базовия сценарий за развитие до 2020 г.
Национална цел за 11% дял на преждевременно напусналите образователната система	Закон за предучилищното и училищното образование	В процес на изпълнение до 2012 г. (одобрен с РМС №271 от 05.04.2012 г.)	Равен достъп до образование и задържането в образователната система Подобряване качеството на училищното образование Повишаване на нивото на знанията и уменията на педагогическите специалисти
	Стартиране на програми за училища „втори шанс“	В процес на изпълнение до края на 2013 г. от март 2011 г. се изпълнява проект „Нов шанс за успех“ за включване на лица над 16 години в обучение за ограмотяване и за формиране на ключови компетентности.	Валидирането на резултатите от проведеното обучение предоставя възможност за продължаване на образованието в следващ клас от формалното образование или в обучение за придобиване на степен на професионална квалификация. Концентрирана подкрепа за интеграция на млади ниско-квалифицирани млади хора на пазара на труда.
	Проект за осъвременяване на учебното съдържание с ключовите компетентности	В процес на изпълнение от януари 2012 г.	Подобряване на съответствието между предлагането и търсенето на работна сила с определена квалификация; по-успешна реализация на учениците
	Процедура „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“	В процес на изпълнение от януари 2012 г.	Подобряване на съответствието между предлагането и търсенето на работна сила с определена квалификация; по-успешна реализация на учениците
	Проект „Квалификация на педагогическите специалисти“	В процес на изпълнение от януари 2012 г.	Подобряване на качеството на образованието
Национална цел за 36% дял на 30-34 годишните със завършено висше образование	Прилагане на рейтинговата система във висшите училища за определяне на държавната субсидия	В процес на изпълнение – постоянен срок През 2011 г. най-добрите факултети получиха до 10% допълнителни средства; през 2012 г. те ще получат още до 25% допълнително финансиране	Повишаване на ефективността и ефикасността на публичните разходи в областта на висшето образование посредством алокиране на разходите според резултатите от прилагането на рейтинговата система.
	Използване на Регистъра на завършилите студенти със степен „бакалавър“ и „магистър“ за осъществяване на по-добра връзка между пазара на труда и образователната система	В процес на изпълнение - постоянен	Регистърът съдържа данни за завършена специалност и професионално направление, които ще бъдат използвани за анализи на образователното равнище и компетенциите на предлагания труд и за постигане на по-добра обвързаност на обучението с изискванията на пазара на труда.
	Програмата за студентско кредитиране в съответствие със Закона за кредитиране на студенти и докторанти.	В процес на изпълнение до 2015 г. Към 31.03.2012 г. трите банки-участници в програмата са предоставили общо 18.5 млн. евро за студентско кредитиране	Споделяне на разходите за обучение между държавата и обучаващите се лица Отпуснати заеми – 18.5 млн. евро

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)	Оценени ефекти от приложението на мерките
		Брой кредитерани студенти – 8 400 бр. Създадена специализирана Интернет страница с информация в услуга на настоящите и бъдещи студенти Идентифициране на развитието настоящите и бъдещите студенти с оглед на проследяване на тяхното професионално развитие Споделяне на разходите за обучение между държавата и обучаващите се лица Подкрепа за предприемачеството на студенти и осигуряване на полесен преход към света на бизнеса, осъществяване на връзката наука-бизнес. - Брой обучени – 1000 към 2011 г. - Брой подпомогнати стартиращи студентски фирми – 11 към 2011 г. - Към 2011 проведени са няколко конкурса за „Най-добра бизнес идея за стартираща фирма“ и за „Най-добър млад предприемач“, издадена е разнообразна специализирана литература. През 2012 г. се планира да бъдат организирани и срещи между успели предприемачи и студенти с цел обмен на добри практики и насърчаване на предприемаческия дух сред младите хора.
Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хиляди души	Кампания за популяризиране на програмата за студентско кредитиране под мотото „Инвестирай в себе си“ със съдействието на Националното представителство на студентските съвети Проект „Студентски стипендии и награди“ Изграждане и развитие на центрове за насърчаване на предприемачеството към висшите училища в България Инвестиции в интегрирани услуги за ранно детско развитие /за деца от 0 до 7 г./ Приемане на нов Закон за детето Деинституционализация на грижата за деца (мрежа от социални услуги в общността, програми за напускащите специализираните институции, приемна грижа и др.) Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск. Подпомагане на семействата с деца	Осигуряване на устойчивост, качество и достъпност на социалните услуги и въвеждане превенция на социалното изключване на децата и семействата в риск. Общини предоставящи пакет от интегрирани социални, здравни и образователни услуги за ранно детско развитие – 0 към 2011 г., 60 към 2014 г. ; Към края на 2011 г. са подписани Споразумения за финансиране с 60 общини-бенефициенти по Проекта, на обща стойност 31.5 млн. евро, от които 29 млн. евро от заемни средства и 2.5 млн. евро съфинансирани от общините бенефициенти. Проведени са 52 обществени поръчки за избор на изпълнител на строителни дейности на обща стойност над 10.2 млн. евро, като вече са сключени договори за строителство за 48 проекта на стойност над 9.7 млн. евро. През януари 2012 г. стартира втори етап на кандидатстване по Проекта за социално включване. Срокът за подаване на проектите бе до 29.02.2012 г. Проектни предложения подадоха 9 общини (от 10 поканени) Подадените проекти са на стойност 7.2 млн. евро, от които 6.9 млн. евро средства от заем 7612 BG. Гарантиране на правата на всички деца, а не само на децата в риск. Създаване и реализиране на устойчив модел за предоставяне на услуги в семейна или близка до семейната среда като алтернатива на институционалната грижа. Към 29.02.2012 г. броят на социалните услуги в общността е 646, от които услугите за деца и семейства са 307. Строителство/реконструкция/обновяване/оборудване на инфраструктура за услуги в семейна среда и в общността. Към 31.12.2011 г. по ОППР се изпълняват 25 договора. Осигуряване на отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. Към края на 2011 г. с еднократна помощ при бременност са подпомогнати общо 17 669 жени; предоставена е еднократна помощ

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
			при раждане на дете за 69 736 деца; еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година - изплатени помощи за 2 028 деца-близнаци; еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение - 2 344 подпомогнати майки студентки; месечни помощи за деца до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст: подпомогнати са средномесечно 554 883 семейства за 820 892 деца; месечни помощи за отглеждане на дете до една година: средномесечно са подпомогнати 21 557 майки; месечни добавки за деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст: средномесечно са подпомогнати 21 205 деца; с целева помощ за безплатно пътуване с железопътния и автобусния транспорт в страната на многодетни майки: средномесечно са подпомогнати 14 719 лица; целева помощ за ученици: подпомогнати са 45 434 деца. Общата стойност на изплатените помощи по ЗСПД към 31.12.2011 г. възлиза на 250.4 млн. евро.
	Създаване на мрежа от услуги за дългосрочна грижа	В процес на изпълнение до 2015 г.	Подобряване на качеството на живот на възрастните хора след излизането им от пазара на труда. Към 29.02.2012 г. броят на социалните услуги в общността за възрастни хора е 158. Общият капацитет на услугите е 4 866 места, като заетите са 4 298. Домове за стари хора са 81, с капацитет 5 735 места, като към 29.02.2012 г. са заети 5 225 места.
	Създаване на интегрирани социални, здравни и образователни услуги за бездомните лица	В процес на изпълнение до 2015 г.	Подобряване здравната култура на и достъпа до здравни грижи на бездомни лица. Към 29.02.2012 г. има 10 Центъра за временно настаняване с капацитет 613 места.
	Разработване на проект на Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване (2012-2020 г.)	В процес на изпълнение до юни 2012 г. Разработен е първи вариант на стратегията.	Насърчаване на социалното включване и намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души до 2020 г.
	Актуализиране на Националната стратегия за демографското развитие на Република България за периода (2012-2030 г.)	Изпълнена - приета с РМС от 01.02.2012 г.	Подобряване на демографския баланс, забавяне на темповете на намаляване броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план, осигуряване на високо качество на човешкия капитал, на равни възможности за всички и на кохезията в обществото.
	Разработване на Национална концепция за активен живот на възрастните хора	Изпълнена - Изготвена е Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в рамките на Междуведомствена работна група по демографските въпроси.	Подобряване на качеството на живот на възрастните хора след излизането им от пазара на труд. Осигуряване на благоприятни условия за живот.
	Увеличаване на тежестта на натрупания осигурителен стаж от 3 на сто на 4 на сто за всяка година (чл.70, ал.1 от КСО), след като лицето вече отговоря на условията за пенсиониране, без да му е отпусната пенсия	Изпълнена - Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г., в който беше включено предложението за промяна в чл. 70, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване, е приет от Народното събрание (обн. ДВ, бр. 100 от 2011г.).	Повишаване доходите на заетите лица след пенсиониране и стимулиране на по-дългото оставане на пазара на труда. Косвено въздействие в посока увеличаване на ефективната пенсионна възраст и намаляване на ранното пенсиониране.
	Въвеждане на правило, че правото на работодателя да прекрати трудовото правоотношение на лице, което е придобило право на пенсия за осигурителен стаж и възраст да възникне не по-рано от навършване на 63-годишна възраст за жените и 65-годишна възраст за мъжете (чл.328, ал.1, т.10 от Кодекса на труда), като едновременно с това да се запази правото на органа по назначаване да прекратява служебното правоотношение на държавните служители при придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст	Изпълнена Приети са промени в Кодекса на труда (обн. ДВ, бр. 7 от 2012г.), съгласно които отпадна възможността за работодателя да прекрати трудовото правоотношение на лице, което е придобило право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, като измененият текст на чл. 328, ал. 1, т. 10 от КТ е, както следва: "10. при навършване на 65-годишна възраст за професори, доценти и доктори на науките;"	Стимулиране на по-дългото оставане на пазара на труда. Косвено въздействие в посока увеличаване на ефективната пенсионна възраст и намаляване на ранното пенсиониране.

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	Предоставяне на социални помощи, семейни помощи и помощи за хора с увреждания	В процес на изпълнение до 2014 г.	Увеличение на адекватността на социалните плащания за по-добро качество на живот на най-уязвимите групи в обществото Към 31.12.2011 година са подпомогнати 276 790 лица и семейства.
	Осигуряване на материална подкрепа за хората с увреждания	В процес на изпълнение до 2014 г.	Подобряване качеството на живот на хората с увреждания. Осигуряването на материална подкрепа на хората с увреждания се извършва в рамките на Закона за държавния бюджет за 2011 г. За 2011 г. по Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания в страната средномесечно е оказана подкрепа на 480 565 лица с увреждания, в това число на 17 852 деца с увреждания. Изплатените средства са общо в размер на 81.4 млн. евро. За покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжение и медицински изделия са изплатени 19 млн. евро. За 2011 г. са изразходвани средства от държавния бюджет в размер на 1.4 млн. евро за обезпечаване на дейности свързани с трудовата заетост на хората с увреждания в обичайна и специализирана работна среда. Във връзка с разширяване възможностите за осигуряване на заетост на хората с увреждания се прие План за действие по изпълнението на Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 за периода 2012-2013 г.
	Осигуряване на достъпна среда за хората с увреждания	В процес на изпълнение до 2015 г.	Създадена подходяща среда за интегриране на хората с увреждания на пазара на труда. През 2011 г. са реализирани дейности за осигуряване на достъпна архитектурна среда в размер на близо 0.2 млн. евро.
	Развитие на социалната икономика	В процес на изпълнение по ОПРЧР до 2014 г.	Развитие на социалната икономика Към края на 2011 г. към социалната икономика са насочени три мерки, финансирани по ОПРЧР. Финансирани са общо 88 проекта, които имат за цел създаване на най-малко 63 нови социални предприятия (целева стойност 100 към 2014 г.) и подкрепа на 25 съществуващи социални предприятия (целева стойност 40 към 2014 г.).
	Разработване и въвеждане на механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата, отчитащ икономическите и социалните ѝ функции	В процес на изпълнение до 2012 г.	Повишаване на доходите от труд. Намаляване броя на „работещите бедни“. Подобряване на жизненото равнище в районите с ниски доходи. От 1 септември 2011 г. МРЗ е увеличена от 240 на 270 лв. с ПМС №180 от 29.06. 2011г. Прието е ПМС, с което от 1 май 2012 г. МРЗ се увеличава от 270 на 290 лв.
Ангажименти по „Пакта Евро плюс“			
Подобряване на конкурентоспособността	Ангажиментът се изпълнява чрез реализацията на мерките по националната цел 2 за инвестиции в НИРД и националната цел 4 за образование, както и чрез мерките за подобряване на бизнес средата (ФРЗ).		
Повишаване на заетостта	Ангажиментът се изпълнява чрез реализацията на мерките по националната цел 1 за заетост и националната цел 4 за образование.		
Засилване на фискалната консолидация	Ангажиментът се изпълнява чрез мерки, заложи в Конвергентната програма.		
Фактори за устойчив икономически растеж			
Ефективност на публичните разходи и преразпределение на публичните разходи към дейности, повишаващи растежа	ЗИД на Закона за вътрешния одит в публичния сектор	Изпълнена през 2011 г.	Ефикасен финансов контрол и повече прозрачност при финансовото управление на публичните средства.
	ЗИД на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор	Ще бъде изпълнена през 2012 г.	По-добро финансово управление на публичните средства, засилване на управленската отговорност на ръководителите на държавните предприятия, ограничаване на не законосъобразното и неефективно разходване на публични средства.
	ЗИД на Закона за администрацията	Изпълнена през 2011 г.	Подобряване на ефективността и ефикасността на публичните разходи
	Проект за създаване и внедряване на интегрирана здравно-информационна система	В процес на изпълнение по ОПРЧР (финансирани от ЕСФ) до 2013 г.	Подобряване на ефективността на публичните разходи.
	Преструктуриране на болниците	В процес на изпълнение на базата на приетата през 2011 г. Национална здравна карта.	Равномерно териториално разпределение на здравните заведения финансирани от НЗОК. Подобряване на планирането на здравните

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
			заведения, определяне на максималния брой лечебни заведения за болнична помощ, финансирани от НЗОК/републиканския бюджет,
	Промяна в Конституцията на Република България	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Повишаване на ефективността на публичните разходи чрез ограничаване на дискрецията на държавата да променя съществуващите или въвежда нови преки данъци
	Изграждане на Единна информационна система на медицинската експертиза	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Повишаване на ефикасността на публичните разходи и подобряване на контрола върху тях.
Бизнес среда и подобряване на административната ефективност	Изпълнение на Плана за изпълнение на мерките за оптимизация на държавната администрация за 2010-2011 г.	В процес на изпълнение - постоянен	Оптимизиране на функции, подобряване на ефективността и ефикасността на административните структури, премахване и облекчаване на административни режими. Мониторингът на изпълнението ще продължи и през 2012 г.
	Реформа на областно ниво	В процес на изпълнение до средата на 2012 г. Концепцията за реформа е разгледана от Съвета за децентрализация на държавното управление през 2011 г.; предстои разглеждане от Съвета за административната реформа	Подобряване на бизнес средата и повишаване на административната ефективност на областно ниво.
	ЗИД на Закона за държавната финансова инспекция	Изпълнена през 2011 г.	Повишаване на ефективността и засилване на последващия контрол в областта на обществените поръчки; подобряване на взаимодействието и сътрудничеството между контролните органи в областта на възлагането и изпълнението на обществените поръчки.
	ЗИД на Закона за обществените поръчки	Изпълнена през 2011 г.	Единна регулаторна рамка за всички видове режими и процедури за обществени поръчки; подобряване на предварителния контрол върху обществените поръчки за проекти, финансирани от СКФ
	Закон за публично-частното партньорство	В процес на изпълнение – 2012 г. (одобрен от МС през 2011 г.)	Внасяне на ясен ред в отношенията между държавата и бизнеса, разширяване на възможностите за ПЧП за всички обекти на социалната инфраструктура.
	Консултативен механизъм във връзка с налагането на финансови корекции	Изпълнена през 2011 г.	Уеднаквяване на практиката при налагането на финансови корекции
	Схема БФП „Техническа помощ за подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация, контрол и управление на административния капацитет“	В процес на изпълнение по ОПРР	Повишаване на административния капацитет и капацитета на бенефициентите за усвояването на средства от СКФ Общият бюджет е 54.1 млн. евро, към декември 2011 г. са договорени средства в размер на 28.9 млн. евро, а са разплатени 5.8 млн. евро
	План за действие за постигане на националната цел за намаляване на административната тежест с 20% до 2012 г.	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Подобряване на бизнес средата Към края на 2011 г. 70% от мерките са изпълнени.
	Методика за определяне на разходно-ориентиран размер на таксите	Изпълнена през 2011 г.	Въвеждане на разходно-ориентиран подход за определяне на размера на таксите и разходването им. Спестяване на разходи за предприятията между 25.6 и 102.3 млн. евро.
	Разработване на Концепция за нов Закон за таксите	Проект по ОПАК „Политика на таксите в съответствие с обществените отношения – условия за добро управление“ Договорът за изпълнение на проекта е подписан на 8 септември 2011 г. Срокът за неговото изпълнение е 18 месеца.	Подобряване на бизнес средата
	Качествени административни услуги и развитие на електронното управление	Изпълнени 46 проекта по ОПАК през 2011 г.	Подобряване на качеството на административните услуги
	Създаване и развитие на регионални бизнес инкубатори	В процес на изпълнение по ОПРКБИ През 2011 г. са сключени 17 договора на стойност 7.2 млн. евро., които са в процес на изпълнение. През 2012 г. предстои обявяването на нова процедура;	Създаване на нови и развитие на съществуващите бизнес инкубатори за предоставяне на по-широк кръг услуги за развитие на бизнеса.
	Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика	В процес на изпълнение по ОПРКБИ до 2015 г В процес на изпълнение са договори с 5 публични институции - с БАИ, ИАНМСП, БИС, БИМ, БСА. Обявена е една процедура за директно предоставяне на БФП, по която предстои да подаде проект ДАМТН	Подобряване на бизнес средата чрез: - Увеличаване обема привлечени инвестиции и икономическия ефект от тях - Улесняване достъпа до външни пазари на българските предприятия чрез цялостни услуги за предприятията и актуална информация за износа; - Осигуряване съответствие на българските продукти с

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
			международните стандарти за качество; - Насърчаване на производството от българските предприятия на продукти с добро качество.
	ЗИД на Закона за МСП	В процес на изпълнение (ще бъде внесен в МС през ноември 2012 г.)	Въвеждане на принципа „мисли първо за малкия“ чрез въвеждане на МСП тест – оценка на въздействието, и следователно – подобряване на бизнес средата за МСП
	Актуализиране на Националната стратегия за насърчаване на МСП за 2013-2020 г.	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Подпомагане на МСП да навлизат на чуждите пазари, , инкорпориране на Акта за малкия бизнес в националната стратегия
	Проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“	В процес на изпълнение до 2013 г.	Очакваните спестявания само от свързването на 20 от основните регистри надхвърля 40.9 млн. евро.
	Подобряване на предоставените услуги на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването	Схема „Изграждане на интегрирана информационна система на МТСП“. Схемата е с бюджет от 8 млн. евро и период на изпълнение до 2013 г. Схема „Изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност, за целите на Регламенти 883/2004 и 987/2009“. Схемата е с продължителност до 2013 г. и бюджет от 2 млн. евро. Тя стартира в края на 2011 г. Схема „Разработване и внедряване на информационни системи и бази-данни, обслужващи системата за социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и социално включване“. Схемата е с бюджет от 6.4 млн. евро и продължителност до 2013 г.	Благодарение на схемата ще бъде осигурена обща комуникационна свързаност на МТСП и структурните звена в системата на министерството, ще бъдат консолидирани данните от информационните системи и ще бъде създадена система за предоставяне на информационно-консултативни услуги. С нея ще бъдат въведени нови технологии за обмен, достъп и обработка на данни, необходими за прилагане на регламентите на ЕС в областта на координацията на социалната сигурност, в т.ч. и използването на т. нар. „структурирани електронни документи“. Чрез нея ще бъде създадена национална база данни за социалното подпомагане. Внедряването на интегрираната информационна система ще гарантира изграждането на регионални бази данни в регионалните дирекции „Социално подпомагане“ и национална база данни за социалното подпомагане в Агенцията за социално подпомагане, както и национална база данни за закрила на детето и централизирана база данни за националните осиновявания.
	Проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централни системи за електронно правителство“	В процес на изпълнение до 2013 г.	Подобряване на бизнес средата чрез подобряване на качеството на предоставяните административни услуги
Инфраструктура	Подкрепа за развитие на критична, защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ инфраструктура.	В процес на изпълнение до ОПРР до 2013 г. Обявена е схема по ОПРР за предоставяне на БФП с краен срок за подаване на проектни предложения 19.04.2012 г.	Изграждане на широколентови връзки към градските периферии и по-слабо урбанизираните територии и селските райони; Преодоляване на цифровото разделение; Стимулиране икономиката на целевите райони Покрити населени места с целева стойност: - общини - 92 - отдалечени населени места, - 870 - обхванато население - 500 000
	Подкрепа за интегрирани планове за градско възстановяване и развитие	В процес на изпълнение по ОПРР до 2013 г. - към 31.12.2011 г. в процес на изпълнение са 36 договора	Осигуряване на синергия между отделните секторни политики и тяхното интегрирано управление на местно ниво; интегриране на политики и обединяване на разнородни участници във връзка с реализацията на визията и стратегията за развитие на града Стимулиране на растежа и заетостта на регионално ниво
	Съвместна европейска инициатива за устойчиви инвестиции в градските райони JESSICA.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2013 г. Влязло в сила Финансово споразумение по JESSICA; създаден холдингов фонд (ЕИБ). Публикувана покана за избор на фондове за градско развитие. Приключила процедура за избор на Фондове за градско развитие. Подписано е оперативното споразумение с Фонд за градско развитие за 6-те големи града.	Привличане на инвестиции и насърчаване на ПЧП в градовете чрез изпълнението на инструменти за финансов инженеринг в подкрепа на устойчивото и интегрирано градско развитие
	Подкрепа за рехабилитация и реконструкция на второкласни и третокласни пътища.	В процес на изпълнение по ОПРР - към 31.12.2011 г. по ОПРР се изпълняват 44 договора	Подобряване на инфраструктурата Км реконструирани пътища – целева стойност - 1300
	Подкрепа за рехабилитация и реконструкция на	В процес на изпълнение	Подобряване на достъпността в рамките на градските агломерационни

Напредък в изпълнението	Списък от мерки и техният статус, които са приложени в отговор на ангажимент (изпълнени или в процес на изпълнение към 31 март 2012 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	общинска пътна мрежа.		ареали Бенефициенти са 86 общини, към 2011 г. общият размер на договорените средства (БФП) е 59.9 млн. евро, а са изплатени 48.5 млн. евро.
	Стратегически документ „Приоритетите за изграждане на пътната инфраструктура на Република България до 2020 г. за пътищата с общоевропейско и национално значение	Изпълнена през 2011 г.	Определяне на националните цели и приоритети за развитие на пътната инфраструктура.
	Подкрепа за реконструкция/обновяване и оборудване на общински лечебни заведения в градските агломерации.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2012 г. Проектните предложения са на етап оценка.	Реконструкция/обновяване/оборудване на лечебни заведения общинска собственост, подобряване на достъпа на хора с увреждания в градски агломерационни ареали. Проектни предложения за финансиране на 9 онкологични центрове и специализирани болници и 9 големи общински болници на обща стойност 44 млн. евро
	Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна социална инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2012 г. Към 31.12.2011 г. по ОПРР се изпълняват 16 договора	Изграждане на достъпна архитектурна среда и модернизирани на сградите/помещенията, в които се помещават дирекции „ Социално подпомагане“ към АСП: -реконструирани/ обновени сгради за дирекциите за социално подпомагане към АСП -подобнена архитектурна среда за хора в неравностойно положение -реализирани мерки за енергийна ефективност Целеви стойности: - Икономия на енергия - 12000 мW/ч -Брой регистрирани лица, облагодетелствани от обновяване на сградите/помещенията – 50 хил. души - Население, облагодетелствано от подобрената социална инфраструктура - 2 млн. души
	Изграждане на междусистемна газова връзка България – Сърбия.	В процес на изпълнение по ОПРР до 2013 г. Към 31.12.11 г., по ОПРР се изпълнява един договор на пред-проектно проучване След успешното приключване на пред-проектното проучване е предвидено стартиране изграждането на междусистемната газова връзка със средства по ОПРКБИ;	Диверсификация на енергийните източници/доставки; повишаване енергийната независимост
	Изграждане на междусистемна газова връзка България - Румъния	Към настоящия момент, се изпълнява подписаният договор между „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Тракия газ проект“ ЕАД за проектиране за наземната част от проекта на българска територия, както и на Географско информационна система Русе-изток. Планира се строителните работи да започнат през месец август 2012 г. и да приключат в края на 2012 г., а газопроводът да влезе в експлоатация в началото на 2013 г.	Диверсификация на енергийните източници/доставки; повишаване енергийната независимост

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	Мярка	Срок и изпълнение	
Национална цел за 76% заетост на населението на 20-64 години до 2020 г.	Подкрепа за намиране на първа работа за младежите	Национална инициатива „Работа за младите хора в България“- ще се реализира през 2012-2013 г. Схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж“ по ОПРЧР – в процес на изпълнение до 2013 г. Схема „Повишаване на заетостта на младежите чрез трайното им включване на пазара на труда в България“ по	Осигуряване на възможности за първа работа на младежите, вкл. чрез обучение на младежи с ниска степен на образование и без квалификация и облекчен достъп до регистрация в бюрата по труда Улеснен преход на младежите от образователната система към пазара на труда за намаляване на безработицата сред младежите на 7% през 2015 г. Целевите стойности от реализация на мярката са: 76 хил. души включени в обучение младежи и 73 хил.души включени в заетост младежи.

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
		ОПРЧР – в процес на изпълнение до 2015 г.	За периода 2011-2013 г. тези стойности са съответно 29 хил. души и 14 хил. души.
	Осъществяване на директен контакт между младежи и работодатели	Ежегодно изпълнение за периода 2011-2015 г.	До 2015г. се планира да бъдат организирани още 297 трудови борси.
	Създаване на възможности за придобиване на трудов стаж в публичната администрация	Програма „Старт на кариерата“ – ежегодно изпълнение според Националния план за действие по заетостта Схема „Подкрепа за институционално изграждане на институциите на пазара на труда, социално включване и здравеопазване“	По програмата през 2013 г. ще бъде удължен субсидираният стаж от 9 на 12 месеца. По схемата безработни младежи в неравностойно положение на пазара на труда ще стажуват за период от 9 месеца
	Осигуряване на възможности за обучение на безработни и заети лица за придобиване на ключови компетентности и професионална квалификация в съответствие с потребностите на бизнеса	Схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица – фаза 3“ – стартира през 2012 г. и ще се изпълнява до края на 2013г. В момента се набират проектни предложения от работодателите Схема „Квалификация и мотивация за конкурентно включване на пазара на труда“ – стартира през 2012 г.	По схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица – фаза 3“ (по която тече процедура за набиране на проектни предложения) около 35 хил. наети лица ще могат да бъдат включени в професионално обучение или придобиване на ключови компетентности. По схема „Квалификация и мотивация за конкурентно включване на пазара на труда“ 3 000 безработни лица ще бъдат включени едновременно в мотивационни обучения, професионални обучения и обучения за придобиване на ключови компетентности.
	Стратегия по заетостта на Република България за 2013-2020г.	Актуализацията ще се осъществи до 2012 г.	Очертаване на основните направления за повишаване на заетостта
	План за действие по Националната стратегия за младежта	Ще бъде приет през май 2012г.	Насърчаване на икономическата активност и кариерното развитие на младите хора, подобряване на достъпа до информация и качествени услуги, развитие на културния и международния диалог
	Ученически и студентски практики	Схема по ОПРЧР с продължителност 2012-2014г.	Включване на над 50 хил. ученици и 70 хил. студенти в практически обучения в реална работна среда
	Подобряване управлението на човешките ресурси в Агенцията по заетостта	През 2012 г.	1550 трудови посредници включени в обучение през 2012г. Назначаване на 100 нови трудови медиатори Въвеждане на гъвкаво работно време
	Изграждане на 108 обществени терминали за достъп до базата данни на свободните работни места и лицата търсещи работа	През 2012 г. за всички бюра по труда	Подобряване на услугите на Агенцията по заетостта за регистрираните безработни По-бързо заемане на вакантни работни места
	Създаване на допълнителни възможности за сертифициране и насърчаване на проекти създаващи работни места	В приложение на Закона за насърчаване на инвестициите	1000 нови работни места до 2020г.
	Засилване на контрола върху недеklarираната заетост	Схема „Повишаване ефективността на контролната дейност на ИА„ГИТ“ – до 2014г. Схема „Подобряване контрола на труда“ -2011-2013г.	Обучени 400 служители на ИА „ГИТ“ Наемане на 110 асистенти в инспекционната дейност и обучение на 570 трудови инспектори в ИА „ГИТ“
	Изграждане на кариерни центрове за професионално развитие на наети и самостоятелно заети лица	Схема „Развитие на услуги за гъвкав пазар на труда“ стартира през 2012г. и ще продължи до 2014г.	Минимум 10 000 заети лица да ползват услугите на 10 кариерни центрове, които ще бъдат изградени към Регионалната служба по заетостта и централната администрация на Агенцията по заетостта
	Повишаване на професионалната квалификация на безработни лица	Проект от Националния план за действие по заетостта за 2012г.	Повишаване на качеството на обучението за възрастни хора чрез специализирано обучение на преподавателите на възрастни, вкл. наставници на безработни. През 2012г. ще бъдат включени в обучение 200 преподаватели.
	Интегриране на пазара на труда на неграмотни и ниско образование безработни чрез учене през целия живот	Схема „Ограмотяване на възрастни“ по ОПРЧР в процес на изпълнение	През 2012 г. 10500 безработни ще бъдат включени в курсове за ограмотяване и изучаване на учебно съдържание за класове от основното образование, 770 безработни ще бъдат включени в курсове

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	Повишаване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда	Схема „Социални иновации в предприятията“ по ОПРЧР с бюджет от около 19.3 млн. евро в процес на изпълнение до 2013г.	за обучение по занаяти Организиране на обученията на работното място Създаване на възможност на малки, средни и големи предприятия да инвестират в развитието на човешките ресурси на наетия в тях персонал. Дейностите по схемата включват обучение на възрастни работници над 55-годишна възраст за обучители, от страна на обучителите, въвеждане на гъвкави форми за заетост за заети в предприятието лица, както и осигуряване на материални придобивки за работниците и служителите (места за отдих и почивка, кът за деца и др.) Схемата предоставя условия да бъдат проведени 20 000 обучения на работното място, а 21 200 лица да ползват преференции за включване в гъвкави форми за заетост.
	Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г.	Ще се разработи до края на 2013г.	Улесняване на достъпа до пазара на труда, намаляване на продължителната безработица, създаване на възможности за по-дълго оставане на пазара на труда за възрастните работници и повишаване на производителността на труда.
	Подобряване и развитие на информационната система в областта на здравеопазването	Планирани по ОПРЧР за 2012-2014 г.: - Схема „Национална здравно-информационна система“. Схемата е с бюджет от 2.6 млн. евро и период на изпълнение до 2013 г. - Схеми „Подобряване на здравните услуги чрез изграждане на платформа за информация и дистанционно обучение“ (бюджет 5.1 млн. евро и продължителност до 2014 г.), „Единна информационна система на медицинската експертиза в България“ (бюджет от 0.4 млн. евро, продължителност до края на 2012 г.), „Национална информационна система по трансфузиална хематология“ (бюджет 0.3 млн. евро, продължителност до 2013 г.), „Създаване на електронна база данни на медицинските изделия, заплащани с обществени средства“ (бюджет 0.08 млн. евро, продължителност до края на 2012 г.).	Насърчаване на въвеждането на съвременни технологии и методи в управлението на системата за здравеопазването, вкл. и за насърчаване на електронното здравеопазване, което ще позволи повишаване на здравния статус на населението и по-висока заетост - Националната здравно-информационна система ще осигури внедряването на политика, включваща мерки, които обхващат цялата здравна система – от здравната профилактика и диагностиката до завършване на лечението. Създаването на национална здравно-информационна система налага разработване на общи стандарти за здравните продукти, системи и услуги, разрешаване на проблемите с безопасността и сигурността на ниво технологии и човешки ресурси, законодателно уреждане на електронното здравеопазване и защита-та на личната информация, осигуряване на мобилност на пациентите, анализ на ефективността на решенията и разпространение на добрите практики. - подобряване на достъпа до здравни услуги, повишаване на качеството на медицинската експертиза
Национална цел за 1.5% от БВП инвестиции в НИРД до 2020 г.	Нова иновационна стратегия	В процес на изготвяне до края на 2014 г.	Усъвършенстване на механизма за координация на научната и иновационна политика. Стратегията ще дефинира националните приоритети в областта на иновациите, ще гарантира ефикасност в изразходването на публични средства за насърчаване на иновациите и ще допринесе за регионално сближаване между районите на планиране в областта на иновациите.
	ЗИД на Закона за насърчаване на инвестициите	В процес на подготовка до края на 2012 г.	Създаване на допълнителни възможности за сертифициране и насърчаване на инвестиционните проекти в сектора на услугите, в частност на аутсорсинга. Въвеждане на частично покриване на разходите за осигуровки на работодателя за определен период от време с цел да се привлекат инвестиции в сектори с висока добавена стойност.
	Подобряване на иновативната инфраструктура	Обявяване на процедура „Развитие на приложните изследвания в изследователските организации в България“ с бюджет от 10 млн. евро и на процедура „Създаване на научно-технологичен парк“ с бюджет от 50 млн. евро (в процес на нотифициране пред ЕК за правна сигурност, че средствата които ще се предоставят по нея не представляват държавна помощ)	Развитие на благоприятна иновационна среда в подкрепа на бизнеса; Засилване на връзката наука-бизнес; Оказване на подкрепа за създаване и развитие на ново знание и трансфера им към предприятията;
	Финансови инструменти за подкрепа на предприятията	В процес на изпълнение 4 финансови инструмента са структурирани до момента по	Съвкупно холдинговият фонд „Джереми България“ ЕАД ще предостави 349 млн. евро по ОПРКБИ до 2015 г. и 150 млн. евро привлечени частни

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
		ОПРКБИ в рамките на инициативата JEREMIE; Предстои структуриране на нов финансов инструмент през 2012 г. - Инструмент за предоставяне на финансиране чрез поделяне на риска (Funded Risk Sharing Product)	средства.
	Въвеждане на система за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност във висшите учебни заведения и научни организации	Планиране да се осъществи през 2013г. Към момента е разработен проект на правилник за наблюдение и оценка в съответствие със Закона за насърчаване на научните изследвания.	Повишаване ефективността на научната дейност. Прилагане на диференциран подход на държавна субсидия във висшите училища и научни организации. Подобряване ефективността на публичните разходи за НИРД.
	Подобряване на връзката между науката и бизнеса	Изпълнява се проект „Наука-бизнес“ по ОПРЧР	Подобряване на информацията и диалога между участниците в научно-иновационната система чрез обучение на млади учени в организации, в които се случва „триъгълника на знанието“ и изготвяне на секторни анализи.
	Проект на третия Национален план за действие по изменението на климата 2013-2020г.	Ще се разработи до април 2012 г. с приложение от 2013г.	Цялостна политика за ограничаване на емисиите от парникови газове и преход към нисковъглеродна икономика.
	Закон за дейностите по изменение на климата	Проект ще се разработи до края на 2012 г.	Приоритизация на дейностите в политиката по изменение на климата като се регламентират схемата за търговия с квоти на парникови газове и национална схема за зелени инвестиции, инвентаризацията на емисиите на парникови газове и мониторинг
Национална цел за 16% на възобновяема енергия в брутно крайно потребление на енергия до 2020 г. и за повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020г.	Национален план за действие по енергийна ефективност за периода 2011-2013 г.	Изпълнява се през 2011-2013 г.	Междинна индикативна цел към 2013 г. – годишни спестявания на горива и енергии в размер на 4860 GWh (418 ktoe) за периода 2011-2013 г., т.е. повишаване на енергийната ефективност с 6% спрямо осреднената стойност на крайното енергийно потребление за периода 2001-2005г.
	Транспониране на Директива 2010/31/ЕС на ЕП и на Съвета от 19 май 2010г. относно енергийните характеристики на сградите	ЗИД на Закона за енергийната ефективност предстои да бъде одобрен от Народното събрание до 19.06.2012г. Разпоредба за задължително обследване и сертифициране за енергийна ефективност на обществени сгради с над 500 кв.м. площ ще влезе в сила от 9 януари 2013г.	Намаляване на потреблението на енергия и използване на енергия от възобновяеми източници
	Въвеждане на енергоспестяващи технологии и използване на възобновяеми енергийни източници в предприятията	Обявяване по ОПРКБИ на процедура „Енергийна ефективност и зелена икономика“ стартираща през 2012 г., чрез която ще се предоставя подкрепа на микро, малките и средните предприятия в България за реализиране на инвестиции в енергоспестяващи производствени технологии и технологии от ВЕИ	Насърчаване изпълнението на проекти от страна на МСП пряко свързани с прилагането на енергоспестяващи производствени технологии и въвеждането на възобновяеми енергийни източници, прилагане на технологии за намаляване на енергоемкостта на производството, както и мерки за усъвършенстване на процесите в предприятията и енергийния мениджмънт, допринасяйки по този начин за устойчиво екологично развитие и намаляване на негативното въздействие върху околната среда. Осигурените средства за изпълнение на тази процедура са в размер на 300 млн. евро, от които половината ще бъдат предоставени от ОПРКБИ под формата на БФП, а другата половина под форма на кредитни линии от страна на ЕБВР чрез своите банки-партньори
	Програма за стимули за прилагане на мерки за ЕЕ на домакинствата и закупуване на енергоефективни уреди и оборудване	Планирана (чрез REECL се финансира закупуването на енергоефективни уреди в домакинствата)	Повишаване ЕЕ при потреблението на енергия
	Въвеждане на програма за обучение и квалификация на специалисти за енергетиката и новите технологии и енергиен мениджмънт	Планирана (схемите на Фонд „Енергийна ефективност“)	Повишаване на енергийната ефективност
	Разработване на механизми, свързани с интегрирането към електроенергийните мрежи на производителите на електрическа енергия от ВИ.	Прилага се, регламентирани са в ЗЕВИ	Улесен достъп до електроенергийната мрежа на производителите на електрическа енергия от ВИ, оптимизиране дейностите по пренос и разпределение на ел. енергия от ВИ
	Създаване на облекчени процедури за изграждане на малки ВИ-инсталации и стимули за производителите на топлинна енергия и енергия за охлаждане, и газ от ВИ	В процес на изпълнение. Регламентирани са облекчени процедури в ЗЕВИ, ЗУТ и подзаконови нормативни актове, предстои приемане на ЗИД ЗЕ	Предимствата при изграждането на индивидуални системи са свързани с намалени или отложени инвестиционни разходи за развитие на мрежата, намалени загуби от недоставена енергия, подобряване на режима на напрежение в мрежата, намалени загуби за пренос и разпределение.

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
			Ще се извърши анализ и при доказана възможност ще се предложат допълнително данъчни облекчения или финансови стимули на собствениците на сгради, които изграждат и въвеждат в експлоатация съоръжения за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ. Ще се разработят схеми за подпомагане на локални отоплителни системи за жилищни и обществени сгради, които могат да включват, но не се изчерпват със субсидии за закупените съоръжения за производство на енергия от ВИ, нисколихвени кредити и др.
Национална цел за 11% дял на преждевременно напусналите образователната система до 2020г.	Задължителна предучилищна подготовка за децата навършили 5 години	В приложение от учебната 2010/2011г., но от учебната 2012/2013г. ще бъдат включени всички общини. През учебната 2016/2017 г. ще се въведе и за 4-годишните (в изпълнение на Закона за предучилищното и училищното образование)	Обхващане на децата в образователната система от ранна детска възраст
	Въвеждане на целодневна организация на учебния ден за учениците в III клас	В приложение от учебната 2010/2011г. за учениците в I и II клас (по желание), а от учебната 2012/2013г. и за учениците в III клас (по желание). Поетапно ще се въвежда за ученици до VII клас.	Задържане в образователната система на децата в неравностойно положение и живеещите в населени места без начално училище Подобряване качеството на образование в началните етапи на обучение
	Подпомагане на училищата в прилагане на собствена стратегия за преодоляване на отсъствията и на преждевременното напускане	През април 2012г. стартира Национална програма с тази цел	Намаляване на преждевременно напусналите училище чрез прилагане на диференциран подход за борба с преждевременното напускане – в зависимост от конкретните условия и трудности във всяко училище, като се включва и работа с родителите
	Национална стратегия за намаляване на преждевременното напускане на училище до 2020 г.	Ще се разработи до края на 2012г.	Подобряване на координацията и взаимодействието между институциите в политиката за борба с преждевременното напускане Цялостен мониторинг на процеса чрез детайлен анализ на данните, дефиниране на дългосрочни политики и работа с учители, ученици, родители и местни общности.
	Усъвършенстване на системата за инспектиране на образованието	Пилотен проект е стартирал в началото на 2012г.	Подобряване на качеството на образование
	Осъвременяване на учебното съдържание за общото образование	Проект е стартирал през януари 2012г. Предстои внедряване на новите държавни образователни стандарти.	Придобиване на ключови компетенции от учениците за улесняване на по-нататъшната им реализация
	Кариерно ориентиране в средното образование	През януари 2012 г. е стартирала процедура, като проектът ще се изпълнява през 2012-2013г.	Улесняване на прехода в различните етапи на образование, както и стимулиране на професионалната ориентация на ранен етап чрез създаване на информационни, методически и диагностични ресурси
	Квалификация на педагогическите специалисти	Проектът е стартирал през януари 2012 г.	Повишаване на професионалната компетентност и по-добър подход към потребностите на детето и ученика По проекта ще бъдат обучени 42230 учители, 1500 помощник-директори и 2200 директори на училища и детски градини
Национална цел за 36% дял на 30-34 годишните със завършено висше образование до 2020г.	Провеждане на ученически и студентски практики в реална работна среда	Две процедури са стартирали през януари 2012 г.	Придобиване на професионален опит по време на образователния процес за повишаване на мотивацията, ориентацията и професионалната реализация на завършилите висше образование
	Актуализация на учебните планове и програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда	Схемата ще се изпълнява през 2012-2014г.	По-ефективно използване на трудовия потенциал
Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хиляди души до 2020г.	Разработване на цялостна стратегия за борба с бездомността	Планирана до 2014 г.	Планиране, разработване и прилагане на цялостна политика за борба с бездомността. Систематизиране на актуални данни относно характеристиките на бездомността (създаване на статистическа база данни)
	Разработване на Национална стратегия за дългосрочна грижа	Втората половина на 2012г.	Създаване на условия за независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания чрез подобряване на достъпа до социални услуги и тяхното качество, разширяване на мрежата на тези услуги в страната, включително и на услугите в съществуващите институции, както и насърчаване на взаимодействието между здравните и социалните услуги
	Разработване на консолидиран Наръчник за правните	В процес на изпълнение с краен срок 2013г.	Създаване на благоприятна среда за предприятията и организациите от

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	норми в областта на социалната икономика		социалната икономика.
	Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение	Ще се изпълнява през 2012-2013г.	Брой подпомогнати лица
	Осигуряване на финансова помощ за изплащане на такси за детска ясла и градина на ромски деца, за обучение на възрастни роми и за жилищно настаняване на ромски семейства	В изпълнение на Плана за действие към Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите за периода 2012-2014г.	Интеграция на ромите
Фактори за устойчив икономически растеж			
Ефективност на публичните разходи и преразпределение на публичните разходи към дейности повишаващи растежа	Нов метод за осъвременяване на пенсиите на базата на индекс на потребителските цени	В изпълнение на чл. 100 от Кодекса за социално осигуряване методът ще се приложи от 1 януари 2013г.	Подобряване на финансовата устойчивост на пенсионната система.
	Увеличаване на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж	От 1 юни 2012 г.	По-добра адекватност на пенсиите От 136 лв. на 145 лв.
	Прехвърляне на социалните пенсии за инвалидност и социалните пенсии за старост към Агенцията за социално подпомагане	От 1 януари 2013 г.	Плащанията на този вид пенсии придобиват характера на помощи
	Удължаване с 6 месеца на периода, който служи за изчисляване на обезщетения за временна нетрудоспособност, за бременност и раждане и за безработица	От 2012 г.	Подобряване функционирането на системата за обезщетения
	Разработване на правила за финансово управление и отчетност на болниците	До края на 2012г. в приложение на Националната здравна карта за лечебните заведения	Оптимизация на разходите в сектор здравеопазване
	Изграждане на Единна информационна система на медицинската експертиза	Проектът ще приключи до края на 2012 г.	Засилване на контрола върху дейността на ТЕЛК и НЕЛК и финансовите ресурси на НОИ, НЗОК, ТЕЛК и МТСП
Бизнес среда и подобряване на административната ефективност	Национална стратегия за развитие на широколентовия достъп в Република България до 2020г.	Актуализацията е стартирала през 2011г.	Приложение на електронното правителство и достъп до електронни услуги
	Разработване на национална програма „Цифрова България 2015“	Одобрение от МС през май 2012г.	Развитие на информационното общество в България, вкл. развитие на електронната търговия
	Рамкови правила за планиране на потребностите от човешки ресурси и приемственост в държавната администрация	През 2012г. по ОПАК	Подобряване качеството на работата на администрацията
	Оптимизация на централните и общински административни структури	Две процедури са отворени в началото на 2012 г. като проектите ще се изпълняват до края на 2013г.	Избягване на дублиращи функции и опростяване и ефективност на работата на администрацията
	Допълнение към Плана за действие за намаляване на административната тежест за периода 2012-2014г.	До юни 2012г. ще бъде внесено за обсъждане в МС	Намаляване на административната тежест с 20% до края на 2014г. от националното законодателство, съдържащо национални и транспонирани европейски изисквания
	Разработване на ЗИД на Закон за държавния служител и наредби за неговото прилагане	В процес на изпълнение до края на 2012 г.	Повишаване на мотивацията на държавните служители, повишаване на административния им капацитет
	ЗИД на Търговския закон	Ще се приеме от МС през април 2012г.	Подобряване на търговския оборот и засилване на рамката за несъстоятелност чрез въвеждане на изискванията на Директива 2011/7/ЕС относно борбата за забавяне на търговските сделки и предотвратяване на съществуващи практики за обявяване на неплатежоспособност на търговци със задна дата
	ЗИД на Закона за МСП	Проектът ще бъде внесен в МС през ноември 2012 г.	Въвеждане на МСП-тест, с който ще се осигури задължителна оценка на въздействието на промени в нормативната уредба върху МСП Приложение на Акта за малкия бизнес
	Националната стратегия за насърчаване на МСП за периода 2013-2020 г.	Актуализация до края на 2012г.	Извеждане на приоритетни мерки в зависимост от степента на неотложност и в съответствие и с изисквания на Акта за малкия бизнес
	Подобряване и развитие на системата и централизирания портал на е-правосъдие	Процедурата ще се изпълнява през 2012-2013г.	Повишаване качеството на услугите, предоставяни от съдебната система на гражданите – директен обмен на данни и документи Повишаване на прозрачността и съкращаване на сроковете за предоставяне на услуги
Разработване на базисен модел за комплексно административно обслужване	Проектът се изпълнява през 2012г.	С модела ще бъдат разработени предложения за оптимизация и реинженеринг на работните процеси за въвеждане като комплексни на най-малко 50 услуги. Успоредно с това ще бъдат предприети необходимите действия за предоставянето на 10 пилотни комплексни	

Основни ангажименти в НПР за следващите 12-18 месеца	Предвидени основни мерки (стартиращи в периода 2012-2013 г.)		Оценени ефекти от приложението на мерките
	Създаване и развитие на регионални бизнес инкубатори	През 2012 г. предстои обявяване на втора процедура за създаване и развитие на регионални бизнес инкубатори по линия на ОПРКБИ с предвиден бюджет за нейното изпълнение в размер на 10 млн. евро	услуги, което ще се извършва в синхрон с развитието на е-управление. Подобряване на бизнес средата чрез предоставяне на подкрепа и специализирани услуги на предприятията в началната фаза на тяхното развитие с оглед гарантиране на дългосрочната им устойчивост и конкурентоспособност.
	Усъвършенстване на единния портал за достъп до електронни административни услуги	Проект „Развитие на административното обслужване по електронен път“ – до 2013г. Проект „Подобряване на административното обслужване на потребителите чрез надграждане на централни системи за електронно управление“ – до 2013г.	Автоматизиране на обмена на данни от 30 ключови регистъра. Очакваните спестявания от свързване на 20 от 30те регистъра се очаква да надхвърлят 41 млн. евро годишно. Създаване на регистър за електронна идентичност на потребителите и внедряване на централната документооборотна система
	Подобряване и развитие на информационната система на МТСП	Ще бъдат изпълнявани по ОПРЧР през 2012 г. до 2013 г.: - Схема „Изграждане на интегрирана информационна система на МТСП“. Схемата е с бюджет от 8 млн. евро и период на изпълнение до 2013 г. - Схема „Изграждане и въвеждане в експлоатация на национална система за електронен обмен на данни в областта на социалната сигурност, за целите на Регламенти 883/2004 и 987/2009“. Схемата е с продължителност до 2013 г. и бюджет от 2 млн. евро. Тя стартира в края на 2011 г. - Схема „Разработване и внедряване на информационни системи и бази-данни, обслужващи системата за социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и социално включване“. Схемата е с бюджет от 6.4 млн. евро и продължителност до 2013 г.	Подобряване на качеството на административното обслужване на гражданите и бизнеса - Осигурена обща комуникационна свързаност на МТСП и структурните звена в системата на министерството, ще бъдат консолидирани данните от информационните сис-теми и ще бъде създадена система за предоставяне на информационно-консултативни услуги. - Ще бъдат въведени нови технологии за обмен, достъп и обработка на данни, необходими за прилагане на регламентите на ЕС в областта на координацията на социалната сигурност, в т.ч. и използването на т. нар. „структурирани електронни документи“. - Ще бъде създадена национална база данни за социалното подпомагане. Внедряването на интегрираната информационна система ще гарантира изграждането на регионални бази данни в регионалните дирекции „Социално подпомагане“ и национална база данни за социалното подпомагане в Агенцията за социално подпомагане, както и национална база данни за закрила на детето и централизирана база данни за националните осигурявания.
Инфраструктура	Интегриран градски транспорт в 5 големи града Зелена и достъпна градска среда	Проектите ще се изпълняват по ОПРР през 2012г. Проектите ще се изпълняват по ОПРР през 2012г.	Пловдив, Русе, Варна, Стара Загора и Плевен Подобряване на физическата и жизнена среда на 36 общини, центрове на агломерационни ареали
	Закупуване на специализирано медицинско оборудване и ремонт на лечебни заведения	Проектите ще се изпълняват по ОПРР през 2012г.	Подобряване качеството на здравните услуги и съществуващата инфраструктура

Приложение 3. Информация за изпълнението на проектите по приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по трансевропейските и национални транспортни оси“ по ОПТ:

1. Обект АМ „Тракия“ Лот 2, Лот 3 и Лот 4.

Подписан е Договор от 23.04.2010 г. за предоставяне на БФП.

– Лот 2 „Стара Загора – Нова Загора“. Строителните работи са стартирали на 09.06.2010г. с краен срок юли 2012 г. Физическото изпълнение на обекта – 73% от общата стойност на договора.

– Лот 3 „Нова Загора – Ямбол“. Строителните работи са стартирали на 02.08.2010г. с краен срок септември 2012 г. Физическо изпълнение на обекта – 72% от общата стойност на договора.

– Лот 4 „Ямбол – Карнобат“. Строителните работи са стартирали на 06.10.2010 г. с краен срок януари 2013 г. Физическо изпълнение на обекта – 72% от общата стойност на договора.

2. Обект АМ „Марица“, Лот 1 и Лот 2“.

Подписан е Договор от 09.08.2011 г. за предоставяне на БФП.

– Лот 1 „Оризovo – Димитровград“. Строителните работи са стартирали на 20.10.2011 г. с краен срок януари - ноември 2013 г. Физическото изпълнение на строително-монтажните работи (СМР) е 2.58%. Работи се по етапи 1 и 2.

– Лот 2 „Димитровград – Харманли“. Строителните работи са стартирали на 26.07.2011 г. с краен срок август 2013 г. Физическото изпълнение на СМР е 7.21%.

3. Обект АМ „Струма“.

Строителните работи са стартирали на 01.10.2011 г. с краен срок август 2013г.

– За Лот 1 са изработени парцеларни планове, приключили са отчуждителните процедури и е издадено разрешение за строеж. Физическото изпълнение на СМР е 9.12 %.

– За Лот 2 към момента тече тръжна процедура за определяне на изпълнител на идеен проект. Регистрирани са 12 археологически обекта, които след изготвяне на идейния проект следва да бъдат допълнително проучени. Съгласно чл.70 от ЗОП, Възложителят е поискал обосновка от участника с най-ниска цена. На 16.01.2012 г. обосновката е представена за одобрение на възложителя – АПИ. Няма физически напредък за отчетния период.

– За Лот 4 са изготвени и одобрени парцеларни планове.¹¹² Няма физически напредък за отчетния период поради забавяне в процедурата по отчуждаване на имотите за изграждане на отсечката. Процедурата е в процес на съгласуване, като разрешение за строеж ще бъде издадено след изплащане на дължимите суми за отчуждаване и одобрение на инвестиционния проект.

4. Обект АМ „Хемус“ – СОП – п.в. „Яна“.

Подписан е Договор от 14.10.2011 г. за предоставяне на БФП. Строителните работи са стартирали на 21.10.2011 г. с краен срок август 2013г. СМР закъсняват със стартирането на обекта в сравнение с първоначалния график, но се очаква закъснението да се навакса до завършване на етап IV (21.05.2012 г.).

5. Обект Път Е-85(І-5) „Кърджали-Подкова“.

Подписан е Договор от 30.09.2011 г. за предоставяне на БФП. Предстои издаване на разрешение за строеж за съпътстваща инфраструктура. Обектът е разделен на 2 участъка: Участък 1 „Кърджали-разклон Джебел“ – рехабилитация и реконструкция, с дължина 8.219 км и Участък 2 „Разклона Джебел – Подкова“ – ново строителство от 24.2 км и пътна връзка за с. Фотиново от 2.4 км. Цялостният физически напредък към момента, съгласно договора за изпълнение е 4%.

---

¹¹² Заповед № РД-02-14-417/22.02.2012г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството, обнародвана в ДВ бр. 16/24.02.2012г.

Приложение 4. Източници на финансиране на мерки за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност, както и данъчните облекчения за насърчаване на използването на ВЕИ и повишаване на енергийната ефективност

1) Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г.;

2) Програма за развитие на селските райони, 2007–2013 г. За периода 2009–2010 г. са одобрени 289 проекта. Одобрените субсидии са на обща стойност 58.3 млн. евро. Чрез средствата по Програма за развитие на селските райони (ПРСР) е предвидено да се подпомагат проекти за производство на електрическа енергия от ВИ до 1 MW, както и енергия за отопление за собствени нужди на предприятието.

3) Кредитни линии, отпускани чрез **Фонд енергийна ефективност и възобновяеми източници (ФЕЕВИ)**. Фондът финансира чрез нисколихвени кредити главно проекти за енергийна ефективност в размер от 30 000 лв. до 3 000 000 лв. и възвращаемост до 5 години. В периода 2009–2011 г. са финансирани проекти в областта на ВИ на обща стойност 1.3 млн. евро. Посредством кредитния и гаранционен портфейл на фонда през 2009 г. са финансирани общо 29 проекта по енергийна ефективност. Общата стойност на проектите възлиза на 6.7 млн. евро, като стойността на отпуснатите от Фонда кредити за 2009 г. е 2.6 млн. евро. Очакваните годишни спестявания на енергия от реализирането само на одобрените до края на 2009 г. проекти за подобряване на енергийна ефективност в индустрията се оценяват на: електрическа енергия – 777.27 GWh/година; топлинна енергия – 247.25 GWh/година; общо енергоспестяване – 1 024.52 GWh/година.

4) През 2010 г. по **схема за договаряне ESCO¹¹³** са финансирани 10 проекта на обща стойност 2 млн. евро. Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ разполага с 2.5 млн. евро за финансиране на проекти през 2012 г., като се финансират до 75% от стойността на проектите.

5) **Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (КЛЕЕВЕИ)**. От стартирането на проекта през 2004 г. до август 2010 г. от разполагаемите средства по КЛЕЕВЕИ, възлизащи на общо 155 млн. евро, подкрепа са получили 203 проекта за устойчива енергия, като са отпуснати кредити за 104 млн. евро и са предоставени грантове на обща стойност 18 млн. евро. Безвъзмездната помощ за кредитополучателите се изразява в предоставяне на грант при успешно реализиране на проекта, вариращ от 15% до 20% от размера на получения кредит. През 2011 г. са завършени 3 проекта за малки водноелектрически централи (МВЕЦ) на обща стойност 11.1 млн. евро със заеми по линия на КЛЕЕВИ на обща стойност 5.5 млн. евро.

6) **Програма за кредитиране на енергийната ефективност в дома (REECL)**. ЕБВР предоставя на домакинства и сдружения на собственици кредитна линия за проекти по енергийна ефективност и ВЕИ, посредством мрежа от банки–партньори. Освен кредита, по REECL се предоставя безплатна техническа помощ и безвъзмездна помощ в размер до 35% от кредита. По програмата ще се отпускат кредити до 31 юли 2014 г.

7) **Програма „Енергийна ефективност“ (ПЕЕ) на ЕИБ**. Програмата комбинира изгодни заеми от ЕИБ, дарение от международни финансови корпорации (МФК) (20% от размера на заема при инвестиция във ВЕИ) и безплатна техническа помощ. Заемите се предоставят с посредничеството на участващите в Програмата банки–партньори. По програмата могат да се финансират проекти за изграждане на малки електрически централи за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия на ВЕИ, производство на електрическа енергия от вятърна енергия, фотоволтаични системи и термални слънчеви колектори, водноелектрически и геотермални централи.

8) **Международен фонд „Козлодуй“**. Договорената безвъзмездна помощ от ЕС за периода 2006–2009 г. възлиза на 550 млн. евро, от които 238.3 млн. евро са отпуснати в сектор неядрена енергетика. За периода 2010–2013 г. е договорена помощ от 300 млн. евро, от които 120 млн. евро за сектор „неядрена“ енергетика.

---

113. ЕСКО (ESCO) компаниите са специализирани в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги, чиято основна дейност е свързана с разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергийното потребление, при което целият финансов, технически и търговски риск се поема от ЕСКО компанията. За да се изпълни тази услуга, между възложителя и изпълнителя се сключва специфичен договор, наречен ЕСКО договор - договор с гарантиран резултат.

9) Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) – за малки и микро- водноелектрически централи. Финансират се проекти в областта на опазването на околната среда, в т.ч. и проекти по изграждане на МВЕЦ. Финансирането е под формата на безлихвен 5-годишен заем на предприятия в размер до 70% от общата стойност на проекта, но не повече от 0.8 млн. евро. През 2009 г. и 2010 г. не са финансирани проекти в областта на възобновяемата енергия.

11. Средства за финансиране на разнообразни мерки за борба с измененията на климата се очаква да бъдат осигурени и чрез **Схемата за зелени инвестиции (СЗИ).**

Данъчни облекчения:

1) Съгласно **Закона за акцизите и данъчните складове**¹¹⁴¹¹⁵ акцизните ставки върху моторните горива са по-ниски при наличие в съдържанието на биогорива в размер на не по-малко от 4% обемни. При безоловния бензин наличието на такова съдържание биоетанол води до намаление на ставката от 710 лв. на 688 лв. на 1 000 литра. Аналогично, акцизът при газьола с не по-малко от 4% биодизел се намалява от 630 лв. на 596 лв. за 1 000 литра.

2) Съгласно **Закона за местните данъци и такси**¹¹⁶ сградите, въведени в експлоатация преди 01.01.2005 г. и получили сертификат категория А, издаден по реда на Закона за енергийната ефективност, се освобождават от данък за срок 7 години, но този срок се удължава на 10 години, ако прилагат и мерки за оползотворяване на ВИ за производство на енергия за задоволяване нуждите на сградата. Аналогични са разпоредбите при сгради със сертификат категория Б, но там сроковете за освобождаване от данък са съответно 3 и 5 години, в зависимост от използването на ВИ.

---

114. Обн. в ДВ. бр. 91 от 15.11.2005 2005 г., посл. изм. ДВ. бр.99 от 16.12.2011 2011 г.

115 Съгласно § 19 от Допълнителните разпоредби към ЗИД ЗАДС, тази държавна помощ се предоставя след произнасяне на Европейската комисия с положително решение относно съвместимостта ѝ с вътрешния пазар.

116. Обн. в ДВ. бр.117 от 10.12.1997 1997 г., посл. изм. ДВ. бр.39 от 20.05.2011 2011 г.

Приложение 5. Усвоени и договорени средства за финансиране на мерки, свързани с постигането на по-висок растеж и повече работни места, данни от ИСУН към 20.03.2012 г. (млн. евро)

Код на Приоритетна тема	Приоритетна тема	Финансиране на мерки за по-висок растеж и заетост към 20.03.2012 г. (млн. евро)		Оперативна програма	НЦ, ФР, П, СП в НПР
		Усвоени средства	Договорени средства		
01	НИТРД в изследователски центрове	0.0	41.1	ОПРКБИ	НЦ 2; ФР 3, 41 5
02	Инфраструктура на НИТРД (включително оборудване, съоръжения и инструментариум и високоскоростни компютърни мрежи, свързващи изследователските центрове) и центрoвете за компетентност в определена технологична област	0.8	1.0	ОПРР	НЦ 2
03	Трансфер на технологии и усъвършенстване на мрежите за сътрудничество между малките и средни предприятия (МСП), между тях и другите предприятия и университети, висши учебни заведения от	0.0	0.7	ОПРКБИ	НЦ 2
04	Помощ за научно-изследователски, технологични и развойни дейности (НИТРД), по-специално в малките и средни предприятия (включително достъп до услугите за НИТРД в изследователските центрове)	2.9	15.8	ОПРКБИ	НЦ 2; СПЗ
05	Модерни услуги за подпомагане за предприятия и групи предприятия	0.3	0.3	ОПРКБИ	НЦ 2; СПЗ; П 2 от ГПР; ФР 3;
07	Инвестиции във фирми, които са пряко свързани с изследвания и иновации (иновационни технологии, създаване на нови предприятия от университетите, съществуващите НИТРД центрове и предприятия и др.	170.0	173.9	ОПРКБИ	НЦ 2; СПЗ; П 2 от ГПР
08	Други инвестиции в предприятия	54.6	141.0	ОПРКБИ	НЦ 2; СПЗ; П 2 от ГПР
09	Други мерки за стимулиране научноизследователската дейност, иновациите и предприемачеството в МСП	2.1	5.8	ОПРКБИ	СПЗ; П 2 от ГПР
10	Телефонна инфраструктура (включително широколентови мрежи)	2.5	3.9	ОПРР	НЦ 2
13	Услуги и програми за граждани (електронно здравеопазване, електронно управление, електронно обучение, електронно приобщаване и т.н.)	6.4	24.7	ОПАК	НЦ 4, 5; ФР 3
16	Железници	0.02	0.02	ОПТ	ФР5
17	Железници (TEN-T)	47.4	246.1	ОПТ	ФР5
21	Автомострици (TEN-T)	147.1	741.8	ОПРР,ОПТ	ФР 5
22	Национални пътища	48.9	198.9	ОПРР	НЦ 3; ФР 5
23	Регионални/общински пътища	40.2	50.5	ОПРР	НЦ 3/ ФР 5
25	Градски транспорт	126.3	243.0	ОПРР,ОПТ	НЦ 3, ФР5
26	Мултимодален транспорт	91.0	200.2	ОПТ	ФР 5
28	Интелигентни транспортни системи	0.02	0.02	ОПТ	НЦ 3
35	Природен газ	-	0.7	ОПРР	НЦ 5; ФР 5; СП 7
40	Възобновяема енергия: слънчева	0.7	1.3	ОПРР	НЦ 4; СП 7
43	Енергийна ефективност, когенерация, енергийно управление	11.4	65.7	ОПРР	НЦ 3,5; СП 7
44	Управление на битови и промишлени отпадъци	22.9	153.2	ОПОС	НЦ 3, ФР 5
45	Управление и снабдяване на питейна вода	20.8	338.7	ОПОС	НЦ 3

Код на Приоритетна тема	Приоритетна тема	Финансиране на мерки за по-висок растеж и заетост към 20.03.2012 г. (млн. евро)		Оперативна програма	НЦ, ФР, П, СП в НПР
		Уسوени средства	Договорени средства		
46	Пречистване на отпадни води	73.8	332.8	ОПОС	НЦ3
50	Рехабилитация на промишлени площадки и замърсени земи	-	0.1	ОПРР	НЦ 3
51	Насърчаване на биоразнообразието и опазването на природата (включително Натура 2000)	8.6	34.9	ОПОС,ОПРР	НЦ 3
53	Превенция на риска (включително разработване и изпълнение на планове и мерки за управление на природни бедствия и технологични рискове)	9.2	49.2	ОПРР	НЦ 3
55	Популяризиране на природните ресурси	0.4	0.4	ОПРР	НЦ 3; СП 5
56	Опазване и популяризиране на природното наследство	0.1	2.7	ОПРР	НЦ 3; СП 5
57	Допълнителна помощ за подобряване на туристически услуги	0.3	3.4	ОПРР	НЦ 1; СП 5
58	Защита и опазване на културното наследство	0.8	79.6	ОПРР	НЦ 1, 3; СП 5
59	Развитие на културната инфраструктура	10.0	23.7	ОПРР	НЦ 1; ФР 5
60	Допълнителна помощ за развитие на културната инфраструктура	2.1	8.4	ОПРР	НЦ 1; ФР 5
61	Комплексни проекти за възстановяване на градската/селската среда	59.6	114.4	ОПРР	ФР 5
62	Развитие на системи и стратегии за учене през целия живот в предприятията, за обучение и услуги за служителите	22.3	92.4	ОПРЧР	НЦ 1
63	Проектиране и разпространяване на иновационни и по- продуктивни начини за организиране на работата	0.02	16.1	ОПРЧР	НЦ 1
65	Модернизиране и укрепване на институциите на пазара на труда	0.7	11.1	ОПРЧР	НЦ 1
66	Въвеждане на активни и превантивни мерки на пазара на труда	14.9	161.3	ОПРЧР	НЦ 1
67	Мерки за поощряване на активното остаряване и удължаване на трудовия живот	2.6	12.0	ОПРЧР	НЦ 1
68	Подкрепа за самостоятелна заетост и създаване на предприятия	0.5	8.7	ОПРЧР	НЦ 1
69	Мерки за подобряване на достъпа до заетост и увеличаване на участието и професионалното развитие на жените	0.6	9.5	ОПРЧР	НЦ 1, 5
71	Пътеки за интегриране и повторно връщане на работа за хора в неравностойно положение: борба с дискриминацията по отношение на достъпа и напредъка на пазара на труда, както и насърчаване приемането на разнообразие на работното място	52.7	67.8	ОПРЧР	НЦ 5
72	Проектиране, въвеждане и осъществяване на реформите в системите за образование и обучение, за да се развият шансовете за наемане на работа, за да се усъвършенства адаптивността на началното и професионалното образование за пазара на труда и непрекъснатото осъвременяване на уменията на персонала за обучение за участие в икономиката, основана на иновациите и знанието	13.9	110.5	ОПРЧР	НЦ 4
73	Проектиране, въвеждане и осъществяване на реформите в системите за образование и обучение, за да се развият шансовете за наемане на работа, за да се усъвършенства адаптивността на началното и професионалното образование за пазара на труда и непрекъснатото осъвременяване на уменията на персонала за обучение за участие в икономиката, основана на иновациите и знанието	39.7	147.2	ОПРЧР	НЦ 4
74	Развитие на човешкия потенциал в областта на изследванията и иновациите, и по-специално чрез следдипломно обучение и образование за изследователи и нетуъркинг дейности между висши училища, изследователски центрове и предприятия	5.6	49.4	ОПРЧР	НЦ 4
75	Образователна инфраструктура	68.2	111.5	ОПРР	НЦ 4, 5; ФР 4

Код на Приоритетна тема	Приоритетна тема	Финансиране на мерки за по-висок растеж и заетост към 20.03.2012 г. (млн. евро)		Оперативна програма	НЦ, ФР, П, СП в НПР
		Усвоени средства	Договорени средства		
76	Инфраструктура за здравеопазването	-	108.3	ОПРР	НЦ 5; ФР 5
77	Инфраструктура за грижа за подрастващите	0.5	4.9	ОПРР	НЦ 5
78	Жилищна инфраструктура	0.03	0.03	ОПРЧР	НЦ 5; ФР 5
79	Други социални инфраструктури	6.6	50.1	ОПРР	НЦ 5; ФР 5
80	Насърчаване на партньорствата, споразуменията и инициативите чрез създаването на мрежа между заинтересованите страни	-	2.2	ОПРЧР	НЦ 1, ФР 3
81	Механизми за подобряване на политиката, програмния дизайн, мониторинга и оценката	72.7	209.7	ОПОС, ОПАК, ОПТП, ОПРР, ОПРЧР	ФР 4 ;СП 3
85	Подготовка, изпълнение, мониторинг и инспекция	20.1	88.3	ОПОС, ОПАК, ОПТП, ОПРР, ОПРЧР, ОПТ, ОПРКБИ	
86	Оценка и проучвания, информация и комуникация	4.1	32.2	ОПАК, ОПТП, ОПРР, ОПРЧР, ОПТ, ОПРКБИ	
	ОБЩО	1286.99	4591.17		